

ትዳርና የቤተሰብ ሕይወት
(Marriage and Family Life)

ክፍል (Volume) I

በተሾመ ነጋሽ ካሳዬ

1ኛ እትም 1989 ዓ.ም

2ኛ እትም 1991 ዓ.ም

አዲስ አበባ

ፖ.ሣ.ቁ 100549

ያለደራሲው ፈቃድ ማስተም ወይም ማባዛት በሕግ የተከለከለ ነው።

Endorsement

Ato Teshome Negash is well qualified to write a book on Christian marriage and family life in Ethiopia. He and his wife have been happily married for 18 years. They have raised a fine family of four children. Ato Teshome and his wife have taught marriage renewal seminars for the Church. They have also been involved in individual marriage counseling.

In addition, Ato Teshome is a final year theological student at Evangelical Theological College in Addis Ababa.

These qualifications enable Ato Teshome to bring a mature, biblical perspective to the needy area of Christian marriage and family life matters.

I recommend this book to all who wants to marry and/or who are interested in renewing their marriage and family life experience according to the principles of the Bible.

Dr. Wilbur O'Donovan, Jr.

Lecturer at Evangelical Theological College and Author of
Biblical Christianity in African Perspective

ምስጋና

በቅድሚያ ጽሁፍዋን እንድጀምርና መስመር እንድይዝ የረዳኝን ጌታ ሳመሰግን፤ ለመጀመር ላበረታቱኝና ድጋፍ ለሰጡኝ ለዶክተር ቢል እና አስቴር አዶናቫን፤ በተለይ ደግሞ ሥራው ተጀምሮ እንዲጠናቀቅ፤ የተለያዩ ትምህርታዊ ተሞክሮችና ሲሚናሮችም እንዲደረጉ በማቴሪያልና በሌላም ሁሉ ለረዱኝ ለዶክተር ሽሞልና ሊዲያ ሽሞል ከፍተኛ ምስጋናዬን ሳቀርብ ጌታ እግዚአብሔር አገልግሎታቸውን እንዲባርክ ምኞቴና ፀሎቴም ነው።

እንዲሁም ጽሁፉን በማንበብና በማረም መያዊ ምክር ላበረከቱልኝ ለዶክተር ንጉሴ ተፈራ፤ ለአቶ ግርማ በጋሻው፤ ለአቶ ጥላሁን ኃይሌና ለአቶ ግርማዊ ቡሹ፤ እንዲሁም ያለእነርሱ ትጋት ጽሁፉ ሊጠናቀቅ የማይችል መሆኑን ለተገነዘብኩት ለወ/ሪት ትዕግሥት ኃይሉ እና ወ/ሪት ፍቅርተ ጌታቸው ምስጋናዬን አቀርባለሁ። በተጨማሪም የሽፋኑን ዲዛይን የሰሩልኝን ሚ/ር ፍሬድ መጊንሊን ከልብ አመሰግናለሁ።

በመጨረሻም በዚህ ሁሉ ጠባብ ጊዜዋን ሰውታ በተቻላት ሁሉ ድጋፍዋ ላልተለየኝ ውዲ ባለቤቴ ለወ/ሮ ጌጤነሽ ለገሠ ልባዊ ምስጋናዬን አቀርባለሁ፤ ያለእርሷ ድጋፍና ትብብር እንዲሁም ምክር የዚህ መጽሐፍ ጅምር ሊታሰብ ባልተቻለም ነበር።

በመሠረቱ የዚህች መጽሐፍ ዝግጅት ከፊሉ ሲሚናር ሲካሄድ ባለቤቴ የአይሮፕላን ቴኪት ዘግይቶባት ከእኔ ጋር ወደ ክፍለ ሀገር ባትሄድ ኖሮ ምናልባት በኮሞሮስ ደሴት ዉድ ባለቤቶቻቸውንና ዘመዶቻቸውን ካጡት ቤተሰቦች አንዱ ልሆን እችል ነበር። ዕድሜ የጨመረላት እግዚአብሔር በመጽሐፉም ውስጥ ድርሻ እንዲኖራት ፈቅዷልና ምን ይባላል? ይህች መጽሐፍ ብቃት ካላት መታሰቢያነቷ ለአምላኬ እንድትሆን መርጫለሁ!

መግቢያ.....

1. የትዳር መሠረታዊ ሀሳብና አጀማመር	9
1.1 ባህላዊ ጋብቻ	11-12
1.2 ክርስቲያናዊ ጋብቻ	13-18
1.3 ሌላ ዓይነት ጋብቻ	19-21
2. ትዳርና ቤተሰባዊ ግንኙነቶች	22
2.1 የጋብቻ ግንኙነቶች	23
2.1.1 ሥጋዊ ግንኙነት	23
2.1.2 መንፈሳዊ ግንኙነት	23
2.1.3 ኢኮኖሚያዊ ግንኙነት	24
2.2 የግንኙነት መበላሸት መንስኤዎች.....	26
2.3 ጤናማ ግንኙነት	33
3. መሠረታዊ የጋብቻ ጫናዎችና ችግሮች.....	37
3.1 ባህላዊ ችግሮች.....	37-38
3.2 ሥጋዊ ችግሮች	39
3.3 ማህበራዊ ችግሮች.....	40
4. ወሲባዊ ችግሮችና አለመግባባቶች	43
4.1 የወሲብ ስሜትና የፍላጎት ልዩነቶች.....	44
4.2 የወሲብ ችግር	45
4.3 የወሲብ አለመግባባት	46
5. የልጆች አስተዳደግና የቤተሰብ ተልዕኮ.....	51
5.1 የወላጆች ድርሻ	52
5.2 የልጆች ባህርይ	57
5.3 የልጆች ድርሻ	61
6. ፍቅርና የቤተሰብ ሕይወት	64
6.1 የጋብቻ ፍቅር	65
6.2 የጋብቻ ኑሮ/ልምምድ.....	67
6.3 የቤተሰብ ሕይወት.....	68
7. ማጠቃለያና አስተያየት.....	70-71
ዋቢ መጻሕፍት	72

መግቢያ

«የእግዚአብሔር ሰው ፍጹምና ለበጎ ሥራ ሁሉ የተዘጋጀ ይሆን ዘንድ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት መጽሐፍ ሁሉ ለትምህርትና ለተግሥጽ ልብንም ለማቅናት፣ በጽድቅም ላለው ምክር ደግሞ ይጠቅማል» (1 ጢሞ. 3:16-17) ። የዚህ መጽሐፍ ዓላማም ይኸው ነው።

ይህ መጽሐፍ 6 ዋና ዋና ክፍሎች ሲኖሩት የመተሟውት፣ የጋብቻን ወይም የትዳር መሠረታዊ አጀማመር፣ የቤተሰብ ምስረታንና ሽግግርን፣ የጋብቻ መሠረታዊ ጫናዎችንና ችግሮችን፣ ወሲባዊ ችግሮችንና አለመግባባቶችን በመጠኑ ይዳስሳል። ከዚያም የልጆች አስተዳደግንና የቤተሰብ ተልእኮን፣ ፍቅርንና የቤተሰብ ሕይወትን ለመነካካት ተሞክሯል። በመጨረሻው በማጠቃለያ ሀሳብና አስተያየት ተደምድሟል። ለናሙና ጥናት በመጽሐፍ መልክ ከመውጣቱ አስቀድሞ በሴሚናር መልክ ተሞክሮ ተካሂዶ አስተያየት ታክሎበታል።

ስለዚህ አንባቢው መሠረታዊ እውነትን፣ የጋብቻን ዋና ዋና ምስጢራትን ለመረዳት ቢያነበው ራሱ ተጠቅሞ ሌሎችንም ይጠቅማል። ይህ መጽሐፍ ለማስተማሪያም፣ በየአገልግሎት ክፍሎች ለመወያያ ይጠቅማል ተብሎ ይገመታል። ዓላማውም ለከተማ ሰዎች ብቻ ሳይሆን በገጠሪቱ ኢትዮጵያ ያሉትንም ክርስቲያኖች በይበልጥ ለመድረስ ታስቦ የተጀመረ ነው።

መጽሐፉም በራሱ ወጥ ነው ማለት አይቻልም፤ ለማጣቀሻና ለትምህርታዊ መንደርደሪያ ግን ጅምር ነው። አንባቢዎች አስተያየታቸውን ሲያክሉበት ወደፊት ከዚህ በበለጠ ጠርቶ ሊወጣ እንደሚችል ተስፋ ተደርጓል። እግዚአብሔር ቢፈቅድ ሁለተኛውን ክፍልም ወደፊት ለማሳተም ታቅዷል። ያም ለየት ያሉ ዝርዝር ሁኔታዎችን እንደሚይዝ ይጠበቃል።

የትዳር መሠረታዊ ሀሳብና አጀማመር

ጠቢቡ ሰለምን አንድ ጊዜ እንዲህ አለ፡- «አንድ ሰው ብቻውን አለ፤ ሁለተኛው የለውም፤ ልጅም ሆነ ወንድም የለውም፤ ለድካሙ ግን መጨረሻ የለውም . . . » (መከብብ 4፡8)። እግዚአብሔር አምላክ ሰውን በገነት እንዲኖር በፈጠረበት ወቅት ሁሉ ነገር መልካም እንደሆነ አይቶ ነበር። ዳሩ ግን አንድ ነገር መልካም አልሆነም። በአምላክ አምሳል የፈጠረው አዳም ውብ ፍጥረት ሆኖ ሳለ፤ ብቻውን ስለነበር፤ እግዚአብሔር «ሰው ብቻውን ይሆን ዘንድ መልካም አይደለም፤ . . . » (ዘፍ. 2፡18) አለ። በመሆኑም የሰው ልጅ ምችት እንዲኖረው መልካም ሀሳቡ ስለነበር «የሚመቸውን ረዳት እንፍጠርለት አለ»። በእግዚአብሔር ዓላማ ሰው ብቸኛ ሆኖ የሚኖር ፍጡር አይደለም፤ ደግሞም ለአዳም የፈጠረለት የሚመቸውን ረዳት ነው። የሰው ልጅ በዚህ ምድር ተልእኮ ያለው ስለሆነ ካልተመቸው ተልእኮው ይበላሻል። ስለዚህ «የሚመቸው» የሚለው ቃል ሊሠመርበት የሚገባ አምላካዊ መፍትሄ ነው። የሚመቸው ብቻ አይደለም ረዳት የምትሆነው ናት የተፈጠረችለት። ሔዋንም ለአዳም የፍቅር/የክብር ስጦታው ነበረች።

ለነገሩ አዳም ግልፅ ጥያቄ አላቀረበም፤ ጸሎትም የጸለየ አይመስልም። ዳሩ ግን ሳንነግረው ችግራችን የሚገባው ሰማያዊ አባታችን የአዳምን የውስጥ ጥማት፤ የእነጋጋሪ ባልንጀራ ፍላጎት ተረድቶ ሔዋንን ከተፍ አደረገለት። ከተፈጠሩት ፍጥረታት ሁሉ የአዳምን የውስጥ ጥያቄ ሊያረካ የሚችል አልተገኘም ነበር። ዳሩ ግን ለአዳም አካሉ የሆነች በእግዚአብሔር አምሳል የተፈጠረች ሴት ታስፈልገው ነበር። በ ዘፍ2፡22 «እግዚአብሔር አምላክም. . . ወደ አዳምም አመጣት» ይላል። ይህ ታላቅ ስጦታ በእግዚአብሔር ለአዳም መቅረቡን ያመለክታል። አዳምም ወደዳት መሰሉን አግኝቷልና።

ይህ የመጀመሪያ የሰው ልጅ በአምላኩ መታመንንና መደገፍን ሊማር የሚችልበት አጋጣሚ ነበር። ከእንቅልፉ ሲነቃ መሰሉ ሔዋን አጠገቡ ቆማለች። አስገራሚ ነው። ዛሬም ቢሆን ብዙ ጥያቄ ያላችሁ፤ የጋብቻም ሆነ የውስጥ ጩኸት በጌታ ብትታመኑ እርሱ ታማኝ ስለሆነ በእርግጥ ለጥያቄ ሁሉ መልስ ነው። እንደሰው «አይዞህ በርታ» ብቻ ብሎ አያልፍም፤ የሚያስፈልገንን ይሰጠናል እንጂ። የእኛ ሁኔታ የሚገባው እንጂ የማይገባው አምላክ የለንም (ሮሜ 8፡32) ይመልከቱ።

በዚህ መሠረት ምናልባት በእግዚአብሔር አባትነትና «እናትነት»፤ በመላእክት አጃቢነት አዳምና ሔዋን በኤደን ገነት ተጋቡ (ዘፍ. 2፡21-

23)። ስለዚህ ጋብቻ ክቡርና ቅዱስ የእግዚአብሔር ዓላማ እንደሆነ መረዳት ይቻላል። ጋብቻ በሰው ወይም በሰይጣን የተፈለሰ ሳይሆን በእግዚአብሔር ታቅዶ የተጀመረ፤ የመጀመሪያ ድርጅት ነው። በእርግጥ በዘፍጥረት 1:26-28 እንደምንመለከተው ሰው በብዙ ቁጥር ተጠቃሷል። ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው፤ እግዚአብሔርም ባረካቸው፤ ብዙ ተባዙ፤ ምድርንም ሙሉአት፤ ግዙአትም . . . ብሏቸዋል። የእግዚአብሔር ዕቅድ አዳምን ብቻ ለመፍጠር አልነበረም።

አንድ ነገር ይደንቃል! እግዚአብሔር አዳምንና ሔዋንን በተለየ ሁኔታ ነው የፈጠራቸው። እንዲሁ በቃሉ «ሁኑ» አላለም፤ ይልቁንም አበጃጅቷቸዋል እንጂ። ለአዳምም ያለእርሷ መኖር ከባድ እንደሚሆንበት እንዲረዳ ጥቂት ቀናት፤ ወይም ዓመታት፤ ወይም ሰዓታት የፈተነው ይመስላል። አዳም ባዶነቱን እንዲረዳ ጊዜ የተሰጠው ይመስላል። ሲረዳም ረዳቱ በጊዜው መጥታለች። ረዳት አስተዳዳሪ እንድትሆን፤ ንግሥት እንድትሆን እንጂ ለአጫዋችነት የተቀጠረች አይደለችም። መፈጠሯም ባልንጀራው ሆና የእግዚአብሔር አምላክ ትዕዛዝን ለመፈፀም እንዲተጋገዙ ነበር። በአንዳንድ አገር ወይም ባህል የእግዚአብሔርን ዓላማና የአዳምን ችግር ያልተረዱ ሰዎች ለሴቶች ዝቅተኛ ቦታ ሲሰጡ ይስተዋላል። ይህ ፈጽሞ አምላካዊ ዕቅድ እንዳልሆነ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ በተለያዩ ሥፍራዎች ይዳሰሳል።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር በነበረበት ዘመን የነበረው ትውልድ ለሴት ልጅ የሚሰጠው ግምት እጅግ ዝቅተኛ እንደነበር ከታሪክ እንረዳለን። አንዳንድ መንፈሳዊ ነን የሚሉ አይሁዳውያንን ጨምሮ በተለይ ወንዶች ሲጻልዩ «እንደ አሕዛብ፤ እንደባሪያ ወይም ሴት ሆኜ ስላልተፈጠርኩ አመስግንሃለሁ» ሳይሉ እንዳልቀሩ በብዙዎች ተጽፎአል። ይህም በዚያን ዘመን ለሴቶች ይሰጡት የነበረውን ሥፍራ ያረጋግጥልናል። በአዲስ ኪዳንም የወንዶችን ብቻ ቁጥር የጠቀሰው ከባህሉ ነፀብራቅ በመነሳት ይመስላል።

እንደዚህ ያለ ባህል ባለበት ሀገር ነው «በክርስቶስ ወንድም ሴትም፤ ባሪያም፤ ጨዋም የለም» ብሎ ሐዋርያው እውሎስ በገላትያ 3:28 ያስተምር የነበረው። የክርስቶስ ወንጌል የመንፈሳዊ አርነትን አዋጅ መስጠት ብቻ ሳይሆን ከጎጂ ባህል አርነትም የሚያጎናጽፍ ነው። ባህል ሁሉ በቦታው መልካም ሊሆን ይችላል፤ ዳሩ ግን የክርስቶስን ወንጌል የሚጋፋ ከሆነ አጠያያቂ ነው። በዚህ ክፍል ውስጥ ጋብቻ በእግዚአብሔር መጀመሩን፤ በእርሱ መደገፉን ተመልክተናል። ቀጥሎ ደግሞ በኢትዮጵያ የጋብቻን ዓይነትና ሁኔሉን በአጭሩ እንመለከታለን።

1.1 ባህላዊ ጋብቻ፡-

ይህ ማለት በባህልና በብሔረሰብ ላይ የተመሠረተ የጋብቻ ዓይነት ነው። በኢትዮጵያ የተለያዩ ባህሎችና ብሔረሰቦች እንደሚገኙ ይታወቃል። በየባህሉም ጋብቻ አለ። ይህ የጋብቻ ዓይነት እንደየባህሉና እንደ ብሔረሰብ ስብጥሩ ሊለያይ ይችላል። እንደ ባህሉ ወላጆች ወይም ራሱ አግቢው እጮኛ የሚመርጥበት ጊዜ ይኖራል። ባንፃሩ ደግሞ የወላጆችን ምርጫ መናቅ፤ ማጥላላትና አለመቀበል እርግጥን ያስከትላል ይባላል። በዚህ ሁኔታ ልጆች ከወላጆቻቸው የሚቆራረጡበት ወቅት እንኳን ይኖራል።

አንዳንድ ወላጆች የሌላውን ወገን ዝምድና ሲፈልጉ ወይም ያላቸውን ንግድነት ለማጠናከር ሲሉ ገና ልጄቱ ወይም ልጁ በማህፀን ሳሉ ቃል ይገባባሉ። «ልጅህን ለልጄ» በማለት ዝምድናን ለማጥበቅ ይጥራሉ። በሌላው ባህል ደግሞ ሌላ ቤተሰብ እንዳይገባባቸው የዝምድና ክልላቸውን በመጠበቅ ለልጃቸው ያጫሉ። ከሌላ ወገን አያገቡም።

በመሠረቱ አንዳንዱ ልምድ ከፋት ያለበት አይመስልም። ዳሩ ግን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ግንዛቤና የተጋቢው ፈቃድ የሚረገጥበት ጊዜ ጥቂት አይደለም። ክርስቲያኖች በዚህ ሊጠነቀቁ ይገባል። እዚህ ሥፍራ አንድ ምሳሌ እንመለከታለን። አንድ ሰው በዓመት ዕረፍቱ ወደ ዘመዶቹ ይሄዳል። ዘመዶቹ ያሉት ገጠር በመሆኑ ልጃቸው ቋሚ ሥራ በመያዙ እጅግ ተደስተዋል። በእነርሱ አቅም አዲስ አበባ ድረስ መጥተው ደግሠው ሊድሩት የማይታሰብ ነው። ስለሆነም አንዲት በእድሜ ያነሰችውን ቆንጆ ልጃገረድ ፈልገው ጠበቁት። እዚያ እንደሄደም ሳምንት ሳይሞላው መጠነኛ ሠርግ ተደግሦ፤ ዘመድ አዝማድ ተጠርቶ ልጅቱ ሚስት እንድትሆነው ተሰጠችው።

ይህ በእንዲህ እያለ አንድ ቀን ወደ ከተማ ተመልሶ የአረፍት ጊዜያቱን እንዴት እንዳሳለፈ ሲተርክ የሚገርም ሁኔታ ተከሰተ። ያ ሰው ሚስት አግብቶ ተመልሷል። ሳይዘጋጅ የተደረገው ነገር ግር የሚል ነው። ምክኒያቱም ስሟ ማን ይባላል? ተብሎ ሲጠየቅ ስሟ ጠፋበት። በእርግጥ ገጠመች ቢያስቅም አንድ ቁም ነገር መገንዘብ ይቻላል።

ልጆች ሳይዘጋጁ፤ ወላጆች ልጆቻቸውን ጋብቻ ውስጥ መገፋፋት በደል ነው። አንባቢ ምን እንደሚል ባይታወቅም ይህ ጋብቻ ብዙ ውጣ ውረድ ሊገጥመው እንደሚችል መገመት አያዳግትም። ሳይዘጋጁ ወደዚህ ጋብቻ ውስጥ መግባት በራሱ ችግር ይኖረዋል።

ከሁሉም በላይ የሚያሳዝነው ይህ ሰው ጌታን ለመቀበል ውሳኔ አድርጎ ነበር። ስለሆነም ባጋጣሚ ያገባት ልጃገረድ መሠረቷ ሌላ

ኃይማኖት ነው። ይህ እንግዲህ ራሱን የቻለ ዓይነተኛ ችግር እንደሚያስከትል መገመት ይቻላል። ባህላቸው አንድ፣ ብሔራቸውም አንድ ቢሆንም ጋብቻ ከዚህ ሁሉ ባሻገር መታየት ያለበት ጥልቅ ነገር ነው። ባህላዊ ጋብቻ ሌሎችም ችግሮች ይኖሩታል።

በዚህ ዓይነት የባህላዊ ጋብቻ ልምድ በጣም አስከፊ ገጽታዎችም አሉ። የወንድ መገረዝና የሴቶች ግርዘት ከጋብቻ ጋር በተያያዘ መጠቀስ የሚገባው ጉዳይ ነው። አንዳንድ አካባቢ ያሉ ወንዶች በሰው ፊት በድፍረት ግርዘትን ካልተቋቋሙ ለጋብቻ እንዳይበቁ ይደረጋሉ። ይህ በተለይ በዘላኑ ሕብረተሰብ መካከል የተለመደ ነው። የሴቶች ግርዘትም በከፍተኛ ደረጃ አደጋ እያስከተለ እንዳለ በጤና ተቋማት የሚነገር ነው። ሴቶችን መግረዝ መች እንደተጀመረ በትክክል ግወቅ ቢያስቸግርም መሠረቱ በግለሰቦች የተጀመረ ባህል ነው።

መንፈሳዊ ለማድረግ የሚጥሩ ሰዎች ግርዘትን ቃል ኪዳን ነው ይላሉ። ሌሎችም ከባዕድ አምላክ ጋር ያገናኙታል። የወንዶች መገረዝ በእርግጥ ለጤናም ጠቃሚ መሆኑን ሐኪሞች ደርሰውበታል። ይህም ሲባል ድፍረትን መለኪያ ሳይሆን በሕፃንነቱ ወይም በልጅነቱ ቢሆን ይመረጣል። በአይሁድ ወንድ ሁሉ በስምንተኛው ቀን ይገረዝ ነበር። ሴቶችን መግረዝ ግን ከምን እንደመጣ ለጊዜው ለማወቅ አልተቻለም። እግዚአብሔር አብርሃምን «ከእናንተ ወንድ ሁሉ ይገረዝ» አለው እንጂ ሴቶችም ይገረዙ የሚል ትዕዛዝ አልነበረም። ዘፍ. 17:12፤ ዘፀ. 13:2 እና ዘሌዋ. 12:1-8፤ ሉቃስ 1:59፤ 2:21 ይመልከቱ።

በጋብቻ ወቅት የሚደረገው አንጉል ልምድ አስከፊ ነው። ለምሳሌ በሀገራችን በአንዳንድ አካባቢ በጋብቻ ጊዜ የሴቷን ጥፍር የሚነቅሉ አሉ። ይህም በጥፍሯ መሽራውን እንዳትቧጥጥ ነው ይባላል። ይህ እንግዲህ ተጨማሪ ስቃይ ነው። የመሽራትን ወገብ በመቀነት ጦርንቀው አስረው ማታ የሚያታግሉም አሉ። ይህ ሁሉ ጎሳ ቀር ባህል ነው።

ቤተ ክርስቲያንም እንደዚህ ያለውን ጎጂ ባህል ነቅፋ ብታስተምር መልካም ነው። በተለይ (ከሊቶሪስ) የሚባለውን የሴቷን የአካል ክፍል መቁረጥ የወንዱን ብልት ጫፍ እንደመቁረጥ ይቆጠራል። ይህ ደግሞ የወሲብን ጣዕም የሚያረጋግጥና የሚለይ አካል እንደሆነ ተመራማሪዎች ያረጋግጣሉ። ለሴቷ ይህ ክፍል ወሳኝ አካል ነው። በእርግጥ አንዳንድ ባህሎች ይህን ክፍል ስለማያውቁት የሴቷን ልጅ ብልት ግራና ቀኝ ከንፈር ብቻ አንዱን ጎን ይቆርጣሉ።

በሌላ ብሔረሰብ የሴቷን ብልት ከግርዘቷ በኋላ ለሽንት መሽኛ ብቻ በማስቀረት ግጥም አድርገው ይሰፉአታል። ይህ ደግሞ እጅግ

አሳዛኝና በሴቶች እህቶቻችን ላይ የሚደረግ አስከፊ ልምምድ ነው። ከብልቶቻችን ተቆርጦ የሚጣለው ክፍል የቱ ነው? እግዚአብሔርስ ለምን ፈጠረው? ጥፍርና ፀጉር ቢቆረጡ ምንም አይደለም፤ የአካል ክፍልነታቸው በእድገታቸው ደረጃ ይለያያልና ታዲያ ሴቶችን መግረዝ ምን ይባላል? ይህ ጎጂ ባህል መቅረት አለበት። ይህ ልምምድ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለም። አለመገረዝ እንደ ከፍተኛ ነውር ሲታይ በጋብቻ ላይም ተጽዕኖ ሊኖረው ይችላል። በአጠቃላይ ግን የባህል ጋብቻ ሁሉም ጎጂ ነው ማለት አይቻልም። አብሮት ያለው አንጉል ልምድ ግን አስከፊ ነው።

1.2 ክርስቲያናዊ ጋብቻ

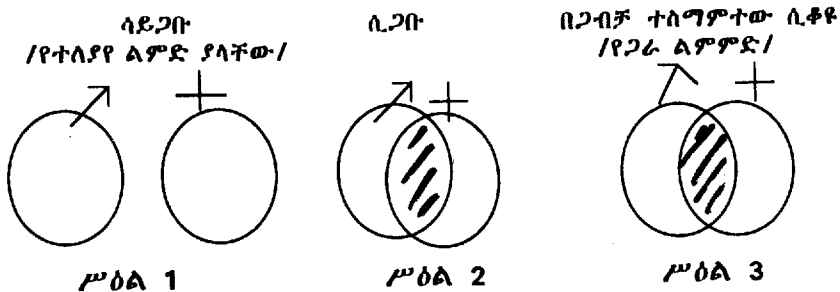
ይህ ማለት በእግዚአብሔር የሚያምኑ ወንድና ሴት የሚያደርጉት ግልጽ ቃል ኪዳንና ትስስር ነው። ይህ የጋብቻ ዓይነት እግዚአብሔር የሚወደውና የመሰረተው ሲሆን በመፈቃቀድ፣ በቅድስናና ራስን በእግዚአብሔር ፀጋ በመጠበቅ ለፍሬ የሚበቃ እርምጃ ነው ሊባል ይችላል። በዚህ ጋብቻ ቤተ ዘመድ ሁሉ ሊመክርበት፣ ሊተችበት ይችላል። ሆኖም የእግዚአብሔር ፈቃድ የሆነው እርሱ ጸንቶ ሊቆይና አድጎ ለውጤት ሊደርስ ይገባዋል። ይህ ጋብቻ ብሔርን ከብሔር የማያበላልጥ፣ ሰውን ከሰው ክፍና ዝቅ የማያደርግ ዓላማ ያለውና በሕይወት እስከኖሩ ድረስ ጸንቶ የሚቆይ ነው። ጋብቻውም የዕድሜ ልክ ቃል ኪዳን ትስስር ነው። የሥጋ ፍላጎት ስላስገደደ ብቻ ለመሞከከር የሚገቡበት ከሆነ ጉዳቱ እጅግ አደገኛ ይሆናል። ስለዚህ ክርስቲያናዊ ጋብቻ፤

1. በእግዚአብሔር የሚመሠረት ነው፤ ዘፍ 2:21-23፤
2. ዘላቂና እስከ ሞት የሚቀጥል ነው፤ ሮሜ 7:2-3፤
3. መፋታት የማይቻልበት ነው፤ ማቴ. 19:6፤
4. አንድ ወንድ ለአንድ ሴት ነው፤ 1ቆሮ 7:2
5. በሁሉም ዘንድ ክቡርና መኝታውም ንፁህ ነው (ዕብ. 13:4)።

ነገር ሁሉ እንደ እግዚአብሔር ቃል በጊዜው ውብ ሆኖ ተሠርቷልና ጊዜን መጠበቅ ቁጭትንና ማግረርን ያስቀራል። አስበበት፣ ዋጋን ተምኖ መግባት ከሣራ አያደርስም። ሲያገቡም ጥርት ያለ ዓላማ ይዞ እንጂ በደበዘዘ ዓላማ ከሆነ በጋብቻው ማግሥት ፈታቸውን ይነሳሳሉ። አንዳንዶች በጋብቻ ወቅት ያለ የሌለ ጥሪታቸውን በድግስና

በሌላም ወጪ ጨርሰው በግግስቱ ችግር ውስጥ የሚገቡ ጥቂቶች አይደሉም ብዙ ሰዎች ካገቡ በኋላ በችግር ምክንያት ሲግረሩና «እንደዚህ መሆኑን ባውቅ ኖሮ» ሲሉ ይደመጣል። ይህ እንግዲህ ቀድሞውኑ እርግጠኛ አለመሆንንና የእግዚአብሔርን ፍቃድ አለማወቅን ያመለክታል።

በአጠቃላይ ጋብቻ እንደ ሁለት ነገር መገናኛ ወይም መጋጠሚያ ሥፍራ ሊወሰድ ይችላል። በሚቀጥለው ሥዕላዊ መግለጫ ሲታይ፤

ሥዕል 1 ሳይጋቡ በፊት የነበራቸውን ሁኔታ ሲያመለክት ሥዕል 2 ከተጋቡ በኋላ የሚኖራቸውን ድርሻ ያመለክታል። የሁለቱ መገናኛ ሥፍራ መደጋገፊያ (ኮምፕሊሜንት) ደርዝ ሲሆን «ሁለቱ አንድ ይሆናሉ» ቢባልም ልዩነት የለም ማለት አይደለም። ነገር ግን ሁለቱም አካላቸውን ቢለጥጡና ቢስቡት ይገነጣጠላሉ። ቢደጋገፉና ቢረዳዱ፤ ለአንድነት ቢሠሩና ቢቻቻሉ ግን የመገናኛ ሥፍራቸው እየጠነከረ በቀላል ነገር የሚበጠስ አይሆንም። አንዱ በአንዱ ውስጥ እየተዋጠ ይሄድና አንዱ የሌላውን ፍላጎት፤ ስሜት በደንብ ሊረዳ የሚችልበት ደረጃ ይደረሳል። ይህ ሥዕል 3 ሳይ የሚታይ ነው። የሁለቱ መቻቻል ዋነኛ የዕድገት ምልክት ሆኖ የጋብቻን ዋነኛና ቅዱስ ዓላማ ግብ ለማሳየት የሚጥሩና የሚግባቡ ይሆናሉ።

በክርስቲያናዊ ጋብቻ ውስጥ፤

1. ሁለቱ ተጋቢዎች አማኝ መሆናቸው፤
2. የአስተሳሰብ ተቀራራቢነት ወይም ተመሳሳይነት መኖሩ፤
3. በመካከላቸው መቀባበል መቻላቸው፤
4. የትዳር ኃላፊነት የሚሰማቸው መሆናቸው፤
5. የዕድሜ ተመጣጣኝ/ተቀራራቢ መሆናቸው፤

6. አስፈላጊ የመተዳደሪያ ንብረት ወይም ገቢ መኖሩ፤

7. የእግዚአብሔር ፈቃድ መሆኑ ከብዙ በጥቂቱ ትኩረት የሚሹ ነጥቦች ናቸው።

በዚህ መልኩ መልካም ጋብቻ ሊሆን ይችላል። በበዓሉ ቀን «መልካም ጋብቻ» ስለተባለ ብቻ መልካም አይሆንም። ከዚህ በታች አንዳንድ ነጥቦችን በተለይ ላላገቡ ማነሳሳት የሚጠቅም ይመስለኛል።

ሀ. እንዴት እንምረጥ?

በመጀመሪያ የኔ የሆነች/ነውን እንዴት ማወቅ ይቻላል? የሚለው ጥያቄ ዋነኛ ነው። እግዚአብሔር ካልረዳ ምርጫ ሊበላሽ ይችላል። ብዙ ጊዜ በልባችን ወሰነን ነው የምንፀልየው። ስለዚህ የውስጥ ፍላጎታችንን ውሳኔ እንዲያፀድቅልን እግዚአብሔርን የምንለምን ከሆነ ለምሾታችን አልፈን ልንሰጥ እንችላለን። ለምሳሌ ያዕቆብ 4፡3 እንዲህ ይላል «ትለምናላችሁ በምሾቶቻችሁ ትከፍሉ ዘንድ በከፉ ትለምናላችሁና አትቀበሉም።»

ከብሉይ ኪዳን የበለጸገውን ታሪክ ስናስታውስ እስራኤልን ለመርገም መጀመሪያ አትሂድ ያለው እግዚአብሔር በኋላ ሂድ ብሎታል። እግዚአብሔር ሃሳቡን የሚለውጥ አምላክ ሆኖ አይደለም። የበለጸገው የውስጥ መጎምጀት ግን ወደ ዕብድነት አድርሶታል። አንዳንድ ጊዜ ክርስቲያኖች እንደ በለጸገው ለምሾታቸው አልፈው ይሰጣሉ። ያዩዋትን፤ የተመጀትን በሕልም ጭምር ሊያገዟት ይችላሉ። ስለሆነም ለውሳኔ የሚጋብዝ ይሆንባቸዋል። በተለይ አንዳንዶች ምሾታቸውን ካላገኙ የሚሞቱ ይመስላቸዋል።

አንድ ጊዜ አንድ የውጭ አገር ወጣት ሴት አንድ ጥሩ ሰባኪ ፓስተር ይማርካታል። ስትፀልይም «እርሱ ነው» የሚል እውነት መሰል ድምፅ ትሰማለች። በኋላም ትሄድና ጌታ እንዳገባህ ነግሮኛል ትለዋለች። እርሱም በነገሩ ይገረምና ጌታ ቃሉን ለውጧል ወይ? እኔ ያገባሁና የሁለት ልጆች አባት ነኝ ላንቺ እንዴት ሊድረኝ አሰበ አላት ይባላል። ይህ እውነተኛ ታሪክ ነው። ያ ድምፅ ግን ስህተት ነው። ስለዚህ የትዳር ጓደኛ በቀላሉ የሚገኝ አይደለም።

ስለሆነም የትዳር ጓደኛ፡-

1. በፀሎት - ለመንፈሳዊ ምሪትና መረጋጋት፤
2. በትዕግሥትና በመጠበቅ፤
3. በመጠናናትና በቅርብ መተዋወቅ፤

4. ንጹህ በሆነ መቀራረብ፤

5. የእግዚአብሔርን ፈቃድ በመለየት፤

6. የመንፈስ ቅዱስን ምስክርነት በልባችን በመቀበል እና

7. በእግዚአብሔር ቃል ላይ በመደገፍ ሊመረጥ ይቻላል።

በተለይ ምርጫችን ሊበዛ እንጠንቀቅ። «ችኩል ሰው ሁሉ ግን ለመጉደል ይቸኩላል» ምሳሌ 21:5 ይመልከቱ።

ለ. ማንን እንምረጥ?

አንዳንድ ሰዎች የማግባት ሚስት በጣም ቆንጆ መሆን አለባት ይላሉ። አንድ ብቻ ስለማግባ ሌላ እንዳልመኝ ያደርገኛል ይላሉ። ይህ ግን እውነት አይደለም። ለነገሩ ቆንጆ ማግባት ወይም መምረጥ ኃጢአት ሊሆን አይችልም። መልእክቱ እግዚአብሔር የመረጠላችሁን እንጂ ቆንጆ በመፈለግ ጊዜያችሁን አታባክኑ፤ ዕድሜአችሁንም አትግሩ ነው። ወሳኙ ፀባይ/ባሕርይ በመሆኑ ባገባችኋት ማግስት መልኳ ምን እንደሚመስል ይረሳችኋል። የሚስት ውበቷ ሕይወቷ ነውና። (ምሳሌ 31:30) ይመልከቱ።

በሌላ መልኩ ደግሞ የሚያምን ከማያምን ጋር በማይመች አካሄድ መጠመድ እንደሌለበት ጳውሎስ በ(2ቆሮ. 6:14) ውስጥ ጠቁሟል። ስሜት ሊሸነፍ አደገኛ ነገር በመሆኑ ከዚህ ለመሸሽ ጌታን መለመን ይገባል። አንድ ጊዜ አንድ ሰው መልክ መልካም የሆነች ዘመናዊ ልጃገረድ እንዴት እንደቀረበችው አይዘነጋም። ነገሩ እንደዚህ ነው። ልጇቷ ሁለተኛ ደረጃን አጠናቃለች። እርሱ የዩኒቨርሲቲ ተማሪ ነበር። ጌታን የመሰከረላት በተማሪዎች ፕሮግራም ላይ ነበር። ከዚያ በኋላ ወዳጅነታቸው ጠንክሮ ከምሽቱ አራት ሰዓት ስልክ ለመደወል ሆስቴሉ ትመጣና ወደ ቤቱ ሸኝኝ ብላ ታስጠራው ነበር። የሚኖረው አራት ኪሎ የወጣቶች ሆስቴል ስለነበር ቦታው ለዚህ ዓይነት ፈተና ምቹ ነበር። ግንኙነታቸው እየጠነከረ ሲሄድ የጌታ ምህረቱ ብዙ በመሆኑ ብቻ ከጥፋት ድኖ ሊለያት ችሏል። ልቡ ከመሰረቁ በፊት ጌታ ደረሰለታል።

ስለትዳር ጓደኛ አመራረጥ የሚጠቁም ግልጽ የሆነ ምሪት እያለ የተደበዘበዘ መንገድ መሄድ ለአደጋ ያጋልጣል? ይህ ጊዜን እንደማባከን ይቆጠራል። «የሚያምን ከማያምን ጋር ምን ክፍል አለው?» ይላል ቃሉ። (2 ቆሮ 6:15)። ታዲያ ያለክፍላችን ለምን የሰው ክፍል እንገባለን? የጌታ ልጆች ያልሆነ ክፍል ሁሉ የሰይጣን ክፍል ስለሆነ ሥፍራችንን ማወቅ ይጠቅማል። ጌታ ካልሰጠን ጋርስ ለምን ጊዜያችንን እናባከናለን? ስለዚህ

የትዳር ምርጫ ጥንቃቄ የሚያስፈልገው ጉዳይ ነው። ምርጫችን ከመሰረቱ የተስተካከለ ካልሆነ ብዙ ስንከሳር ይገጥመዋል። ስለ ክርስቲያን ጋብቻ የተጠቀሱት ነጥቦች እዚህ ሥፍራ ሊረዱ ይችላሉ።

ሐ. የእግዚአብሔርን ፈቃድ እንዴት እንወቅ?

የሚያሻማ ውሳኔ ወይም ምርጫ ብዙ ችግር አለበት። የእግዚአብሔር ፈቃድ ተከታታይነትም (ኮንሲስታንሲ) ይኖረዋል። ድምጹን መስማት ለለመዱ ፈጽሞ አስቸጋሪ አይሆንም። የሚመጣውን ሁሉ ድምፅ መስማት ወይም መቀበል የራሱ የሆነ ችግር አለው። « . .

ነገር ግን ከእግዚአብሔር የተወለደው ራሱን እንዲጠብቅ፣ ከፋም እንዳይነካው እናውቃለን» (1ዮሐ. 5:18)። ራሳችሁን ትጠብቃላችሁ? ከፋውን መለየት ትፈልጋላችሁ? «በጎ ስጦታ ሁሉ ፍጹምም በረከት ሁሉ ከላይ ናቸው» (ያዕቆብ 1:17)። ስለዚህ ከላይ የሆነ ስጦታን ለማግኘት እንደ አዳም መተኛት ያስፈልጋል። የልብን ሀሳብና ስሜት የሚያውቅ ጌታ ለብቸኛው ለአዳም ሔዋንን እንደሰጠው ለእናንተስ መስጠት ያቅተዋልን? (ሮሜ 8:32 ይመልከቱ)። ብቻ የልባችሁን ጩኸት ገንፋት! ጊዜው ካልሆነም አትቸኩሉ። በምኞት ባህር ውስጥ ስታባዝኑ የናንተ የሆነችው ሔዋን ብቻዋን ዳር ሆና ትገኛለች።

የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማወቅ ማለት፡-

1. ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር የማይጋጭ አመለካከት ስንይዝ፤
2. መንፈስ ቅዱስ ለልባችን ሲመሰክርልን፤
3. ሌሎች መንፈሳዊያን ሰዎችም ምስክርነት ሲሰጡን፤
4. እኛም በነገሩ ሰላም ስናገኝበት እና
5. ሁኔታዎችና አጋጣሚዎች ሲያረጋግጡልን የምንገነዘበው ሊሆን ይችላል።

ያኔ እግዚአብሔር ሲያረጋግጥላችሁ መንፈሳችሁ ከመንፈሱ ጋር ሲስማማ ሰዎችም ሲመሰክሩ ኃይል በእጃችሁ አለና ማድረግ ያለባችሁን አድርጉ። የእግዚአብሔርን ፈቃድ በሌላ ጉዳዮች ማወቅ የተለማመደ ሰው በጋብቻ ጉዳይም ፈቃዱን ማወቅ አይከብደውም። ጥልቅ ፍላጎት ላለው ሰው የእግዚአብሔር ፈቃድ ሁል ጊዜ ቀጥተኛና የማያሻማ ነው። እግዚአብሔር አማራጭ ፈቃዶች ይኖሩታል የሚሉ ሰዎች ቢኖሩም ለጊዜው ማስረጃ ስለሌለ ፈቃዱ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በጎ እንደሆነ እናውቃለን። በሮሜ መጽሐፍ ም12:2 ጳውሎስ እንደዚህ ብሏል «የእግዚአብሔር ፈቃድ እርሱም በጎና ደስ የሚያሰኝ ፍጹምም የሆነው

ነገር ምን እንደሆነ ፈትናችሁ ታውቁ ዘንድ . . . » ስለዚህ የእግዚአብሔር ፈቃድ የሆነ ሁሉ በጎ ነው፤ ደስ የሚያሰኝ ነው፤ ፍፁም ነው። ሁከትና መረበሽ፤ ቅዥትና ድንጋጤ የለውም። የልብ ሰላምን ይሰጣል። የእርሱ ፈቃድ መሆኑ በዚህ ይታወቃል። ከዚህ ውጪ የድንገተኛ መቀራረብ አጋጣሚ ያስገኘው መጠጋጋትና መተዋወቅ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው ብሎ መውሰድ ሞኝነት ነው። ብስለት ያለው ውሳኔ አይሆንም።

መ. ማንን እንስማ?

ብዙ ክርስቲያን ወገኖች ወላጆቹ እንደዚህ አደረጉኝ፤ እንደዚያ አደረጉኝ እያሉ በመረረ ሁኔታ ሲናገሩ ይሰማል። የወላጆች ክብር በመጽሐፍ ቅዱሳዊ ሥፍራው እንደተጠበቀ ሆኖ «ያመነች ሴት ያላመነ ሀብታም አግቢ» ብለው ቢያስገድዱት መልሱ ምን ይሁን? አንባቢው ያስተውላል። ወግንና ሥርዓትን ለመጠበቅ የእግዚአብሔር ቃል ፈጽሞ አይሻርም፤ መሻርም የለበትም። በንብረት ነገር ወላጆቻቸው ጣልቃ እየገቡ የብዙዎች ሕይወት ምስቅልቅሉ ወጥቷል። «ያገኘም ያጣና ያጣም ያገኘና፤ ያስተዛዝበናል ይህ ቀን ያልፍና» የሚባለው ብሄል እንዳይደርስብን ጆሮአችን ሁልጊዜ ለእግዚአብሔር ቃል የተከፈተ ልባችን ትዕዛዛቱን ለመጠበቅ የጨከነ መሆን ይገባዋል። በዚህ ጉዳይ አቋማችን ግልጽ ካልሆነ ለጋብቻ ባንቸኩል ጥሩ ይሆናል። እግዚአብሔርን ሳንሰማ ብዙ ተመሳሳይና አሳሳች ድምፆች ለመስማት እንችላለንና። ባለራዕዮችና ነቢያትም መሰለው የሚቀርቡን ሞልተዋል። ስለዚህ እግዚአብሔርን ብቻ ብንሰማ እንጠቀማለን።

በእርግጥ የወላጅ ምክር ለልጁ/ለልጇቱ በማሰብ ነው። አንዳንዴ ግን በአንዳንድ አካባቢ እንደተለመደው የንግድ ተግባር ይሆንና ያርፈዋል። በአንዳንድ ባህል ወንዱ ለልጅቷ ቤተሰብ የሚሰጠው ስጦታ (ጥሎሽ) አነስተኛ የሚሆን ከሆነና ጥያቄያቸውን ካለሟላ ለችግር የሚጋለጥበት ወቅት አለ። በከተሞች ይህ ያልተለመደ ቢመስልም በገጠሪቱ ኢትዮጵያ ከፍተኛ ችግር ነው። የጥሎሽ ሁኔታ ሽያጭ እየሆነ ከመጣ ክርስቲያናዊ ጋብቻ ቦታውን ይተዋል። ሰው ፍቅርን መግዛት አይችልምና። ስለዚህ የባልና የሚስት ፍቅር በገንዘብ ብዛት ላይ ከተመሠረተ የመዝገባቸውን መኖሪያ ስለሚያናጋው ጥንቃቄ ሊደረግ ይገባል። የጥሎሽ መብዛት ለጋብቻ ዋስትና አይሰጥም። እኛ ግን በማርቆስ 7:14 ኤር. 42:6 እንደተጠቀሰው መስማት ያለብን ጌታን ብቻ ነው። በመጨረሻም ጴጥሮስና ዮሐንስ የተናገሩትን ማስታወስ ይበጃል እንዲህ ብለው «እግዚአብሔርን ከመስማት ይልቅ እናንተን እንሰማ ዘንድ በእግዚአብሔር ፊት የሚገባ እንደሆነ ቁረጡ . . . » የሐዋ. 4:19 ይህን

የተናገሩት በባለስልጣናት ፊት ነበር። መስማት ያለባቸውን በግልፅ ያረጋገጡበት ወቅት ነበርና። ስለዚህ ግንን መስማት እንዳለብን የተረጋገጠ ነው። ጌታ የሚሰማ የሚመልስም ነውና። ሌሎች ጸሎቶችን ብቻ ሳይሆን የጋብቻ ጸሎቶችንም ይሰማል። ይህ ከሆነ ደግሞ እኛም እርሱን ብቻ መስማት ይገባናል።

1.3 ሌላ ዓይነት ጋብቻና የጋብቻ ሥርዓት

ይህ ዓይነቱ ጋብቻ ሊባልም ሳይባልም ይችላል ይሆናል። ግሪኮች በዓለም ላይ በገነኑበት ዘመን የወንድና የሴት ምንዝርና ወይም ሴተኛ አዳሪነት (ፕሮስቲቲዩሽን) እጅግ ብዙ ስለነበር ሰዎች የወሲብ ፍላጎታቸውን ከጋብቻ ውጭ ለማርካትና ለመለማመድ ይሯሯጡ ነበር። በሮማውያን ወቅት ደግሞ ጋብቻ ከሕጋዊ ምንዝርና ማለትም ከሕጋዊ የሴተኛ አዳሪነት ኑሮ ትንሽ ሻል ብሎ የሚታይ ይመስል እንደነበር የታሪክ አዋቂዎች ይናገራሉ። የእግዚአብሔርን ዓላማ በዘነጉ በአይሁድ ባህልም ጋብቻና ፍች የተለመደ ሆኖ ነበር። የሮማውያን ሥልጣኔንም ለውድቀት የዳረገው ይኸው ነው ይባላል።

የአይሁድ ሕዝብ የጋብቻ ሥርዓት በማቴዎስ ወንጌል 25:1-3 የተጠቀሰውን ይመስላል። ስለሆነም ሙሽራው ዘመድ ቤት ይሆንና ሙሽሪት ሙሽራው ማለትም ባሏ ሊሆን የታሰበው ቤት ሂዳ ትሞሽራለች። ሲመሽም ሙሽራው ይመጣል። ከዚያም በኋላ በሩ ይዘጋል። የተጋበዘ ሁሉ በወቅቱ ካልተገኘ በሩ ይዘጋል፤ መሽቷልና። ሙሽራው ሲመጣ ሚዜዎቿና አጃቢዎቿ ሁሉ መብራት ያበራሉ ። ልክ ጌታ በባህሉ በማቴዎስ 25:1-10 እንደገለፀው ማለት ነው፤ በዚህ መልኩ ሙሽራውን ይቀበሉታል። ጋብቻውም ይከናወናል። ባንዳንድ አካባቢ ከዚህ ላይት ያለ ባሕልም እንደነበር ይነገራል።

በሀገራችን የተለመደው አንዳንድ የጋብቻ ዓይነት በሚከተሉት ደረጃዎች ተገልጾልኝ። ይህ እምዛም በአማኞች የሚዘወተር አይደለም፤ በአንዳንድ አካባቢ ግን ችግር መሆኑ ይነገራል።

- ሀ. ጠለፋ፡- ይህ ዘዴ ወንዱ ለመደገስ ሲቸገርና ጥሎሽ መስጠት ሲያቅተው አንዳንዴ በግድ፤ አንዳንዴም ከልጁቷ ጋር በመስማማት የሚደረግ የጋብቻ ቁርኝት ነው። ሕጋዊነት ባይኖረውም በሽምግልና ሕጋዊነትን የሚያገኝበት ወቅት ጥቂት አይደለም። በተለይ በገጠር የተለመደ ነው። ማስታወቂያ የሚለው አባባል በከተማ አካባቢ ይሠራበታል። ባህላዊ ቢሆንም በክርስትና ግን ስርቆት ነው።

ለ. ገሌገብ (ተከርቻም፣ ድረገብ) ፡- የዚህ ዓይነቱ ጋብቻ ደግሞ ዘመናዊነት ኖሮት ሰተት ብሎ ሰውዬው ቤት ወይም ሴትዬዋ ቤት የሚገባበት ሁኔታ ነው። በሌላ አነጋጋር ወዶ ገባም ይባላል። በአንዳንድ ብሔረሰብ ይህ ከፍተኛ ቅጣት ያስከትላል። ይህንንም ሁኔታ ሥርዓት የሚያስይዙ ቡድኖች ይኖራሉ። በተለይ ባሏ የሞተባት ሴት ዘንድ የገባ ወንድ ወዮለት! በቀላሉ ግን ድግስ ደግሶ ለነሱ ከገበረ ምህረት ያገኛል። ሴቶች ገሌ ሲገቡ ግን ምን እንደሚደረግ ገና አይታወቅም። ወንዱ ግን ብዙ ጊዜ ወደሴቷ ቤት ይገባል። «ገሌ» ማለትም «ገባ» ማለት ነው ቀጥተኛ ትርጉሙ። ይህ ማለት ግን ሴቷ አትገባም ማለት አይደለም።

ሐ. ዕውቁልን፡- ይህ ደግሞ በከተማ እየተለመደ የመጣው አጭር (አቋራጭ) የጋብቻ መንገድ ሲሆን ምን ያህል የጋብቻን ክቡርነት የተረዳ ለመሆኑ ጥናት አልተደረገም። ክርስቲያኖችም በቀለበት ስም ማዘጋጃ ቤት ሄደው የዚህን አቋራጭ መንገድ የሚመርጡበት ወቅት አለ። እንደዚህ ዓይነት ጋብቻ አብዛኛውን ጊዜ የሚዘወተረው ዝሙት ሲለማመዱ በቆዩና ምናልባትም የመፀነስ ሁኔታ ሲያጋጥሟቸው ከአደባባይ ጋብቻ ምስጢራዊነትን በመምረጥ የሚደረግ ነው ይባላል። በኑሮ ውድነት (ችግር) ምክንያት ከተደረገ ግን ለቤተ ክርስቲያን አሳውቀው ቢያደርጉት ጉዳት ያለው አይመስልም። ደግሞም የሚያስነቅፍ መሆን የለበትም።

መ. መሞካከር፡- ይህ ዓይነቱ በእርግጥ በክርስቲያኖች የሚዘወተር አይሆንም። ይህ የሚደረግ ከሆነ ትልቅ ኃጢአት ነው። የኃጢአት ትንሽ ባይኖርም ይህ ድፍረት ነው። እንደዚህ ዓይነቱ ጋብቻ የሥጋትና የፍርሃት ስለሚሆን ከጊዜያዊ እርካታ አያልፍም። ስሜት ሲለይ ስምምነቱ ወይም ኮንትራቱ ይቋረጣል። ይህ ዘመን ያመጣው የጋብቻ ጠላት ነው። ቅድስናንም የሚያረክስ ነው። ውድድሩ የጥሎ ማለፍ አዝማሚያ ይሆንና ሽንፈትን ተቀብሎ መለያየት ወይም ጠላትነትን መመሥረት ይከሰታል። ይህም ደግሞ የሞራል ውድቀት ሳያደርስ እንደማያልፍ ብዙዎች ይገምታሉ። የብዙዎችም ሕይወት በዚህ መልኩ የተሰነካከለ አለ።

ለምሳሌ፤ በሀገራችን በአንዳንድ ብሔረሰብ አንድ ተቀራራቢ ባህል አለ። ሙሽሪት ለጋብቻ ጥቂት ቀን ሲቀራት የሙሽሪው ቤተሰብ

ዘንድ ሄዳ ትቀለባለች። ዋና ምክኒያቱም ለጋብቻ ብቁ ሊያደርጓት እንደሆነ ተረድቻለሁ። ግን ለሙሽራው አደገኛና ፈታኝ ወቅት ይመስለኛል። ምንም እንኳን ብትጠበቅም ሰው ደካማ ነውና በሐጢአት የመውደቅ አጋጣሚ ሊከሰት ይችላል። ስለዚህ ይህ ባህል ሊታሰብበት የሚገባ ጉዳይ ይመስለኛል። ይህ ወደፊት መሻሻል ተደርጎበት መሞካከርን እንዳያስከትል ያሰጋል። በአፍሪካ መሞካከር በብዙ ባህሎች ይታወቃል። እንዲያውም ያልሞከሯትን የማያገቡ አንዳንድ ባህሎች እንዳሉ ይደመጣል። ይህ ታዲያ በክርስቲያናዊ ሚዛን ሲታይ አስጊና መደገፍ የሌለበት ነው። እንዲያውም አንዳንዶች ድንግልናዋን ጠብቃ ካገኛት ያልተፈለገች/ ጎሳቀር በቋንቋቸው «ገገማ» አድርገዋት የሚቆጥሩ እንዳሉ ይደመጣል። የሜንድ ቀን ወይም የ30 ደቂቃ «ደስታ» የሕይወት ሰቆቃ ያመጣልና መጠንቀቅ ብልህነት ነው።

ትዳርና ቤተሰባዊ ግንኙነቶች

ወንድና ሴት በግል ሲኖሩ ይመሩት የነበረውን ሕይወት በገዛ ፈቃዳቸው ካልሆነም በሌላ አስገዳጅ ሁኔታ በጋራ ለመኖር የሚያደርጉት ለምምነት ጋብቻን ይመሠርታል። ጋብቻም እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ ሆኖ ከተመሠረተ ዘላቂና አስተማማኝ የሕብረተሰብ መሠረትና ድልድይ ይሆናል።

ጋብቻ ቀደም ሲል እንደተጠቀሰው የተፈጠረው ወይም የተጀመረው በአምላክ ሙሉ ፈቃድ ነው። ሰው በኃጢአት ስለወደቀ ብቻ ጋብቻ የተመሠረተ የሚመስላቸው ሰዎች ካሉ ተሳስተዋል። ጋብቻ ከውድቀት በፊት በዘፍጥረት አንድ የተረጋገጠ ክቡርና የተባረከ ዓላማ ነው። የወሲብ ፍላጎትም የእግዚአብሔር ስጦታ እንጂ የኃጢአት ውጤት አይደለም። መጋባትን የሚኮንኑ ግን የማይደረድሩት ነጥብ አይኖርም። (1 ጢሞ. 4:3) ይመልከቱ። በመሠረቱ ወንድና ሴት በጋብቻ ሲጠመዱ በጋራ ተባብረው ሕይወታቸውን የሚመሩ እንጂ እንደ እንስሳ ለወሲብ መርኪያ ብቻ መስሉ ከታያቸው ወይም ካደረጉት ከሰው ሁሉ ምስኪኖች ይሆናሉ። ይህ ሲባል ወሲባዊ ሕብረት ወይም ግንኙነት ከንቱ ነው ማለት አይደለም። የእግዚአብሔር ስጦታ ነው እንጂ። ብዙዎች ያጥላሉታል! ገፋ ገፋ ያደርጉታል። ይህ ሁኔታ ከግላዊነት ሕይወት ሕብረትን ፈጥሮ አንድነትን የሚያረጋግጥ መሆን አለበት። ወሲብ ግን ሚስጢራዊ ነው።

ሁለቱ አንድ ሥጋ የሚሆኑትም በሌላ በምንም አይደለም ሚስት በግል ሕይወቷን ስትመራ የነበረው በራሷ ክልል ዙሪያ በራሷ ባህልና ልምድ በወገኖቿ መካከል ሲሆን ባልም እንደዚሁ ነበር። አሁን ግን በጋራ ቤታቸውን ለመመስረት ትዳርን ለመሥራት ሲጀምሩ ግለኝነት መቅረቱ አይቀሬ ነው። ግለኝነት ካልቀረ ግን የጋብቻው ውጤት አላዛኝ ይሆናል። በጋብቻ ውስጥ ግንኙነቶች እንዴት መሆን አለባቸው? ምን ዓይነት ግንኙነቶችስ ይታያሉ? ግንኙነቶች የሚቋረጡት/የሚበላሹት እንዴት ነው? በዚህ ክፍል እነዚህን ጥያቄዎች በመነካካት የግንኙነትን (ኮሚዩኒኬሽን) አስፈላጊነት ለመግለጽ ይሞክራል። የግንኙነት መበላሸት የጋብቻ ሕብረትን (ሪሌሽንሺፕ) ያበላሻል።

ግንኙነት የሚሰምረው ከአንድ የህሳብ አመንጫና ላኪ ወደ ህሳብ ተቀባዩ ወይም አዳማጭ በታሰበው መሰረት በትክክል ሲደርስ ነው። በዚህ መልኩ ያልተደረገ ግንኙነት ግን ተቋርጧል ማለት ይቻላል። ከአንድ በኩል እንደሚሰማ የስልክ መስመር ብቻ ይሆናል።

ግንኙነት የማይሰምረው፡-

1. ባለመግባባት - በቋንቋ፣ በፖለቲካ፣ ወዘተ.
2. በባህልና በዘር ልዩነት በሚፈጠር ችግር፤
3. ባለመደማመጥና ባለመቻቻል፤
4. በዕድሜ አለመጣጣም ወይም አለመቀራረብ፤
5. በአስተዳደግ ሁኔታና በትምህርት ልዩነት፤
6. በአመለካከት ወይም በግንዛቤ ልዩነት፤
7. በሰሜት ልዩነት እና በሌሎችም መሰል ችግሮች ሊሆን ይችላል።

2.1 የጋብቻ ግንኙነቶች፡- በጥቅሉ እነዚህ የጋብቻ ግንኙነቶች ወይም ሕብረቶች በሶስት ተከፋፍለው ሊታዩ ይችላሉ።

2.1.1 ሥጋዊ ግንኙነት፡- እርስ በእርስ ያላቸውን መግባባት፣ መነጋገር መመካከር መተጋገዝ፣ መረዳዳትና መተዛዘንን ሁሉ ሊያጠቃልል ይችላል። በሌላ በኩል ወሲብ (ግብረ ሥጋ ግንኙነት) ራሱ እንደ ግንኙነት (ኮሚዩኒኬሽን) ይቆጠራል። ሥጋዊ ሕብረት ብቻ ሳይሆን መንፈሳዊ ሕብረትንም ይፈጥራል። የባህልም ቦታ ባግባቡ ይሆናል።

ጆሮ፣ አይን፣ ወይም አፍና አፍንጫም ባይኖር እንኳን የወሲብን ጣዕም መረዳትና መግባባት ይቻላል። በሥጋ አንድነትና ሕብረት ኖሯቸው በሰሜታቸው ካልተገናኙ ከእንሰላ የተሻለ ልምድ ሊያገኙ አይችሉም። ጤናማ ግንኙነት ካላቸው ግን በጋራ ባልና ሚስት ሊደርሱበት የሚችሉትን ሁሉ ይደርሱበታል። ሊገኝ የሚችለውን ደስታ ሁሉ ያገኙታል። ግንኙነታቸው መልካም ካልሆነ ከሰው ጋር ቢሆኑም ብቸኝነት ይሰማቸዋል። በሰው መካከል ሆነው ሰው ያለ አይመስላቸውም። ባል ወይም ሚስት ሲነፋፈቁ የኖሩትን ያህል ላለመገናኘት አጋጣሚ ይፈልጋሉ። ማህበራዊ ግንኙነታቸው ይፋለሳል።

2.1.2 መንፈሳዊ ግንኙነት፡- ይህ መግባባትን፣ መቀባበልንና አብሮ መጸለይን፣ ብሎም አብሮ ማምለክን ይመለከታል። መንፈሳዊ በሽታ ካለ ነገር ሁሉ አይጣጣምም። የዚህ ችግር በሥጋዊ ግንኙነት ላይም ተጽዕኖ ይኖረዋል። ሰላምና ፍቅር፣ ሕብረትና ናፍቆት የሚኖረው መንፈሳችን ጤናማ ሲሆን ነው። መንፈሳዊ ግንኙነቱ ጤናማ ካልሆነ ሕመምተኛ ሰው ሆነናል ማለት ነው። መንፈሳዊ ግንኙነት

ሲሰምር ሁከት ሁሉ በታውን ይለቃል። በዚህ መጉደል የመንፈስን አንድነት እንዳለመጠበቅ ይቆጠራል። (ኤፌ. 4፡3 ይመልከቱ)። አቅምን ማወቅና በመጠን መኖር ግን የመንፈስ ጥንካሬንና ብስለትን ያመለክታል። መንፈሳዊ ግንኙነቶችንም ከማሻከር ያድናል። መቆሳሰልና መቆራቆስ ካለ እግዚአብሔር የፈጠረውን የተፈጥሮ ጣዕም እንኳን መረዳት ያዳግታል። መስማማት ሲኖር መፈላለግም ይኖራል። አንድ ጊዜ ባልና ሚስቱ የተለያየ ክፍል ተኝተው (ራሳቸውን ለመቆጣጠር ማለት ነው) ድንገት ሁለቱም ትዝ ሲላቸው ለካ «ለመተዋወቅ» ምቹ ወቅት ነበር። በመሆኑም ሌሊት አንዱ ወደ አንዱ ሲሄድ በድንገት ኮሪዶር ላይ ተገናኝተዋል። ይህ እውነተኛ ታሪክና የሚግባቡ ቤተሰቦች ውጤት ነው። የመንፈስ ሕብረትንም ያመለክታል።

2.1.3 ኢኮኖሚያዊ ግንኙነት፡- ቀድሞ በግል የነበረ ገንዘብ አሁን የጋራ ሆኗል። ያንዱ ኪስ የሌላውም ነው፤ ያንዱ በርሳ የሌላውም ነው። በግል የተለመደው ልምምድና የግል ውሳኔ ሁሉ አሁን በጋራ ካልሆነ በጋብቻ ውስጥ ቀውስ ይመጣል። ይህ ግንኙነት ገንዘብን ከማስተዳደር ጋር የሚያያዝ ነው። ገንዘብ ለብዙ ነገር አስፈላጊ ነው።

ሆኖም መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚለው «ገንዘብን መውደድ የከፋት ሁሉ ሥር ነውና፤ አንዳንዶችም ይህን ሲመኙ ከሃይማኖት ተሳስተው በብዙ ስቃይ ራሳቸውን ወጉ» (1 ጢ.ሞ. 6፡10)። ይህን የእግዚአብሔር ቃል ምክር ባለመስማት ብዙዎች ራሳቸውን ወግተው፤ ግንኙነታቸውን አበላሽተው፤ ልጆቻቸውን በትነዋል። ብዙ ጉዳት የደረሰባቸው፤ አብረው ለመኖር ያቃታቸው፤ አንዳቸው ከሌላኛው ገቢያቸውን እንኳን ሳይቀር እየደበቁ ለጠላት ተጋልጠዋል። ብዙ ያምላክ ባሪያዎች በዚህ ነገር ተሰነካክለው ተጠፋፍተዋል። የድካማቸውን ዋጋ ለከንቱ መዝነው መዝገባቸውን በምድር አከማችተዋል። በሚቀር ገንዘብ የማይቀር ሕይወታቸውን በምድር አበላሽተዋል። ስለዚህ ለጲያቢሎስ ፈንታ መስጠት አይገባም።

ከጥቂት ዓመታት በፊት ክርስትናን የጀመሩ፤ 3 ሴት ልጆች ያሏቸው ባልና ሚስት ነበሩ። ባል ሚስትን አንዳችም ነገር ሳያማክራት ዛሬ የያዘውን መኪና ነገ ይቀይራል። በምስራቅ አቅጣጫ የነበረውን በር በምዕራብ ሲያደርግ አያማክራትም። ግን የቃል ኪዳን ሚስቱ ነበረች። ንብረታቸውንም ቢሆን አብረው ነው ያፈሩት። ሚስት በሥራዋ ጎበዝ ስለነበረች ቤቷን ቀጥ አድርጋ ትይዝ ነበር። ባልም እንደዚሁ በግሉ

ታሪክ ገበዝ ነበር። ከተጋቡ ከ14 ዓመት በኋላ ትልቅ አለመግባባት ተፈጠረ። ለማስታረቅ ብዙ ሰዎች ተባብረዋል። ብዙ ጊዜ ይጣላሉ፤ ይታረቃሉ። የሚግባቡ ይመስላሉ ግን ወደ መኝታ ክፍላቸው ሲገቡ ጥላቸው ያስተጋባል። ለእንግዳ እስከ ሚታወቅ ድረስ ይጣላሉ። በእርግጥ ባል ሊፈታት አይችም እንጂ እባክህ ከምታስቃያት ፍታት ተብሏል። እርሱ ግን አሻፈረኝ ብሎ ነበር። ብዙ ጊዜ አሰቃይቷታል። ቅናትም እንደነበረበት ይገመታል። ሴትዬዋ ወደ ዘመዶቿ ከሄደች በማግሥቱ በሮ ሄዶ ያመጣታል። መንፈሳዊ ለመሆንም ሞክረው ነበር። በዚህም ብዙ አገልጋዮችን በቤታቸው በማስተናገድ በዚያች ከተማ የታወቁ ነበሩ። ሁልጊዜ ጥል ሁልጊዜ ንትርክ!!! ውጤቱም ፍርክርክ!!

ታዲያ አንድ ጊዜ ይህ ሁሉ ሊረዳት ባለመቻሉ ወደ ሩቅ ክፍለ ሀገር በድንገት ጠፍታ ሄደችና ለአንድ ሀብታም ቤተሰብ የቤት ሠራተኛ ሆና ተቀጠረች። ይህም ከጊዜ በኋላ ተገኝታ የተረጋገጠ ሁኔታ ነው። እንግዲህ ይታያችሁ፤ እነዚህ ቤተሰብ ቤታቸው የተሟላ፤ ሀበት ንብረት የተረፋቸው፤ ምናልባትም ከበርቴ ከሚባለው ክፍል ሊመደቡ የሚችሉ ነበሩ። ዳሩ ግን ገንዘብ ሰላምን ላይሰጥ በከንቱ ይታወኩ ነበር። ከዚያ በኋላም ታርቃ እንደገና ቤቷ ተመልሳ ገባች። ከጥቂት ወራት በኋላ ግን ድንገት በተከሰተ አለመግባባት ተጣልተው ወደ ቤተሰቦቿ ሄደች። እዚያም በሽምግልና ላይ ሰዎች ተቀምጠው እንዲሉ ከአንድ ክፍል ወደ ሌላ ክፍል ለመሸሽ ውልብ ስትል ባሏ ያያትና ዘላቂ ይወጣል። ወዲያውኑ በሽጉጥ ገድሏት ራሱም ይሞታል። በቃ አስተመ፤ ዲያቢሎስ ግቡን መታ። ሦስት ልጆቻቸውን፤ ሕፃናቱን ጥለው ሁለቱም ረገፉ፤ ዳግም ላይመለሱ የዘላለምን ጉዞ ጀመሩ። ምናልባትም በተለያዩ መንገድ፤ መተጋገዝና መደጋገፍ በማይቻልበት፤ እያንዳንዱ በግሉ ወደሚጠየቅበት ቤት (ማለትም ሲኦልና መንግሥት ሰማያት)። ይህ ገንዘብን መውደድ ያመጣው ጦስ ነው። እናንተስ ቤት ምን አለ?

ይህ ምናልባት የከፋ አጋጣሚ ነው ትሉ ይሆናል። ግን ብዙዎች በአሁኑ ወቅት እንኳን እየተበላጩ ራሳቸውን ይወጋሉ። ስለዚህ ከዚህ ዓይነት አስከፊ አደጋ ራስን መጠበቅ ምንኛ መታደል ነው። የለውዮውም የገንዘብ መውደድ መጨረሻ ራሱንና ባለቤቱን አስወጋው፤ ለሞትም አደረሰው።

ስለዚህ ገንዘብ የቤተሰብን ግንኙነት የሚያበላሽ ከሆነ ጥንቃቄ ሊደረግበት ይገባል። የባልና የሚስት ግንኙነት በሁሉም መስክ ሚዛኑን የጠበቀ፤ በፍቅር የተደገፈ ሲሆን የአንድነትንና የቤተሰባዊነትን ጣዕም ማጣጣም ይቻላል። ጸሎታችንም አይከለከልም (1 ጴጥ. 3:7)። ካልሆነ ግን በከንቱ ነው የምንፀልየው ማለት ነው። በዚህ ሳይንስና ቴክኒዎሎጂ

ባደገበት ዓለም ሰዎች ብዙ የመገናኛ ዘዴዎችን ቢፈጥሩም ቀላል የሆነውና ወጪ የማያስወጣውን በግል የእርስ በእርስ ግንኙነት ለማድረግና ለመስማማት ተቸግረዋል። የመግባባትና የግንኙነት ጉድለት በዓለማዊውም መሥሪያ ቤት፤ በቤተ ክርስቲያንም ይሁን በግለሰብ ደረጃ እንዲሁም በጋብቻ ዓለም መኖሩ በጉልህ የሚታይና የማይካድ ከስተት ነው። ብዙ ጥናቶችም ይህን ያረጋግጣሉ። ስለሆነም በሥጋም፤ በመንፈስም በኢኮኖሚም ደረጃ የግንኙነት አስፈላጊነት በጣም ወሳኝ ነው። ግንኙነት ነገሮችን በቀላሉ እንድናይና እንድንግባባ፤ እንድንመካከርና እንድንረዳዳ ይረዳናል። ግኑኝነት (ኮሚዩኒኬሽን) በየበታውና በየደረጃው ከተሰባበረ ከተበጣጠሰ አደጋውን መገመት ይቻላል። ጎጂ ጎኑ አይሉ ለጥፋት ይዳርጋል። ፈቃድ ግን ካለ መጠገን ይቻላል።

2.2 የግንኙነቶች መበላሸት መንስኤዎች :- ግንኙነት የሚሠምረው የአንድ ሰው ሀሳብ (ለምሳሌ የባል) ወደ ሌላው ሰው (ለምሳሌ ወደ ሚስት) ሊደርስ በፈለገው፤ ባሰበውና በተረዳው መረዳት ወደ ሁለተኛው ሰው ዘንድ ሊደርስና ለውጥ ሊያመጣ ነው። አለበለዚያ አለመግባባት ይፈጠርና ግንኙነት ሳይሰምር ይቀራል። ግንኙነት አለመፈጠር ማለት ደግሞ (በዘፍ. 11:1-9) እንደተጠቀሰው እንደ ባቤል ግንብ ሠራተኞች መደበላለቅና መተራመስ ነው። እነርሱን ያተረግመላቸው ኃጢአታቸው ነበር። ባልና ሚስት ግን አንድ ቋንቋ መናገር እስከቻሉ ድረስ ግንኙነት እንዲሠምር ሁለቱም መጣር ይጠበቅባቸዋል። በመረዳዳትና በመተሳሰብ ሊኖሩ ወደውና ተስማምተው ተጋብተዋል። በእርግጥ ቀደም ሲል እንደተጠቀሰው የባህላዊ ጋብቻ ውጤት በግንኙነቶች ባህርይ ላይ ተጽዕኖ ሊኖረው ይችላል።

በሌላ ጎኑ ደግሞ (ሪሌሽንሺፕም) ሊሆን ይችላል። ግንኙነት እንደ ድልድይ ሀሳብ ከሰው ወደ ሰው የሚተላለፍበትንና የሚሸጋገርበትን ሁኔታ ይፈጥራል። ግንኙነት ሲሠምር የመጀመሪያው ተናጋሪ ያሰበው ሀሳብ ወደ ሁለተኛው በትክክል ደርሷል ማለት ነው። ይህንንም የእርስበርስ ግንኙነት በእንግሊዝኛ ቋንቋ (ኮሚዩኒኬሽን) ይሉታል። ግንኙነት ለብዙ ነገሮች መሠረት ነው። እንደ ሰውም ሁሉ በእንስሳ ዓለም ግንኙነት አለ። ለምሳሌ፤ ክረምት ሲመጣ የምትጮኸው እንቁራሪት የራሷ የሆነ መግባቢያ መንገድ አላት። ሳይንስ እንደሚለው ብዙ ጊዜ የሚጮኸው ወንዱ እንቁራሪት ሲሆን ሴቷን በድምፁ ይማርካታል። ለሰው ግን ስለማይገባው ያስጠላል። እንደ ረብሻም ሆኖ ይቆጠራል። ንብንም ብንወስድ የክንፍዋ መርገብገብ የምግብ አድራሻዋን

መናገሪያ መንገድ ነው። በአርገበገበችው መጠን ርቀቱም ይታወቃል ይባላል። ሌሎችም የተለያዩ ፍጥረታት የራሳቸው የሆነ መገናኛ/መግባቢያ ዘዴ አላቸው። እንስሳትም እርስ በእርሳቸው ብዙ ይግባባሉ። የራሳቸውንም ወገን በግልፅ ይለያሉ ያውቃሉ። በግ ከበግ ሲገናኝ «ባአአ!» ይላል።

የሰው ልጅ ግን ብዙ ይቀረዋል። ብዙ የመገናኛ ዘዴዎችን በሰማይም በምድርም ቢፈጥርም እርስ በእርስ ግን ለመግባባት ተቸግሯል። ስለሌሎች ያጠናል፤ ይመራመራል፤ ይፅፋል፤ ያነባል፤ ስለራሱ ግን ብቸኛነቱ ይፈታተነዋል። ባወቀ መጠን ብቻውን ይሆናል። ራሱን በራሱ ያጠፋል፤ እውነተኛ ግንኙነትንም ከመፈለግ ይርቃል። ከፍጥረታት ሁሉ እንደ ሰው ማስመሰልን የሚያውቅ ያለ የለም። ማታለልም ቢሆን ለሰው እንጅራው የሚሆንበት ወቅት ይኖራል። ሚስት ባሏን ባልም ሚስቱን ያታልላል፤ ድንገት ከታወቀበት ግን ወዮ ለዚያ ቤት! ግልጽነት ግን ብዙ ጠመዝማዛ መንገድ ከመሄድ ያድናል።

ግንኙነት የሚከተሉትን ሁኔታዎች ይጠይቃል።

1. የህሳብ አንድነትን
2. የስሜት መረዳትን
3. የመስማት/የማዳመጥ ፍላጎትን
4. ልብ ቅንነትን
5. ራስ ወዳድ አለመሆንን
6. ፈቃደኝነትን፤ ወዘተ
ይነካል

በጋብቻ ውስጥ ጉልህ አሉታዊ ሚና የሚጫወቱ ጋብቻን የሚጎዱና አለመስማማትን የሚፈጥሩ ከብዙ በጥቂቱ የሚከተሉት ችግሮች ናቸው። እነዚህን ማዘውተር ጋብቻን አደጋ ላይ መጣል መሆኑን በቅድሚያ መረዳት ይገባል።

ሀ. በጎ የግንኙነት ልምድ አለመኖር

በዚህ ዓይነት የሚገኝ ቤተሰብ መስማማት የሌለው ንትርክና ጭቅጭቅ የበዛበት ቤት ነው። ቅን አመለካከት ስለሌላቸው በነገር ሁሉ ጥልን ያስቀድማሉ። ባል ሚስትን ሚስት ባልን ይቀዋወማሉ። የህሳብ መደጋገፍና መረዳዳት አያሳዩም። ይህ ዓይነቱ ቤት ምድራዊ ሲኦል እየተለማመደ ያለ ነው። የሚገርመው ነገር ሁለቱም በየፊናቸው ይጸልያሉ፤ እናገለግላለን ይላሉ፤ አገልግሎትም ይበዛላቸዋል። ብዙ ይሯሯጣሉ፤ እርስ በእርሳቸው ግን ጠላትነት ይፈታተናቸዋል። በልምድ ብዛት ሁኔታዎች እንደ በጎ ነገር ተወስደው ሊታዩም ይችሉ ይሆናል። የሕሊና ወቀሳም ከሌለ መንፈስ ይደነዝዛል። መልካም ቤተሰብ ግን የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ጅምር ሊሆን ይችላል። ቀደም ሲል የተጠቀሰው

የባልና የሚስት አለመግባባት ሁኔታ ዋነኛ ጉድለት በጎ ግንኙነት አለመኖር ነበር። ባል ለሚስቱ ዕቅዱን ከሚነግር ለሌላ ጎረቤቱ ማስረዳት ከቀለለው ይህ ጉዳይ ችግር አለበት ማለት ነው። ለሚስቱ የሚሰጣት አነስተኛ ግምት፤ አብራው የፀጋ ወራሽ መሆኗን ተረድቶ ይሆን? ጸሎቱ እንዳይከለከል ሊያከብራት እንደሚገባው ያውቅ ይሆን? 1ኢጥ. 3:7 እንደዚህ ይላል። « . . . ጸሎታችሁ እንዳይከለከል፤ አብረው ደግሞ የሕይወትን ጸጋ እንደሚወርሱ አድርጋችሁ አክብሩአቸው።» ባሉች ሆይ ይህ ነገር ይገባችኋል? ሚስትን መውደድ ብቻ ሳይሆን ማከበርም እንዳለባችሁ ትረዳላችሁ? ያምላክ ምሳሌ እንጂ የእንስሳ ምሳሌ አይደለችም። ባልና ሚስት ካልተከባበሩ አይዋደዱም፤ ካልተዋደዱም አይከባበሩም። ይህ ዕለት በዕለት በምናደርገው ግንኙነት ሊለካ ይችላል። ብዙ የጋብቻ ቀውስ የሚመጣው ከዚህ ዓይነት ውጤት ነው።

ጳውሎስ ደግሞ እንዲህ ይላል « . . . ሆኖም ከእናንተ ደግሞ እንያንዳንዱ የገዛ ሚስቱን እንዲህ እንደራሱ አድርጎ ይውደዳት፤ ሚስትም ባሏን ትፍራ» (ኤፌ. 5:33)። ይህ አምላካዊ ትዕዛዝ ችላ ከተባለ ጋብቻ የሰልጣን ሽኩቻና ሽሚያ ያለበት መሥሪያ ቤት ይሆናል። ሥራው እየተበደለ ኪሣራ ያስከትላል። በጋብቻም እንዲሁ የሕይወት ኪሣራ ይደርሳል። ለራስ ብቻ አይደለም ለልጆችም ይተላለፋል።

ትዳር ውሳኔ ነው እንጂ ስሜት አይደለም። አንዳቸው ለአንዳቸው ለመኖር የሚገቡት ቃል ኪዳን እንጂ ከሰማይ በስጦታ የሚመጣላቸው ገጸበረከት አይደለም። እርግጥ ነው እግዚአብሔር የጋብቻ ባለቤት ነው። ቃልኪዳኑን መለማመድ ግን የሰው ድርሻ ይሆናል።

የግንኙነት መበላሸትና ጭራሹንም አለመኖር በጋብቻ ዓለም ከፍተኛ ችግር እንደሆነ የጋብቻ ተመራማሪዎች ደርሰውበታል። ባልና ሚስት አንድ አካል መሆናቸው ቀርቶ በአንድ አልጋ የሚተኙ ደባሎች ከሆኑ እጅግ ያሳዝናል። ደስ ቢላቸው ደስታቸው ወደሌላ ሰው ይተላለፋል፤ ህዘን ግን ራስን ይጎዳል። ደስታ የጋራ ሊሆን ጥቅም አለውና። ሌላውንም ያስደስታል።

አለመከባበር በሀገራችን በግልጽ የሚዘውተርና የባህላዊ ተጽዕኖ ውጤት መሆኑን መገመት ይቻላል። ሴት ነገርን ማመዛዘን አታውቅም ያለው ማነው? ሀሳብ መስጠት፤ መቀበልና ገንቢ አስተዋጽኦ አታደርግም ብሎ መገመት የተሳሳተ አስተሳሰብ ነው። ለነገሩ ማ «ክሴት ብልሃት» ይባል ነበር። በተለይ አምላካዊ ስጦታ፤ ረዳትና አጋዥ መሆኗን የምናውቅ በዚህ ነገር መበደል ከፍተኛ ኃጢአት ነው። በባህል ምክንያት ገንዘብ ከፍለህ (በከፍተኛ ጥሎሽ) አግብተሃትም ቢሆን በሰብዓዊ ደረጃ

እኩል ናት። ይህን አለመቀበል እግዚአብሔርን መናቅና ምክሩንም አለመረዳት ነው። ክርስትና ባህልን አቋርጦ የሕብረተሰብን አኗኗር የሚቀይርና የእግዚአብሔርን ክቡር ዓላማ የሚያስረዳ መሆን ይገባዋል። በዚህ ትሰማለህ? ከሆነ ከዛሬ ጀምረህ ሚስትህን መውደድ ብቻ አይደለም ማክበርም ተለማመድ። እርሷ ብቻ እግርህን እንድታጥብ አትመኝ! እስቲ ምን እንደምትሆን ታያለህ

ሚስትህ አካልህ ናት፤ እኩያህ ናት፤ አብራህ የጸጋው ወራሽ ናት፤ በክርስቶስ ወንድም ሴትም የለም። ለምሳሌ አንድ ቤት እየኖሩ አንድ ላይ የማይበሉ በአንድ አልጋ የማይተኙ ዳሩ ግን የደባል ኑሮ ያውም ጥለኛ ደባል የሆነ ምን ይባላል? እንደዚህ ከመሆን እግዚአብሔር ያድነን። ስለዚህ ዛሬ ተብሎ ቀን ሲጠራ ሳለ በቤተሰብህ ግንኙነት ላይ እርምጃ ከመውሰድ አትበዝን። ይህ ለጤንነትህም ጠቃሚ ነው። ሚስት ደምበኛ መዘቃ ናት፤ ግን የሚጫወታት ባል ካገኘች። ጣዕሟ የሚታወቀው ባሏ መያዝ ሲችል ብቻ ነው። በቅርቡ አንድ አገልጋይ ብዙ ዓመት ካለፈበት በኋላ «ሚስቴን እኔ በድያታለሁ፤ እኔ ነኝ እንደዚህ ያደረግኳት» ሲል ተደምጧል። ቢዘገይም ይህን ማወቁ ደስ ያስኛል። እንደዚህ ያለ ሰው ቤቱን ዳግም ለመሥራት ተስፋ ቀርቶለታል ማለት ነው።

ለ. የሕይወት ብስለት ማጣት፡-

ይህ በዕድሜ ብዛት ብቻ የሚለካ ሳይሆን ጋብቻን ሲጀምሩ ከፍተኛ ግምት ይኖራቸውና በወሩ «በ4 ግድግዳ ተከበው ዙሪያው ገደል» ይሆንባቸዋል። ያለቡት፤ የተመኙት፤ ምናልባትም በፊልም ያዩት፤ በመጽሐፍ ያነበቡት ወዘተ. አልታይ፤ አልተገበር ይላቸዋል። በዚህን ጊዜ ፍርሃት ይከባቸውና መፍትሄው መለያየት ይመስላቸዋል። መለያየት ራሱ ሌላ ኃጢአት አይደለም ወይ? ምን ጥቅም ይሰጣል? ስለዚህ ራስ ወደ ሆነው ወደ ክርስቶስ እንደግ (ኤፌ. 4:15) ።

እንደዚህ ዓይነት የሕይወት አለመብስል ችግር፡-

- በወላጆቻቸው ላይ እጅግ በሚደገፉና በሚመኩ፤
- የሌላውን ስህተት እንጂ የራሳቸውን ስህተት በማያዩ፤
- ኃላፊነት በማይሰማቸውና ለሌላው ወገን በማያስቡ፤
- ከሌላው ወገን ብቻ መፍትሄ በሚጠብቁ፤ እና
- እንዲሁም ጋብቻ የሚያድግ፤ እንጂ ተዘጋጅቶ የሚቀርብ አለመሆኑን ባለመረዳት በሚመላለሱ ሰዎች ይዘወተራል።

መልካም ጋብቻ ግን የሚሠራ እንጂ ተዘጋጅቶ የሚሰጥ ወይም የሚመጣ አይደለም። ስለዚህ ቤታችንን ለመሥራት ለምን ዛሬ አንጀምርም! ቢፈርስ ጉዳቱ አስከፊ ነው። ከራስ አልፎ ለልጆች ይተላለፋል። ስብራቱም የማይጠገን ይሆናል። የእግዚአብሔርም ስም በእኛ ምክንያት ይሰደባል። (2 ጴጥ. 3:16-17 ይመልከቱ)።

ሰው ያድጋል! ይለወጣል! ይሻሻላል! ዛሬ ቢሳሳት ምናልባት ነገ፤ ካልሆነም ከነገ ወዲያ ሊያሻሽል ይችላል። ሰው ሁሉ በራሱ መንገድና ሰብዓዊነቱ/ማንነቱ (ፐርሰናሊቲ) ስለሚሆን ልዩነቶችን አገናዝቦ መቻቻል ተገቢና የሚበረታታ ልምድ ነው። ጋብቻ በመሠረቱ በሜኖ ትዕዛዝ የሚቀርብ የምግብ ዓይነት አይደለም፤ ባልና ሚስት ሁለቱ የሚሠሩት፤ የሚለፉበት፤ የሚደክሙለት ነው። የአንዱ ብቻ ሆኖ ሲታይ ግን ችግር ያመጣል። ያገባሽኝ ልታስተዳድረኝ ነው ብሎ ከመናገር እንዴት እንተዳደር ማለት ይቻላል። አንዳንድ አካባቢ እንደዚህ የሚሉ አሉ ስለሚባል እጅግ ያሳዝናል፤ ያለመብሰል ምልክቱ በሌላ ላይ መደገፍን መፈለጉ ሕፃንነት ነው። ስለዚህ እኛ ሕፃን መሆን አይገባንም። ችግር ቢመጣም «ብልህ ከፉን አይቶ ይሸሻል» እንደተባለው ከፉን መሸሽ መልካም ነገርን ያመጣል። አብሮ ተደጋግፎ መቆምና መጽናት ለትዳር የሚበጅ ዘዴ ነው።

ሐ. ለጋብቻ በቂ ቦታ አለመስጠት፡-

ጋብቻ የ3 ወር፤ የ3ዓመት፤ የ10 ዓመት ወይም የ20 ዓመት ኮንትራት አይደለም። ይልቁንም የሕይወት ኮንትራት ሆኖ በቃል ኪዳን የታሠረ ውል ነው። በተለይ በእግዚአብሔር ፈቃድ ነው የተገናኘው የሚሉ ባልና ሚስቶች ሲያማርሩ ከፍተኛ ሒሞዓት እንደሠሩ የሚቆጠር ይመስለኛል። መጽሐፍ ቅዱስ የሚናገረው « . . . ክርስቶስ ደግሞ ቤተክርስቲያንን እንደወደዳት ሚስቶቻችሁን ውደዱ . . . » (ኤፌ. 5:25) ነው። የእግዚአብሔር ቃል እንዳይሰደብ እየተጠነቀቁ ለጋብቻ መሳካት መስራት ከሁለቱም ወገን ይጠበቃል። ያንዱ ብቻ ትግል የትም አያደርስ። ሌላው ደግሞ ጋብቻን የልጅ መውለጃ ፋብሪካ አድርጎ ማየት ተገቢ አይደለም። ልጅን የሚሰጥ እግዚአብሔር ነው፤ ይህን ወደፊት እንመለከታለን።

ጋብቻ እንደ ተጠቀሰው በእግዚአብሔር የተመሠረተ ወይም የሚመሠረት ድርጅት ነው። የበላይ ጠባቂው እርሱ ነውና የክብር ቦታ ይገባዋል። ጋብቻ ጫዋታ አይደለም። የወንድና የሴት አብሮ መኖር ብቻ አይደለም። እንደዚህ ከሆነማ እንስሳም አብሮ ይኖራል። «መጋባት በሁሉ ዘንድ ክቡር መኝታውም ንፁህ ይሁን» (ዕብ. 13:4)። በምሳሌ 5፡

18-19 «ምንጭህ ብሩክ ይሁን፤ ከጉብዝናህ ሚስት ጋር ደስ ይበልህ። እንደ ተወደደች ዋላ እንደ ተዋበችም ሚዳቋ ጡትዋ ሁልጊዜ ታርካህ፤ በፍቅሯም ሁልጊዜ ጥገብ» ይላል። ጋብቻ የከበረና በረከትም ያለበት ኑሮ መሆኑን ከነዚህ ጥቅሶች መረዳት ይቻላል። ለትዳራችሁ በቂ በታ ትሰጡታላችሁ? እስቲ ራሳችሁን መርምሩ። ባልና ሚስት የሆናችሁ እስቲ ጋብቻችሁን መዝኑት፤ ትዳራችሁን እስቲ ዞር ብላችሁ አስቡት፤ የሚገባውንም በታ ስጡት። ትዳራችሁን ለማደስ ትሻላችሁ? እንግዲያውን ገምግሙት፤ ውጤቱንም መዝኑት። መመዘኛ ነጥቦች እራሳችሁ ማውጣት ትችላላችሁ።

መ. ጤናማ ያልሆነ ፍላጎትን ለማሟላት መሻት፡-

ሰው ብዙ ፍላጎት ይኖረዋል። የፍቅር ፍላጎት ዋነኛ ቢሆንም የአክብሮት ፍላጎት፤ በሰላም የመጠበቅ (ሴኩሪቲ)፤ የተቀባይነት፤ የወሲብ፤ ወዘተ. ሁሉም አስፈላጊዎች ናቸው። ዳሩ ግን ፍላጎቱን በፍጥነት ያላረካ ወገን ሁኔታውን እንደመመርመርና መፍትሄ እንደመፈለግ ፍቺ፤ ሌላ መመኘት፤ የሰው መቀያየር ፍላጎቱን የሚያረካለት ስለሚመስለው ልቡ ወይም ልቧ ወደ ውጭ ያስባል። ሜካ ውስጥ ከሸፈተው ቤት ውስጥ የሸፈተ ትልቅ ጉዳት ያመጣል። ፍላጎት ፈጽሞ ከቁጥጥር ውጭ ሊያደርገን አይገባም። ፍላጎታችንን የምንገዛው እኛ እንጂ ፍላጎታችን የሚገዛን መሆን የለበትም። « . . . በእውቀትም ራስን መግዛት . . . ጨምሩ» (2 ጴጥ. 1:5-7) ስሜታችንን የምንቆጣጠረው እንጂ የሚቆጣጠረን መሆን አይኖርበትም። የመንፈስ ፍሬም አንዱ ራስን መግዛት ነው።

በሀገራችን አልተለመደም እንጂ በስለጠኑት አገሮች የጋብቻ አማካሪዎች በግልም በጋራም (ግሩፕ ቴራሮ) በማግኘት ችግር ያለባቸው ሰዎች ራሳቸው መፍትሄ እንዲፈልጉ ይደረጋል። ለምሳሌ ባልና ሚስት በሚያደርጉት ወሲባዊ ግንኙነት ግልጽ አለመሆን፤ አለመነጋገር ትልቅ ችግር ሊያስከትል ይችላል። ባል መብራት እንዲበራ ሲፈልግ ሚስት መብራት እንዲጠፋ ትሻ ይሆናል። በዚህን ጊዜ የፍላጎት ልዩነቶቹን መንስኤ ከመነጋገር ይልቅ አንዱን ብቻ፤ ምናልባትም ባልን ብቻ ለማስደሰት የሚደረግ ነገር ተጠራቅሞ ሚስትን ሊጎዳት ይችላል። ይህ እንግዲህ ትንሹ ችግር ነው። በሌሎቹ ፍላጎቶች ላይ ሁሉ እንደዚሁ መነጋገር ይበጃል። ለኔ ለኔ ብቻ የሚለውን ግለኝነት ሀሳብ የሚተው ሰው ግን መፍትሄውን ለማግኘት ብዙ አይቆይም። በሽታውን ያወቀ መድሐኒት ሊፈልግለት ይችላል። የሚስትህን ወይም የባልሽን ችግር ለሌላ ከመናገር ራስህ/ራስሽ መፍትሄ ለመፈለግ ሞክሪ/ ሞክር። ከአቅም በላይ ሊሆን ወደ ታማኝ አማካሪ መሄድ ይቻላል። ግን ቀድሞ

በግል በፍቅር ሆኖ መሞከር ከሁሉ ይበልጣል። ሌላ ሰው ከሰማው ይበባላል። ጉዳቱም የዚያኑ ያህል ነው። ታፍኖ መሰቃየት ትልቅ ችግር ነው።

ሠ. ምስጢርን አለመከፋፈል፡-

ጓደኛ መያዝ ጥሩ ነው፤ ከባል ወይም ከሚስት ከበለጠ ወይም ከበለጠች ግን አጠያያቂ ነው። ምስጢረኛችን ማነው? ጓደኛችን? እናታችን? አባታችን? ወንድማችን? እህታችን? በመተማመን የሚደረግ ወዳጅነት ይጠነከራል። አለመተማመን ካለ ግን ጋብቻን ይመርዘዋል። ባል የሚያገኘውን የወር ገቢ ለሚስቱ ከደበቃት፤ ባንዕሩም ሚስት እንደዚሁ ካደረገች፤ የውስጥ ስሜታቸውና ፍላጎታቸውንም ካልተከፋፈሉ ትልቅ ችግር ይገጥማቸዋል።

ባል ሚስትህ ጥሩ ጓደኛና ምስጢረኛ ካልመሰለችህ ተስፋ አትቁረጥ፤ ጓደኛ ሁናትና አስተምራት፤ ሚስትም ባል ጥሩ ጓደኛ ካልሆነሽ ጓደኛ ሁኚውና አስተምራው። ይህ ከባድ ሊሆን ይችላል፤ ግን ጌታ ይረዳችኋል። በመሠረቱ ከባልና ከሚስት የሚጠጋጋና ምስጢርን የሚተዋወቅ ይኖራል ብሎ መገመት ስህተት ባይሆንም ብዙን ጊዜ ተግባራዊ ነው ብሎ መገመት ግን አይቻልም። አብረው እየኖሩ የደባል ያህል የማይተዋወቁ ብዙ ናቸውና። «እርሱ ምንም ሲያደርግ አያማክረኝም» እያሉ እህቶች የሚያማርሩት ለዚህ ነው። እስቲ እንለማመድ ውጤት እናያለን። ምስጢራችንን የሚካፈል ሲጠፋ ነው እኮ ወደ ሌላ ምስጢረኛ የምንሄደው። ባልና ሚስት ጊዜ ተሰጣጥተው ስለትዳራቸው፤ ስለሌላም ጉዳይ ቢሆን መወያየት ቢለምዱ ጥሩ ጓደኛነትን ያዳብራሉ። በመሆኑም ሌላ ምስጢረኛ ፍለጋ ጊዜያቸውን አያባክኑም።

ረ. የቤተ ዘመድ ችግር፡-

ይህ የዘመድ ችግር በአፍሪካ በተለይም በኛ አገር ከፍተኛ ችግር ነው። የቤተዘመድ በጋብቻ ጣልቃ መግባት ልጆች ሁልጊዜ ልጆች ሆነው እንዲኖሩ የሚያስደርግ፤ ራሳቸውን እንዳይችሉና ድጋፍ እንዲፈልጉ የሚገፋፋ ሲሆን የጋብቻን ልብ ስለሚጋራ ዘወትር ችግሩ ይከሰታል። በዚህ ነገር አለመጠንቀቅ መልካሙን ጋብቻ አደጋ ላይ ይጥለዋል። በዘፍ. 2፡24 «ሰው እናትና አባቱን ይተዋል በሚስቱም ይጣበቃል» ቢል ምን ማለቱ እንደሆነ መረዳት ተገቢ ነው። መለየት የግድ ነውና ወላጆችም ልጆችን ባያስቸግሯቸው ይመረጣል። ልጆችም የሚያደርጉትን በጥንቃቄ በመመካከር ቢያደርጉት ችግሩ ሊቀንስ ይችላል። አለበለዚያ ግን

የማይድን ቁስል ቤታችሁ ይገባል። አንዱ በአንዱ ሳያሳብብ ተመካከረው እርምጃ ቢወስዱ ለዲያቢሎስ ፈንታ (ፋት ሆልድ ወይም የእግር መቆናጠሪያ ሥፍራ) ይነሱታል (ኤፌ. 4:28)። ቢቻላችሁ ከትዳር ጓደኛችሁ ሌላ መካከለኛ ሰው ባታስገቡ መልካም ይሆናል። ይህ ለመተማመንም ይረዳል።

2.3 ጤናማ ግንኙነት፡-

ችግሮቹ እነዚህ ከላይ የተጠቀሱት ብቻ አይደሉም። ዳሩ ግን የዓላማ ለውጥ በማድረግ ጋብቻ ውሳኔ እንጂ የስሜት መናሽሪያ አለመሆኑን ለተረዳ ሰው ከአጋጣሚዎች ሁሉ ትምህርት ለማግኘት ይችላል። ችግሮች አጋጣሚዎችና በሂደት የሚከሰቱ እንጂ የሚፈሩ እንዳይደሉ መገንዘብ ተገቢ ነው። ግንኙነቶች ቢበላሹም ተመልሰው ሊታደሱ ይችላሉ። ነገር ሁሉ ዛሬ ባይሳካ ነገ ሊሳካ ይችላል። ባይሳካም በጎ ነን ሊኖረው ስለሚችል በደምሳሳው ጨለማ አመለካከት (ፔሲሚስት) ከመያዝ ተስፋ የተሞላ ልብ ሊኖረን የሚችልበትን (ኦፕቲሚስቲክ) መንገድ መፈለግ ይጠቅማል። በጎ የግንኙነት ልምድ ባይኖረንም ወደፊት ልንግረው እንችላለን። ስለዚህ ተስፋ አለመቋረጥና በበጎ ሕሊና የግንኙነት መሥመሩን መጠገን መልካም ነው። ፍቅርና ይቅርታ ማድረግ የጋብቻ በሽታ አይነተኛ ፈዋሽ መድሐኔቶች ናቸው።

በአንድ አፍሪካ አገር አንድ መጋቢ (ፓስተር) የምታስቸግረው ሚስት ነበረችው። እጅግ ከማስቸገሯ የተነሣ እንደ ጊዜ በምግብ ማቅረቢያው ላይ «ኩስና» ሌላም ነገር አቀረበችለት። በዚህ ሁሉ ታግሶ ብዙ ዓመት ሲሰቃይ የሰማይ አምላክ ነገሩን ሁሉ ያይ ስለነበር አንድ ቀን በአንድ አጋጣሚ የሚስትዬዋን ሕይወት ነካ። ያቺ ሴትም ድና ቀረች። ከዚያ በኋላ ታላቅ ምስክርነት ያላቸው ቤተሰብ ሆኑ። ይህ እንግዲህ እውነተኛ ታሪክ ነው። ለእግዚአብሔር የሚሳነው የለምና።

ምግብ እንኳን እኩል አይበስልምና የሕይወት አለመብስልም ቢያስቸግረን ራሳችንን በመመርመር ክርስቶስን እንለምን። እርሱ ማሳደግ ያውቅበታል። ከሌሎች ሰዎች ታሪክ በመማርና የእግዚአብሔርንም ቃል በይበልጥ በመመገብ ጤናማ ዕድገታችን ሊጨምር ይችላል። በተለያዩ ልምድ ውስጥ ያለፉ አባቶችንም ማግከር ይረዳል። በመቸኮል ሚስቱን የፈታ ክርስቲያን ወይም ባሏን የፈታች ሚስት ትንሽ መታገስ ያስፈልጋቸዋል። ጌታ ሊመጣ ነውና ጸጋውንም አብራችሁ ብትወርሱ አይቻልም? ሁለታችሁም ለአደጋ የመጋለጥ ፈተና ሊገጥማችሁ ይችላልና! በዚህ ጉዳይ ባትቸኩሉ ይበጃል።

አንድ ቀን በብዙ ሕዝብ ፊት ቃል ተገባብታችኋል፤ ትዝ አይላችሁም? ልጆች ካሉአችሁ ልጆቻችሁን ምን ታደርጓቸዋላችሁ? በእጅጉ አያላዝኗችሁም? ብትበደሉ አይቻልም? ሁሉም እኮ ያልፋል፤ «ችኩል ሰው ግን ለመጉደል ይቸኩላልና» (ምሳሌ 21:5)። በፍላጎት ደረጃ እስቲ ተነጋገሩ። አንዱ ወይም ሌላዋ የተለየ እርምጃ የመውሰዱ ምክንያት ከጓደኛዋ ቀዳዳዋን የሚደፍን ሸክጧን የሚጋራ በማጣቷ ሊሆን ይችላል። የጓደኛችሁን ሸክም ለመሸከም ፈቃደኛ ትሆናላችሁ? የቤተሰብ ምስጢርን እንኳን ሳይቀር በጋራ ቢወያዩ ሁኔታዎች ግልጽ ይሆናሉ። መንስኤው ባይታወቅም፤ ምናልባትም ተፈጥሮ ሊሆን ይችላል ሴቶች ለወላጆቻቸው ያላቸው ፍቅር ከወንዶች ይበልጣል ይባላል። ከትንሽነታቸው ጀምረው ከቤተሰብ ጋር የመጣበቅ ባህርይ ስላላቸው ይህ ጉዳይ ለእነርሱ እጅግ አስቸጋሪ ነው። የወንድና የሴት ልዩነትም በዚህ ይታያል።

ብዙ ቤተሰብ ያላት አንዲት ሴት ነበረች። በአሁኑ ጊዜ በመልካም ጋብቻ ትኖራለች። በቤተሰብ በኩል በሚደርስባት አንዳንድ ችግር «ምናልባት የቤተሰቤን ሁኔታ ቢረዳ ኖሮ ከባሌ ጋር ባልተጋባንም ነበር» ትላለች። ለቤተሰቧ ራሷን ለመሰዋት ከፍተኛ ፍላጎት አላት። ይህ ተገቢ ነው ወይ? የራሷን ኑሮ ለመኖር ያስችላታል ወይ? አንባቢው ከአገራችን ባህል ጋር በማገናዘብ ለራሱ መልስ ቢሰጥ ጥሩ ነው። ራሷን ወዳድ የሆኑ እንደዚህ ያሉ ቤተሰቦች የራሳቸውን እንጂ የራሷን ሕይወት እንድትመራ የሚደግፉ አይመስለኝም። ይህ ትከክል ነው ወይ? የእርሷ ሕይወት ቢላካ መልሶ መልካምነቱ ለእነሱም እንደሚተርፋቸው ይረዱ ይሆን? ወላጆች በዚህ ልንጠነቀቅ ይገባል።

በአንድ መሥሪያ ቤት አንድ አዛውንት ሰው አሉ። ከልጆቻቸው ምንም ዓይነት ስጦታ ለመቀበል ስለማይፈልጉ፤ «ወላጆች ለልጆች እንጂ ልጆች ለወላጆች ገንዘብ ሊያከማቹ አይገባቸውምና» ይላሉ። ስለልጆቻቸው ሲያነሱ ከፍቅራቸው የተነሳ አብዛኛውን ጊዜ በእንባ ዘለላ ንግግራቸውን ይቋጫሉ። ለልጆቻቸው ያላቸው ፍቅር ከፍተኛ ነው። አንድ ጊዜ ውጭ አገር ሄደው ትንሽ ቆዩ ። በኋላም ስልክ ደውለው ልጆቻቸውን አነጋገሩና ምን ላምጣልህ ሲሉት፤ «አንተን ብቻ ነው የምፈልገው» ብሎ መለሰላቸውና ሲያለቅሱ አደሩ። የላቸው ፍቅር ምናልባትም ከመጠን ያልፍ ይሆናል። በርግጥ መፍረድ ይከብዳል፤ ፍቅር ነጩና።

በተረፈ ወላጆች ልጆችን ማስጨነቅ መልካም አይደለም። የዚህ ዓይነት የመሸከም ባህል «የግል ነፃነትን» ይነፍጋል። ከላይ እንደተጠቀሰው ዘመዶቿ የራሳቸውን እርምጃ ከመውሰድና ኑሮን

ከማሸነፍ ዘወትር የእርሷን መልካም ውሳኔ ይጠብቃሉ። ስለዚህ ለልጆች ሸክም ላለመሆን መጣር በእጅጉ መልካም ነው። የኚህ አዛውንት የዘወትር ጥቅስም በ2 ቆሮ. 12:14 የሚገኘው ነው።

የባሕል ጉዳይና የኑሮ ችግር ቢኖርም የቤተሰብ ጉዳይ በመመካከር ቢደረግ ይመረጣል። የሴት ወይም የወንድ ወገን ብቻ የሚጠቀም ከሆነ በሁለቱ ተጋቢዎች መካከል ያልተስተካከል (አንባላንስድ) ወይም ወገናዊነት ያጠቃው አመለካከት ይሰፍናል። ስለዚህ ነገርን ሁሉ በልክ ማድረግ ይመረጣል። ለአንዱ ወገን ብቻ የሆነ ምስጢር ፈጽሞ ሊኖር አይገባም፤ አለበለዚያ የአንድነት ውህድ የመበታተን ሁኔታ ይገጥመዋል። ይህ ሊታሰብበት የሚገባ ጉዳይ ነው። ወላጆችም ብንሆን ልጆች የራሳቸውን ሕይወት መኖር ይገባቸዋልና ከጊዜው ጋር ለመሄድ ሰላምንም ለነሱ በመሻት ነፃነት ብንሰጣቸው መልካም ይመስለኛል። እነርሱ ደስ ያላቸውን ያድርጉልን እንጂ ከእነርሱ አንጠብቅ።

ልጅ መውለድ መልሶ እንዲጠር ከሆነ ራሱ ተጧሪ ሆኖ ይቀራል። የራሱን ዓላማ አቀጭጭ በማየት ብዙ የምረዳቸውና የምደግፋቸው ሰዎች አሉኝ ይላል። ከድህነት የመላቀቅ ሁኔታ አይገጥመኝም እያለ ራሱ የቁዝማ ኑሮ ይኖራል። ይህ ደግሞ በብዙዎች ኢትዮጵያውያን የተለመደ ነው። ራሱ ነፃ ያልወጣ ሌላውን እንዴት ነፃ ያወጣል? ድህነት አስቸጋሪ ቀንበር ነው፤ ድህነት ጤናማ ግንኙነት እንዲኖር አያደርግም። የገንዘብ ችግር ለብዙ ግንኙነቶች መበላሸትና የአለመስማማቶች መንስኤም ነው። በርግጥ ይህ የመረዳዳትና የመተሳሰብ ባህል በራሱ ችግር ነው ማለት አይቻልም። ሕዝባችንንም ተዛዝኖና ተባብሮ እንዲኖር ያደረገው ይህ ባህል ነው።

ስልጣኔ በሌለበትና የገንዘብ ጥቅም እጅግም በማይታወቅበት ማህበረሰብ ወይም በስልጣኔ ወደ ጎሳ በቀሩ አገሮች የገንዘብ ሁኔታ እንደ ችግር አይታይ ይሆናል። ዳሩ ግን የስልጣኔ ወላፊን እየነካቸው በሚያልፍበት ታዳጊ ሀገሮች ሰው ሊያደርግ እያስበ ማድረግ ሲሳነው በሕይወቱ ግጭት (ኮንፍሊክት) ይፈጠራል። ሐብታም ለመሆን ቢመኝም መሆን ስላቃተው ያዝናል፤ ሐዘኑም ወደ ትካዜ ሊመራው የኑሮ ምስቅልቅል ይገጥመዋል። ልጆቹ ከሌሎች ልጆች ጋር ሲገናኙ፤ በየትምህርት ቤቱ ሲውሉና ከጎረቤት የሚገጥማቸውን ውድድር ማሸነፍ ሲያቅታቸው ተስፋ ይቆርጣሉ። በመሆኑም አጠገቡ ያለቸው ሚስቱ ወይም አጠገቡ ያለው ባሏ የችግሩ መንስኤ እንደሆነች ይገምታል። ይህ እንግዲህ የተሳሳተ አስተሳሰብ ነው። «አህያውን ፈርቶ ዳውላውን» እንደሚሉት ነው።

አንድ ጊዜ ሁለተኛው ልጄ የ700 ብር ጫማ እንድንዛለት ጠየቀኝ። ጫማውን ስለማላውቀው ፒያላ ሄጀ አየሁት፤ በኋላም መግዛት አለመቻሌን አስረድኜው ተግባባን። ሚስትህ እንደዚህ ያለ ከባድ ጥያቄ ብትጠይቅህ ምን ታደርጋለህ? ሁኔታውን ታስረዳታለህ ወይስ ትነቅፋታለህ? ጤናማ ግንኙነት ካለ መልሱ አይከብድም።

ባጠቃላይ ጤናማ ግንኙነት፡-

- ግልፅነትን	- ፍቅርን
- ታማኝነትን	- መመካከርን
- ለሌላው ማስብን	- ለችግር አለመንበርከክንና
- ትህትናን	ችግርን አለመፍራትን
- ተስፋ ማድረግን	- መጣጣምን
- ራስን መግዛትን	- በሳልነትን
- ምስጢር መከፋፈልን	- ትፅግሥትን
- ቀና አስተሳሰብን	- ኑሮን ለማሸነፍ የሚደረ
- መደማመጥን	- ጥረትን
- መረዳዳትን	- ይቅርታ ማድረግን
- መከባበርን	- መተዛዘንን
- መቻቻልን	- በጎ ሕሊናን
- ሚዛናዊ ሕይወትንና ሌሎችንም መሰል ድርጊቶችንና ልምምዶችን ይይዛል።	

መሠረታዊ የጋብቻ ጫናዎች እና ችግሮች

ጋብቻ በመሠረቱ በእግዚአብሔር የታቀደ፤ የተጀመረና ተግባራዊ የሆነ ለመሆኑ ቀደም ሲል ተመልክተናል። በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል የሚደረገው ስምምነትና ውል የጋብቻን ትስስር ይገልጻል። የጋብቻ ሽክምና የሕይወት ጫና የመጣው የሰው ልጅ በኃጢአት ከወደቀ በኋላ ለመሆኑ መገመት አያዳግትም። ሔዋንም ለአዳም የተፈጠረችው የምትመቸው ረዳት እንድትሆንና እንድታግዘው ነበር። ጋብቻ የመረዳዳት «አንተ ትብስ አንቺ ትብሺ» የሚል ብሔራዊ የሚሠራበት ካልሆነ መከራው ብዙ ነው። ሁለቱ በጋራ ሊሠሩትና ሊንከባከቡት የሚገባው ቤት ቢፈርስና ቢናድ፤ በተለያየ ቦታ ተቀዳዶ እንደሚያፈስ የክረምት ቤት ከዳን ይሆናል። ልጅ መውለድ የሚያስጨንቃቸው የመኖራቸውን ያህል አለመውለድም የሚያስጨንቃቸው ሞልተዋል። ያለጌታ ፈቃድ ግን ምንም ማድረግ አይቻልምና ብዙ ማለት ያዳግታል (ዮሐ. 15:5) ይመልከቱ። ልጆችም የእርሱ ስጦታዎች ናቸው እንጂ እኛ እንደ ፈቀድን ከኪሳቾች የምናወጣው ሳንቲም አይደሉም። ለዚህ ትምህርታችን ይረዳን ዘንድ ስድስት ያህል መሠረታዊ የጋብቻ አስጨናቂ ሽክሞችን/ጫናዎችን (ስትሬስስ) ለመዳሰስ ተሞክሯል። ችግሮችን መረዳት መፍትሄ እንድንፈልግ ካልረዳን ወደባሰ ጭንቀት እንደምንገባ ልንገነዘብ ይገባል።

3.1 ባህላዊ ችግር

ሀ. ቤተ ዘመድ፡-

ይህ ዋነኛ ችግር የሚሆንበት ወቅት አለ። ሚስት ቀድሞ እንደልሷ ትረዳቸው፤ ትንከባከባቸው የነበሩት ቤተሰቧ አሁን የቀድሞው ልምድ ይቀርባቸዋል። ለእርሱም ይህ ሁኔታ የሕይወት ትግል ይፈጥርባታል። አስተዋይ ካልሆነች ግን ሀሳቧ ሁሉ ጭልጥ ብሎ ይሄድና ከአዲሱ ቤቷ፤ ከጎጆዋ ይልቅ ቀድሞ የነበረችበትን ጎጆ ለማስተካከል ትመኛለች። ይህ ደግሞ ባሏን ያስከፋል። በዚህም ምክንያት ችግር ይፈጠራል። ውጥረቱ ከባድ ሲሆን መበጠስ ወይም ወደ አንድ ወገን ማፈትለክ ያመጣል። ስለዚህም የተመጣጠነና ሚዛናዊ የሆነ አስተሳሰብና መረዳዳት ካለ ሁለቱ ባልና ሚስት እስከማይበጠስ ድረስ ገመዳቸውን በጋራ ሊገምዱ ይችላሉ። እንደዚሁም «ስለዚህ ሰው አባቱና እናቱን ይተዋል፤ ከሚስቱም ጋር ይተባበራል፤ ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ» የሚለው ቃል ይፈፀማል (ማቴ. 19:5)። «በሦስትም የተገመደ ገመድ ፈጥኖ አይበጠስም» (መክ. 4:12) ባልና ሚስት በሚያደርጉት ነገር ሁሉ

ቤተሰብን ችግራቸው ውስጥ ከማስገባታቸው በፊት እግዚአብሔርን ቢያስገቡት የጠበቀ ገመድ ሊገምዱ ይችላሉ። ቤተዘመድ ከገባ ግን ችግሩ ይባባላል። ያ ቀደም ሲል የተገለጸው ሚስቱን የገደለው ሰው የቤተሰብ ችግር ነበረበት። የርሷ ቤተሰቦች ብዙ ይንቁትና ያጥላሉት የእርሱንም ክፋት ያወሩ ነበር። በዚህም ይማረርና እጅግ ይበላጭ ነበር።

ለ. የኃላፊነት ግጭት፡-

የእግዚአብሔር ቃል እንደሚያስተምረው ወንድ የቤቱ ራስ መሆን አለበት (1 ቆሮ. 11:3)። ሴቶች የቤቱ ራስ በሆኑበት አካባቢ ሁሉ ችግር ይፈጠራል። ይህ የፖለቲካ አመለካከት ሳይሆን መለኮታዊ ሕግ ነጩና በውዴታ ለዚህ ሀሳብ መገዛት ይጠበቅብናል። በገጠራቱ ኢትዮጵያ ወንዱ በውጭ ሲያርስና ሲያሰናዳ ሴቷ በቤት ውስጥ ትረዳለች።

ምግብ ማብሰል ብቻ ለርሷ የተሰጣት ተግባር ባይሆንም ባህል ነውና ለጊዜው በእርሷ ያምራል። የባህል ተጽዕኖ ሆኖ ነው እንጂ በሁሉም ቦታ ቢረዳዱ የሰላምና የደስታ ሕይወት ሊመሩ እንደሚችሉ ይታመናል። ባሎች ሚስቶቻቸውን ቢረዱ ምን ይቀርባቸዋል? ምን የሚጎዱ ይመስላችኋል? ምንም... ምንም!

ሐ. መካንነት፤

ይህ ደግሞ በኢትዮጵያ ባህል እጅግ አስጭናቂ ችግር ነው። በእርግጥ በሌሎች አገሮች የለም ማለት አይደለም። በተለይ ልጆች እንደ ሀብት በሚቆጠሩበት በአፍሪካ አህጉር ልጅ አልባ መሆን አስቸጋሪ ነው። እንግዲህ መካንነት ከሁለቱ በአንዱ ወይም በሁለቱም ሊሆን ይችላል። የሴቷ ማህፀን ብቻ ጭንጫ ነው ማለት (በሐኪም እስካልተረጋገጠ) ከእውነት የራቀ ነው። በሐኪም ደግሞ አረጋግጦ መፍትሄ መፈለግም ኃጢአት አይደለም።

በአዲስ ኪዳን መካንነት እርግጥን እንዳይደለ ሁሉ በረከትም ነው ማለትም አይቻልም። ለዚህ የእምነት አባቶችን ታሪክ ማሳሰል ይጠቅማል። አብርሃም መካን ነበር ከብዙ ጸሎትና የተሰፋ ዘመን በኋላ ልጅ አግኝቷል። ራሔልም በኋላ ልጅ አግኝታለች ያዕቆብን ብትበላጭበትም። የሃናንም ጸሎት ሁላችንም የምናስታውሰው ነው፤ ሳሙኤልን የመሰለ ልጅ የጌታ ባሪያ አፍርታለች። በአዲስ ኪዳንም የዘካርያስና የኤልሳቤጥ ታሪክ ሊጠቀስ የሚገባው ነው። በሕይወታቸው ያለነቀፋ ነበሩ፤ መካንንነታቸው የሕይወታቸው ውጤት አልነበረም (ሉቃስ 1:6) ይመልከቱ። መካን በመሆናቸው ብዙ ሳይተቹ አይቀሩም «ነቀፌታዬን ከሰው መካከል ያስወገድልኝ ዘንድ ጌታ በተመለከተበት

ወራት እንዲህ አድርጎልኛል . . . » ሉቃስ 1:25 በእስራኤል ባህል እንደእኛ ሀገር ሁሉ ይህ መካንነት ያስተቻልና። ዳሩ ግን ጸሎትን የሚሰማ አምላክ በእርጅናቸው የሐንሰን ሰጣቸው፤ ያውም ከሴት የተወለደ ሁሉ የማይተካከለውን። ይፀልዩ እንደነበረ ለመረዳት ሉቃስ ወንጌል ውስጥ የተጠቀሰውን መመልከት ይቻላል። « . . . ዘካርያስ ሆይ ጸሎትህ ተለምቶልሃልና አትፍራ፤ ሚስትህ ኤልሳቤጥ ወንድ ልጅ ትወልድልህለች፤ ስሙንም የሐንስ ትለዋለህ። ደስታና ተድላም ይሆንልሃል፤ በመወለዱም ብዙዎች ደስ ይላቸዋል። በጌታ ፊት ታላቅ ይሆናልና» (ሉቃስ 1:13-15)። ስለዚህ በመካንንነት ተስፋ የቆረጣችሁ ሁሉ ምንም አትጎዱም ጸልዩ እስከ መጨረሻው። ዘካርያስንና ኤልሳቤጥን ያሰበ እናንተንም ሊያስባችሁ ይችላልና።

የመካኖች ልጆች ሁሉ ታሪካዊ ነበሩ። ጌታ አሁንም አልተለወጠም። የሚሳነው ደግሞ የለም (ሉቃስ 1:36-37)። በፍቅርና በአንድነት ሁኑ፤ ተስማምታችሁ ጸልዩ። የጌታን ልብ ማን ያውቃል? ይህ በእርግጥ ባህላዊ ብቻ ሳይሆን መንፈሳዊ ችግርም ሊሆን ይችላል። መካኖች ሁሉ በመጨረሻዎ ደቂቃ በጸሎታቸው ልጅ አግኝተዋል ። ለጌታ የሚሳነው ስለሌለ እስከ መጨረሻው ጠብቁ፤ ካልወለዳችሁም ጌታ ይመስገን። ራሳችሁን አትኮንኑ፤ ከሰው ሁሉ ኃጢአተኛ ሆናችሁ አይደለም፤ ጌታ ሁሉን ስለሚያውቅ እናንተ ዝም በሉ። የተሰጣችሁ ሕይወት ይህ ከሆነ ሳታጉረመርሙ ተቀበሉት።

3.2 ሥጋዊ ችግር

ሀ. የወሲብ ችግር፡-

ይህ ማለት ባልና ሚስት በግብረ ሥጋ ግንኙነት ወቅት የሚገጥማቸው ወሲባዊ ችግር ነው። ችግሩ አለመርካት ወይም አለመጣጣም ሊሆን ይችላል። በተፈጥሮ ወይም በአስተዳደግ ችግሮች ባልና ሚስት በወሲባዊ ግንኙነት የማይጣጣሙ ከሆነ፤ በፍላጎት ልዩነቶችም የማይስማሙና አንዱ ለአንዱ ያለውን ፍላጎትና ስሜት በመረዳት ካልተያዩ ችግሩ የከፋ ይሆናል። ወሲብ ደግሞ ያለ ፍቅር ግቡን አይመታም። የወሲብ ችግር ከገጠመ ሁለቱ ባልና ሚስት በግልጽ መወያየትና የችግሩን መንስኤ መረዳት ይገባቸዋል። ይህ ካልሆነ ግን ሚስቱን ለሰለቸ ወንድ፤ ወይም ባሏን ለሰለቸች ሴት ለፍቺ ጥሩ አጋጣሚና መንገድ ይፈጥርላቸዋል። እግዚአብሔር ግን መፋታትን እጠላለሁ ይላል (ሚል. 2:16) ይመልከቱ።

ለ. እርግዝናና ልጅን መውለድ

እናት እርጉዝ ሆና ልጇን ለመውለድ ከሰድስት እስከ ስምንት ሳምንት እስከሚቀር ድረስ ወሲባዊ ግንኙነት የአስተኛነት ሁኔታን በመቀያየር መፈጸም ይቻላል። ይህ በባህል እንደሚባለው ሌላ ልጅ አያስረግዝም። ባልም በዚህ መቸገር የለበትም። በእርግጥ ጋብቻ ከተጀመረ በሚቀጥለው ዓመት ልጅ ሲመጣ ብዙ ነገሮች ይጋጫሉ። ስሜት ይደበላለቃል፤ ደስታና ሀዘን ይፈራረቃል፤ የሰከነ ውሳኔ በአእምሮ ማስቀመጥ እስከሚያስቸግር ድረስ ባልና ሚስት ይታወካሉ። ወጪውም ይጨምራል። እንቅልፍ የሚነሳና እንክብካቤ የሚፈልግ ተጨማሪ «ሰው» ማለትም ሕፃን በመካከላቸው መጥቷል። ፍቅራቸውንም ይጋራል።

ሚስት ልትታመም ትችላለች! ሕፃኑም ባጋጣሚ ሊታመም ይችላል። በኢትዮጵያ ውስጥ በጤና ጉድለት አብዛኛው የሚወለድ ሕፃን ለሞት፤ ለበሽታና፤ ለረሃብ ይጋለጣል። ይህ እንግዲህ የጋብቻን ውሳኔ ይጠይቃል፤ ዳሩ ግን ይህ ሁሉን ይሆናል ማለት ስላልሆነ በእግዚአብሔር መታመን ከሁሉ ይበልጣል። በሌላ በኩል ሴቶች በመውለድ የሰውነት አቋማቸው ሲለወጥ የሕይወት ግጭት ይፈጥርባቸዋል። አውሎስ በነበረበት ዘመን የነበሩ ሴቶች የሰውነት አቋማችን እንዳይበላሽ ልጅ አንወልድም እያሉ ያስቸግሩ እንደነበር ከታሪክ ማህደር እንረዳለን። በሚቀጥለው እትም ስለቤተሰብ ምጣኔና ሥነ ተዋልዶ በዝርዝር የሚገለጽበት መድረክ ይኖራል።

3.3 ማህበራዊ ችግር

ሀ. የመንፈሳዊ ሕይወት ጉዳት

ፈረንጆች «አብረው የሚፀልዩ ቤተሰብ አብረው ይኖራሉ» ይላሉ። በእርግጥ ይህ ትልቅ እውነታ አለው። የጋራ ችግራቸውን እየተነጋገሩ በጓዳቸው ምስጢራቸውን ለሚፈቱ ይህ ድንቅ ነው። ለጌታ ቢነግሩት ሊቃለል የሚችልን ችግር ላላፊ አግዳሚ ሁሉ መንገር ተገቢ አይደለም። ሁለታችሁ መጀመሪያ ፀልዩበት፤ ተስማሙበት፤ ሰማያዊ አምላክም ይመልስላችኋል። ጌታ ቅርብ ነው፤ እንደ እርሱ ያለ አማካሪ የት ይገኛል! (ኢሳያስ 9፡6) ይመልከቱ። ሳትጋቡ የነበራችሁን አንዳንድ ደስ የማያለኝ ልምምድ ለግላችሁ ያዙት። ሁሉን መገላለፅ መልካም ቢሆንም ጎጂ የሚሆንበትም ወቅት አለ። ለትዳር ጓደኛችሁ ማካፈል የሚያንጽ ሆኖ እስካልተገኘ ድረስ የቆየ ምስጢራችሁ (ሸቷልና) ለራሳችሁ ይሁንላችሁ። የተቀበረውን ታሪክ አፅም አታውጡ።

በዚህ ነገር የትዳር ጓደኞችሁ የሚጎዳበት ወቅት ሊመጣ ይችላል። ወደ ጌታ ሳትመጡ ወይም መጥታችሁ በደክማችሁበት የሥጋ ውድቀት ሁሉ ከጌታ ጋር ካስተካከላችሁ መልካም አደረጋችሁ። ዳሩ ግን ሁሉን ለትዳር ጓደኞችሁ መለፍለፍና መዘርገፍ ጎጂነት አለው፤ ምንም አያንዱም።

አንድ ቃል በዚህ ቦታ ሊታወስ ይገባዋል « . . . ግንም በክርስቶስ ቢሆን አዲስ ፍጥረት ነው። አርጌው ነገር አልፎአል። እነሆ ሁሉ አዲስ ሆኖአል» (2 ቆሮ. 5:17) ቢቻላችሁ በመንፈሳዊ መተዋወቅ ተዋወቁ፤ ያለፈው አልፎአል። በዚህ ነገር ጌታ ማስተዋሉን ይስጣችሁ። ለመንፈሳዊ ሕይወት መጎዳት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል።

ለ. የገንዘብ ችግር፤

ከየት መጣ የማይባል የገንዘብ ችግር በጋብቻ ማግስት ይከሰታል። ስለዚህ ባልና ሚስት መጀመሪያውኑ ቢያስቡበትና ጋብቻቸውንም በመጠኑ ቢያደርጉት ይመረጣል። ዋናው ቁም ነገር የጋብቻ ቀን የነበረው ወይም የሚኖረው ድግስና ወጪ ሳይሆን ከዚያ በኋላ አብሮ ለመኖር የሚደረገው ውሳኔ ነው።

በእግዚአብሔር ፈቃድ የተጣመረ በቀላሉ አይለያይም የሚል ግምት አለ። ግን ነፃ ፈቃድ ምን ጊዜም ስለሚኖር ሰው የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማበላሸት ይችላል (ዕብ. 10:39)።

በቅርቡ አንድ የቤተክርስቲያን መሪ የጋብቻን ምስጢር ባለመረዳት ቤቷ ወንዱ ቤት ከገባች በኋላ «ልታስተዳድረኝ ነውና ያገባኸኝ የኔን ደመወዝ እንደፈለግሁ አደርገዋለሁ» አለች አሉ። ጋብቻ መረዳዳት ካልሆነማ ያው ግዢ ውስጥ መግባታችን ነው። ሚስትም አካል መሆኗ ቀርቶ ሸቀጥ ልትሆን ነው። «የኔ ደመወዝ ከቅባት አያልፍምና እንዳገባኸኝ አንተው አስተዳድረኝ» የሚለው አነጋገር እጅግ አፀያፊ ነው። ይህ ነገር ሊታረም ይገባዋል።

ባልና ሚስት በራሳቸው አካል ላይ ብቻ ሳይሆን በንብረታቸውም የጋራ ስልጣንና አቋም ከሌላቸው ያ ቤት በአደጋ ላይ ነው። ያላቸውን ንብረት በአንድ በማድረግ በጋራ ማስተዳደር አለባቸው። ገንዘባቸው የሚያስተዳድሩበት የቤት ዲሲፕሊን ሊኖራቸው ይገባል። አለበለዚያ ግን ችግር ይጋብዛል። በእግዚአብሔር ፊት ቁጭ ብለው በውይይት ሁለቱ ካልፈቱት ወደ ቤተክርስቲያን ወይም ወደ አዋቂ አማካሪዎች ሊሄዱ ግድ ነው። ከዚህ ሁሉ ግን ራሳቸው ለመፍታት ቢሞክሩት ይመረጣል።

ባልና ሚስት ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ በ1ኛው መጽሐፉ ምዕ:10 የጠቀሰውን በደንብ ሊያጤኑት ይገባል። «ገንዘብን መውደድ የከፋት ሁሉ ሥር ነውና፤ አንዳንዶችም ይህን ሲመኙ፤ ከሃይማኖት ተሳስተው በብዙ ስቃይ ራሳቸውን ወጉ።» ዝቅ ብሎ ደግሞ «አንተ ግን የእግዚአብሔር ሰው ሆይ ከዚህ ሽሽ» ይላል (1 ጢሞ. 6:11)። ታዲያ ይህ መመሪያ ያለው የእግዚአብሔር ልጅ የሆነ ሁሉ በገንዘብ ነገር የሚጣላ ከሆነ መጀመሪያ ሕይወቱን ቢመረምር ይበጀዋል። ጥናቶች እንደሚያስረዱት አብዛኛው የጋብቻ ችግሮች በገንዘብ ማለትም በኢኮኖሚ አጋጣሚ የሚመጡ ናቸው ይባላል።

በሚቀጥለው ምዕራፍ የምንመለከተው የወሲብ ችግርና አለመግባባትም ሌላው ነው። የሥነ ልቡና ጠበብቱ ሲግማን ፍሮይድ ወሲብ የኃይል ሁሉ ምንጭ እንደሆነ ይናገራል። እኛ እንደምናውቀው የኃይል ሁሉ ምንጭ እግዚአብሔር ነው። ዳሩ ግን ወሲብም በቦታው ከፍተኛ ድርሻ ያለው ከፍል ነው። ወሲብ ያለማል፤ ያጠፋልም፤ ያጋድላል፤ ያስማማል። ስለሆነም በቀላሉ የሚታይ ጉዳይ አይሆንም። አንዳንዶች ሲተረጉሙት ፍትወተ/ሩካቤ ሥጋ ይሉታል፤ ሌሎችም የግብረ ሥጋ ግንኙነት መድረክ እንደሆነ ይናገራሉ። ቁምነገሩ ግን ተፈጥሮአዊ ድርሻውን መገንዘብና መረዳት ነው።

ወሲባዊ ችግሮችና አለመግባባቶች

መጽሐፍ ቅዱስ «ሚስት በገዛ ሥጋዋ ላይ ስልጣን የላትም፤ ስልጣን ለባልዋ ነው እንጂ እንዲሁም ደግሞ ባል በገዛ ሥጋው ላይ ስልጣን የለውም፤ ስልጣን ለሚስቱ ነው እንጂ» (1 ቆሮ. 7:4) ይላል። አንዳንድ ሰዎች የወሲብ ነገር ያሳፍራቸዋል። ወሲብ እግዚአብሔር የፈጠረው የወንድና የሴት የአካል ግንኙነት ነው። ወንድና ሴት የሚነጋገሩበት፤ ስሜትን ሁሉ የሚይዝ፤ ሥጋን የሚያስደስት፤ መንፈስንም የሚያረካ ለመሆኑ ብዙ ማስረጃ አያስፈልገውም። ሰው ምግብ ያስፈልገዋል። ስለዚህም ይበላል። ሲጠማውም ይጠጣል። ሰው ምግብ በልቶ መኖሩ የእግዚአብሔር ፈቃድ እንደመሆኑ ሁሉ፤ ለዘር መተካት ሂደት ቀጣይነት ወሲብ አሳፋሪና ድብቅ ሳይሆን ክቡር፤ ስጦታና በረከትም ነው። እግዚአብሔር የፈጠረው ሁሉ መልካም ስለሆነ ከምስጋና ጋር በመቀበል በአግባቡ ሁሉን ማድረግ ተገቢ ነው።

ወሲብ በአንዳንድ ጓላ ቀርነት አስተሳሰብ ባላቸው ባህሎች አሳፋሪና ሰው ሊነጋገርበት የማይገባው (ታቡ) ወይም ጸያፍ ይደረጋል። ችግር ቢኖር እንኳን ለመጸለይ ያሳፍራል። ነገሩ ሁሉ በጨለማ እንዲያልቅ ይደረጋል። ለአንዳንዶች ምናልባትም በኛ አገር በአብዛኛው ማህበረሰብ የሚከናወነው በጨለማ ነው። ይህ እንግዲህ ልማድ ሆኖ የኖረ ነው። በሌላ ጎኑ ደግሞ የሚያስከትለው አለመግባባት ከፍተኛ ችግር ነው። ከስልጣኔ ደረጃና ግንዛቤ ማነስ የችግሩን መንስኤ ባለማወቅ በታዳጊ አገሮች ብዙ አስቸጋሪ ሁኔታዎች ያጋጥማሉ። ለምሳሌ በባህላዊ ጋብቻ የዕድሜ አለመመጣጠን፤ የአካል አለመመጣጠን የወሲብን ጣዕም አሳጥቶ የጾታ ባህርይን የሚያስጠላ በሽታ ይሆናል። በጋብቻ ዓለም የወሲብ ዓላማ መጣጣም፤ መግባባት፤ መርካትና ጤናማ አመለካከትን ማዳበር ሊሆን ይገባዋል። ነገር ግን ሚስት ከባል ጋር ባለመግባባት እያሉ በአስገዳጅ ሁኔታ ፍትወተ ሥጋን የሚያረካ ወንድ በመካከላቸው ጠላትነትን ይመሠርታል። ስነ ልቡናዊ ችግር ውስጥ ከትቷት የወሲብ ፍላጎቷ ሞቶ ለሚስትነት ብቁ ላያደርጋትም ይችላል። ባል ሚስቱን ለወሲብ ማስገደድ /ማሪታል ሬፕ/ በሌላው አገር ቅጣት ያስከትላል። እንደ መድፈርም ይቆጠራል። በእርግጥ የተጋቡበት አንደኛው ዓላማ ይሄው ቢሆንም ያለፍላጎቷ ማስገደድና መገናኘት «መለያየት ነው እንጂ መገናኘት» አይደለም። በዚህ የሚያማርሩ ብዙ ያጋጥማሉ።

የባህላችን ጓላ ቀርነት እራሱ ለወንድ የዘር ፍሬ የሚሰጠው ስም «ሐጢአት» ነው። ለመሆኑ ይህ መሠረቱ ምንድን ነው? አንዳንዶች

እንደሚሉት አዳምና ሔዋን ኃጢአት ከሠሩ በኋላ ነው ወሲብ የተጀመረው። ለዚህም ጥቅስ ይጠቅሳሉ። በዚህ ጉዳይ ላይ የመጽሐፉን ገጽ ማጣብብ ተገቢ ባይሆንም «ብዙ ተባዙ ምድርን መሉአት» የሚለው አምላካዊ ቃል የወሲብን ክቡርነትና ፈቃድ ያመለክታል (ዘፍ. 1:28) ይመልከቱ። ዝሙት ቢሆን ሊያሳፍር ይገባል፤ ምክንያቱም ሌብነት ነውና። በባልና በሚስት መካከል የሚደረገው የወሲብ ግንኙነት ግን ሊያሳፍር አይገባም። በግልፅነትና በመወያየት ሊደረግ ይገባል። «አዳምና ሚስቱ ሁለቱም ራቁታቸውን ነበሩ፤ አይተፋፈሩም ነበር» (ዘፍ. 2:25)። ስለዚህ መተፋፈርን ያመጣው ኃጢአት ነው ማለት ይቻላል።

ባልና ሚስት በዚህ ጉዳይ ግልጽ መሆን አለባቸው። ቢተፋፈሩ ግን እውነተኛውን ባህርይ ደብቀዋል ማለት ነው። የወሲብ ተመራማሪዎች እንደሚሉት የባህል ተጽዕኖ ከሌለባቸው ሴቶችም እንደ ወንዱ በበቂ ሁኔታ ስሜታቸውን መግለፅ ይፈልጋሉ። ወንዶች ያላቸው ስሜት ምናልባት በደረጃ ይለያይ ይሆናል እንጂ ሴቶችም አላቸው። በድብቅ የወሲብ ምርምር ይህ ተረጋግጦአል። ስለዚህ እግዚአብሔር የፈጠረላቸውን ስሜት የመግለጽ መብት አላቸው። እነርሱ ስሜታቸውን ቢገልጹ ወንድሮው እጅግ ይጠቀማል፤ እርካታውም ይጨምራል። የጋራ መስከንም ያገኛሉ።

4.1 የወሲብ ስሜትና የፍላጎት ልዩነቶች

በእርግጥ ስሜት እንደ እድሜ ደረጃ፣ ባህል፣ ትምህርት፣ የአስተዳደግ ሁኔታና የፆታ ልዩነት ሊለያይ ይችላል። ፍላጎት የሁሉ ረሃብ ቢሆንም እርካታው እንደ ዝግጅቱና መግባባት ደረጃው ይወሰናል። ስሜትና ፍላጎት ሳይለያዩና ሳይነጣጠሉ አንዱ ላንዱ ተገዢ በመሆን አብረው ይሰራሉ። የስሜት መድከም ፍላጎትን ሊያደክም ይችላል፤ የፍላጎት መጥፋት ስሜትን ሊገድል ይችላል። ስለዚህ ተወራራሽ ናቸው ማለት ይቻላል። ሆኖም ስሜት ቢቀንስም ፍላጎት ይኖራል።

በተፈጥሮና በአስተዳደግ ልዩነቶች ወንዶችና ሴቶች የተለያዩ ስሜቶችና ፍላጎቶች ሊኖራቸው ይችላል። ባህልና አስተዳደግ ከፍተኛ ተጽዕኖ ስለሚያደርጉ ባልና ሚስት ይህን በመረዳት በግልፅ መነጋገር፣ መመካከርና መወያየት ይገባቸዋል። አለበለዚያ ሊያገኙ የሚችሉትን ደስታና እርካታ ይገድቡታል። «ባል ለሚስቱ የሚገባትን ያድርግላት፤ እንዲሁም ደግሞ ሚስቷቱ ለባልዋ» (1 ቆሮ. 7:3)። እግዚአብሔር የፈጠረውን ይህን የጋብቻ ምስጢር በአግባቡ አለመጠቀም እጅግ መከሰር ይሆናል። የምንመኘው እንጂ የማናገኘው ሆኖ ይቀራል።

በመሠረቱ አንዳንድ ጥናቶች እንደሚያስረዱት የወንዶች የወሲብ ስሜት ከፍተኛ በመሆኑ ፍላጎታቸውም ይጨምራል ይባላል። ይህ ማለት ሴቶች ስሜት የለሹት ናቸው ማለት አይደለም። በዚህ ረገድ ሴቶች የሰከነ ስሜት ሲኖራቸው ወንዶች እጅግ ችሉልነት፤ አለመታገሥና ግብታዊነት ያጠቃቸዋል። ሁለቱ ግን በጋራ ቢወያዩ ነገሩ በበለጠ የቀና ይሆንላቸዋል። ፍላጎትና ስሜት ለምን ኖሩ ማለት አንችልም፤ ዳሩ ግን እንዴት መልስ እንደምንሰጣቸው የሚኖረን የብስለት ልምድ ለብዙ ችግር መፍትሄ ይሆናል። ፍላጎትና ስሜት ኃጢአት አይደሉም፤ ያም ራሱ የእግዚአብሔር ስጦታና የመራባት ሕግ እንጂ ዓለም የሰጠን ስጦታ አይደለም። በአግባቡ አለመጠቀም ግን ለሌላ ውድቀት ይዳርጋል። ስለ አምኖን ምኞት በ24ሙ. 13:15 የተጠቀሰውን ማስታወስ ይጠቅማል። ስሜት በምኞት ፈረሰ ከጋለበ ከፊት ለፊቱ ያለው ገደል እንኳን አይታየውም። ስለዚህ ስሜታችንን ብንቆጣጠር በአግባቡና እንደ አስፈላጊነቱ ልንጠቀምበት እንችላለን። ጋብቻ የፍቅር ውላጅ እንጂ ስሜት አይደለም። ስለሆነም የምናደርገውን በጥንቃቄ መወለን ይገባል።

4.2 የወሲብ ችግር

ይህ ችግር ተፈጥሮአዊ ወይም ከጊዜ በኋላ የሚመጣና የአለመግባባት ውጤት ሊሆን ይችላል። በሚስቱ የማይረካ ባል የሚያረካውን ፍለጋ ሊሄድ ይመኛል። አለበለዚያም ሌላ የማግባት ምኞት ይመላለስበታል። ለዚህም መፍትሄ አድርጎ የሚጠቀምበት በተለይ ባልሰለጠኑት አገር ሌላ ሚስት ማግባት ነው። በእንግሊዝኛ ፖሊጋሚ (ብዙ የማግባት ልምድ) እየተባለ ይታወቃል። እንደ ክርስቲያን ግን የወሲብ አሠራር ወይም ልምድ ችግር ያለባችሁ በዚህ ነገርም ላይ መጸለይ ይቻላል። ይህ በወንድና በሴት መካከል የሚደረገው ግንኙነት ለሕይወት (ለመኖር) ዋና ነገር ባይሆንም ጉልህ ሥፍራ ያለው ለመሆኑ አያጠያይቅም። «ጉልቻ ስለለዋወጡ ብቻ ወጥ ይጣፍጣል» ማለት አይደለም። ሚስት ቢቀያየርም ያው ነው።

ወሲባዊ ግንኙነት ወይም ሕብረት የጋብቻ የመጀመሪያ ውጤት እንደሆነ ስንረዳ የዚህ ችግር መኖር ማለት በአእምሮ፤ በስሜትና በመንፈስ ሕብረት ጉድለት መኖሩን ማረጋገጥ ይሆናል። ጋብቻ ቀደም ሲል እንዳነበብነው የእግዚአብሔር ስጦታ ነው ብለናል። የእግዚአብሔር ስጦታ ከሆነ ደግሞ የወሲብ ችግር ከገጠመን እርሱን መጠየቅ ኃጢአት አይደለም። ለምሳሌ አንድ ሰው የማታወቁትንና ጥቅሙን በደንብ ያልተረዳችሁትን ስጦታ ይሰጣችኋል። ያን የሰጣችሁን ሰው የስጦታውን አጠቃቀም ምን እንደሆነና እንዴት እንደሚሠራ ብትጠይቁት ነውር አይደለም። ይሉኝታ ይዟችሁ ባትጠይቁ ግን መልካሙን ስጦታ

በአጠቃቀም ጉድለት አደጋ ላይ ትጥሉታላችሁ ታበላችታላችሁም። ወይም በአግባቡ ሳትጠቀሙበት የቤት ጌጥ አድርጋችሁ አገራታጠቡታላችሁ። ሌሎች ችግሮች እንደሚታለሉ እና በውይይት እንደሚፈቱ ሁሉ ይህም ችግር ምስጢርና ድብቅ መሆን የለበትም። በዚህ ነገር መወያየት ጋጢዓት አይደለም።

በመሠረቱ ስለ ጉዳዩ ዕውቀት ያላቸውን ሰዎች መጠየቅ ነውር አይደለም። እነርሱም የተማሩት በልምምድ ውስጥ ሊሆን ይችላል። የሰጠታውን ጥቅም አለማወቅ በአግባብ ሳንጠቀም ጊዜው ያልፋል። በጋብቻም እንደዚሁ ነው።

በሌላ አቅጣጫ ደግሞ ይህ ችግር በወንድደው የብልት መገተር (ኢሬክሽን) አቅም ማነስ ሊመጣ ይችላል። ይህ ብዙውን ጊዜ በስነልቦናዊ ገጠመኞች ሊከሰት ሲችል ከተደጋገመና ችግሩ ከተባባሰ በሕክምና ሊረዳ ይችላልና ሐኪም ማማከር ይጠቅማል። በተረፈ ግን በዕድሜ መግፋት ብቻ ይመጣል ብሎ መስጋት አያስፈልግም። በእርጅና ደግሞ የሚሆን ነገር ሁሉ ተፈጥሮአዊ ነው። ያገባች ሴትም ተስፋ ቆርጣ ራሷን ካልጣለች እንደ ልጃገረድነት ጊዜዋ ፍላጎቷን ብትጠብቅና የጎደላት ነገር እንደሌለ ብታስብ የጋብቻን ጥቅምና የወሲብን እርካታ ልታገኝ ትችላለች። ባሏም በወጣትነት ጊዜዋ ይንከባከባት እንደነበረውና ሳይጋቡ ያላያት የነበረውን የፍቅር ልምድ ባይለውጥባት ጋብቻቸው እርካታ ያለበት እንደሚሆን ብዙ ተመራማሪዎች አረጋግጠዋል።

4.3 የወሲብ አለመግባባት

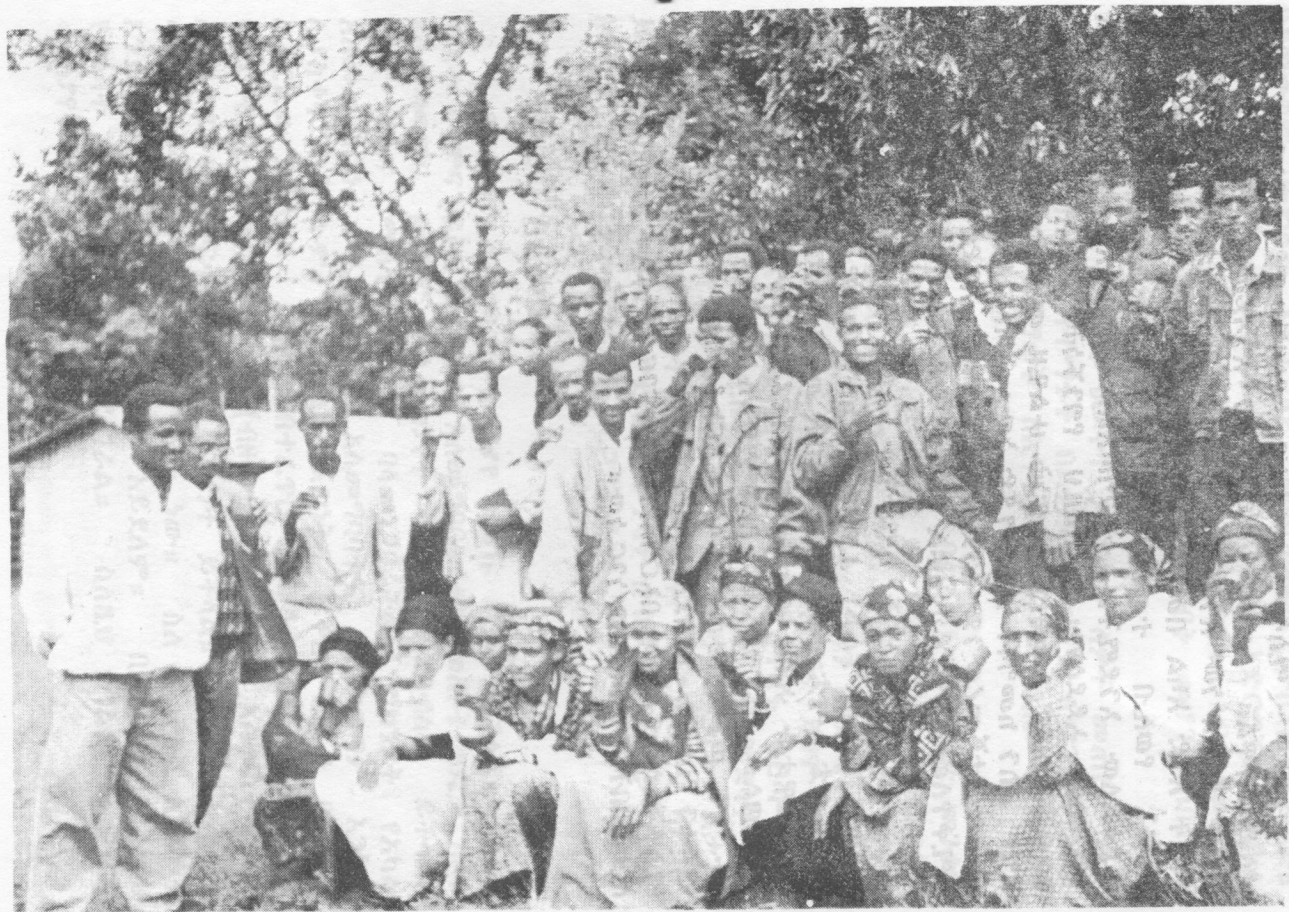
የወሲብ አለመግባባት በተለያዩ መልኩ ሊታይ ይችላል። ባልና ሚስት ሰላምና ፍቅር ከሌላቸው አለመግባባቱ የማይወጡት ግዴታ ነው። አለመጣጣምና በግልጽ አለመወያየት ችግሩን ሊያባብሰው ይችላል። እንደ ባልና ሚስት በግልጽ ባላመነጋገራቸው ምክንያት የአካል አለመመጣጠን የሚያመጣውን አለመግባባትና አለመጣጣም እንኳን ሊያስቀሩ አይችሉም። ስለዚህ ግልጽነትና ፍቅር ችግሩን በአግባቡ ሊቀርፈው ይችላል። ለምሳሌ በተፈጥሮ የወንዱ ብልት ትልቅ ከሆነና የሴቷ ብልት ተመጣጣኝ ካልሆነ (ብዙውን ጊዜ በስሜት አለመስተካከልም ሊሆን ይችላል) ከፍተኛ ሕመም ሊሰማት ይችላል። ሚስቱ አመጣት ማለት ደግሞ ጥላቻ አተረፈች ማለት ነው። ስለ አመጣት አንዳዶች እንደሚገምቱም ደስ አላት ማለት አይደለም። በገጠር አካባቢ ይህ የተሳሳተ አስተሳሰብ እንዳለ ይነገራል። ስለዚህ በግልጽ መነጋገርና መጠያየቅ ተገቢ ይሆናል።

ባልና ሚስት መተፋፈር የለባቸውም፤ ግልጽ መሆን ያስፈልጋቸዋል። ሥራው ወደ ብርሃን እንዳይመጣ የሚፈልግ የሰረቀ ወይም ያታለለ ነው እንጂ በሕጋዊ ሁኔታ በሰዎች ታውቆ የተጋቡ ባልና ሚስት አንድ አካል በመሆናቸው መተፋፈራቸውና መደባበቃቸው ለምን ይሆን? የወሲብ ተመራማሪዎች እንደሚሉት መወያየት ችግሩን ሊያቃልለው እንደሚችል ተረጋግጦአል። ይህ አለመግባባት በቀላል የሚታለፍ አይደለም። ስለዚህ የግንኙነት መስመራችን ተጠብቆ የጋብቻን ጣዕም ለመቋደስ ግልጽነት ሁልጊዜ መፍትሄ ነው። ግልጽነት ደግሞ ራስን ከመግዛት ጋር የሚሄድ ነው። ራሱን የማይገዛ የትዳር ንደኛ ሊገለጽ የተጀመረውንም እንደገና ይሸፍነዋል። አንድነትንም ያሻክራል። በሚቀጥለው እትም ይህ ክፍል በሰፊው ይብራራል።

ለምሳሌ ወንዶች ስሜታቸው ፈጣን ስለሆነ በወሲብ ጨዋታ ማለትም (ሴክስ ፕሌይ) ፈጥነው ይረካሉ፤ ወይም ይጨርሳሉ። ይህ ደግሞ ሴቷ ስሜቷ ተንጠልጥሎ ባለበት ወቅት ሊሆን ይችላል። ቢቻል ግን ጨዋታው አብሮ ቢጠናቀቅና አሸናፊም ተሸናፊም ባይኖር በጅጉ ይመረጣል። በእርግጥ ይህ በልምምድ ሊስተካከልና ሊቀናጅ ይችላል። ዳሩ ግን ወንዱ የራሱን ፍላጎት አርከቶ ዘወር ብሎ የሚተኛ ከሆነ ሚስቱን በእጅጉ እየበደለ መሆኑ እርግጥ ነው። ብዙ የሚያማርሩ ሚስቶች ለመኖራቸው በእርግጠኝነት መናገር ይቻላል። በመሆኑም ይህ ሊታሰብበት የሚገባ ቁም ነገር ነው።

የልጆች አስተዳደግና የቤተሰብ ተልእኮ

ባለና ሚስት የራሳቸውን ኑሮ ሊመሠርቱ በዓመቱ አንድ የሚሆን ነገር አለ። አውቀውና ወደው ካላዘገዩት የልጅ መምጣት ተፈጥሮአዊ የመራባት ግዴታ ነው። ካልመጣም እንደሌላ ችግር ታይቶ ለባህል ተገዢ ከሆኑ ያስኮንን ይሆናል፤ አለበለዚያም ነገርን ለጌታ ትቶ ሁሉንም ለበጎ መቁጠር ጠቃሚ ነው። ቤተሰብ ከአንድ ሰው አልፎ ወደ ሁለት፤ ሦስት ከዚያም በላይ የሆነ ቁጥር ያለበት ስብስብ ሲሆን፤ የማህበረሰቡ አካል በመሆን ለሀገርና ለወገን የሚያበረክተው የአስተዳደግ ድርሻ በቀላሉ የሚገመት አይደለም። የቤተሰብ መስተካከልና ሥርዓት መያዝ ለወገንና ለሀገር ይተርፋል። ተልእኮውን የተረዳ ቤተሰብ ግብ ያለውና የሕይወትን ጣዕም ለመለማመድ የቆረጠ ልብ ይኖረዋል። ራስ ወዳድነትና ግብታዊ ስሜቶች ቤተሰብን ያበላሻሉ። በቤተሰብ መካከል አንድ በጥባቂ ካለ ሁሉን ይበጠብጣል (መክ. 9:18)። ስለዚህ የጋራ ወይም የወል ድርሻና መተሳሰብ መደጋገፍና መተናነፅ ለአካል ግንባታ ይረዳል። ቤተሰብ እንደ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ጅምር ሊታሰብ የሚገባው ነው (ሮሜ 16:5 ኢዮሱ 24:15)።

የቤተሰብ ተልእኮ

ቤተሰብን እግዚአብሔር ይመሠርታል። ቀድሞም አስፈላጊነቱን ተረድቶ የመሠረተው እርሱ ነውና። ቤተሰብ እንደ አንድ ቡድን ሊታይ ይችላል። ለምሳሌ በአንድ ክለብ የታቀፈ ቡድን እንደሚገባ አድርጎ በጋራ ካልተለማመደና ካልተመካከረ፤ በጋራ ዲሲፕሊን ካልታነፀና አንዱ ለሌላው የቡድን አባል መሪ ካልተገዛ ያ ቡድን ውጤታማ ሊሆን አይችልም። ቤተሰብ ተልእኮ አለው፤ በፍትወተ ሥጋ (ወሲብ) ልጅ ማስገኘት ወይም አለማስገኘት ሳይሆን በጋራ ተባብሮና ተስማምቶ አብሮ የመኖርና የመረዳዳት ባህርይ የሚታይበት የኑሮ ዘዴ መሆን አለበት። በቤተሰብ ውስጥ የልጆች መምጣት የአባሉን ቁጥር ያሳድገዋል። የአባል ቁጥርም ሲበዛ ችግሩ እንደዚሁ አብሮ የሚበዛበት ወቅትም ይኖራል። ጋብቻ ዘርን ለመተካትና በምድር ለመባዛት፤ አምላካዊ ትዕዛዝንና ምኞትን ለሰው ልጆችም ያለውን ፍላጎት ለመረዳት ይጠቅማል። ቤተሰብ መሠረቱ ስምምነት ነው፤ ካልተስማማ በብዙ መልኩ ይጠቃል። ለራሱ ሰላም አይኖረውም፤ ለሌሎችም ሰላም አይሰጥም።

መልካም ቤተሰብ ለሀገር መልካምነት ይጠቅማል፤ የተወለዱት ልጆችን ለሀገር ጠቃሚ ይሆናሉ። ቤተሰብ ግን መልካም ካልሆነ በሀገር

ደረጃም ቀውስ ይኖራል፤ የቤተሰብ ነፀብራት የሀገርን ባህርይ ሊወስን ይችላል። ይህም ብቻ አይደለም በእምነትም ደረጃ ቤተክርስቲያንን ይወካል። ቤተሰብ ካልፀዳ ቤተክርስቲያን እንዲሁም አገር አትፀዳም።

ቤተሰብ እንደ ትምህርት ቤትም ሊታይ ይችላል። የተለያዩ ባህርይና ልምድ ያላቸው የሁለት ሰዎች ውህድ አንድ የሆነ ባህልና ልምድ፤ አስተሳሰብና አመለካከት እንዲኖራቸውም የሚጥሩበት የሕይወት ጉዞ ነው። በእርግጥ ለአንድ ዓላማ ለመገዛት ከቅረጡና ከተስማሙ በጊዜ ብዛት የተጠናከረና ለመለየት የሚያስችገር ውህድ ይፈጥራል። አንዱ ለአንዱ ለመገዛት ከወሰኑ ከብረት የጠነከረ፤ ለሁኔታዎች የማይበገር ሕብረትና ፍቅር ይኖራቸዋል። የእርስ በእርስ መከፋፈል ለጠላት ምቹ ግንባር ይሰጣል፤ በመሆኑም ከመጠቃት አያመልጥም። ለምሳሌ የወንዱ የዘር ፍሬዎች እንኳን (በግብረ ሥጋ ግንኙነት ወቅት) የሴቷን እንቁላል ተረዳድተው ነው የሚሰብሩት። ከ200 ሚሊዮን በላይ ከሆኑት የዘር ፍሬዎች ውስጥ አንዱ ብቻ ሰብሮ ሲጣበቃት ሌሎቹ ዳግም ላለማንሰራራት ይሞታሉ ተግባራቸው በመተባበር እንቁላሏን መስበር ብቻ ነበር። አንዱ ሰብሮ ከገባ በኋላ ሌሎች ተስፋ የላቸውም፤ አይኖራቸውም። አንድ ለአንድ ማለት ይህ ነው። በዚህ ሁኔታ የስምምነት ውጤት ልጅ ያስገኛል። ቤተሰብ ለጋራ ዲሲፕሊን ቢገዛ መልካም ነው። ይህ ከሆነ ተልእኮውን ይወጣል። ተልእኮው የጋራ ዓላማ ኖሮት መልካምና እርስ በእርስ ላይ በተመሠረተ ፍቅር የሚቀጥል ትውልድ ማፍራት ነው። በቤተሰብ ውስጥ አንዱ ለሌላው አክብሮት ካለው፤ ለሌላውም ማህበረሰብ አክብሮት ይኖረዋል። በቤተሰብ ውስጥ መከባበርን የለመደ የቤተሰብ አባል ደግሞ በሕብረተሰብ ውስጥ ሌላውን ሰው ማክበር አይከብደውም። ቤተሰብ ለትውልድ መሠረት ነው። ስለዚህ ቤተሰብ እንደ ቀላል ቡድን የሚታይ መሆን የለበትም። ወላጆች የቡድኑ አባልና በመሪ ደረጃ የሚገኙ ናቸው።

5.1 የወላጆች ድርሻና የአስተዳደግ ባህርይ

አባትና እናት ባላቸውና በነበራቸው የተለያዩ የአስተዳደግ ሥረ መሰረት (ባከግራውንድ) ብቻ ሳይሆን ልጆቻቸውን በእግዚአብሔር ቃል በስነሥርዓት ማሳደግና መንከባከብ ይጠበቅባቸዋል። በተለይ አባት የቤተሰቡ ራስ እንደመሆኑ መጠን ይህንን በአንክሮ ሊገነዘበው ይገባል። የቤቱ ራስ አባት መሆኑን የምታውቅና የምትቀበል እናትም የጋራ አመራር እንጂ የራሷ የሆነ የጓዳ አመራር ሊኖራት እንደማይገባ ትረዳለች። ባልና ሚስት ራሳቸው ካልተከባበሩና ካልተስማሙ ምን ዓይነት የቤተሰብ ቡድን እንደሚመሩ መገመት ይቻላል። ባሎች ቤተሰባችሁን የመምራት

ኃላፊነት ተጥሎባችኋል። በመሆኑም ጌታ ይህን ነገር ይጠይቃችኋል። ይህ የማታመልጡት ግዴታ ነው። ስለዚህ ቸል አትበሉ።

በአንድ መሥሪያ ቤት የሚሠራ ሠራተኛ ሁለት አለቃ ሲኖረው ከፍተኛ ችግር ይገጥመዋል። በእርግጥ ሁለት አለቃ ሊኖር አይገባም፤ ይህም በእንግሊዘኛው አጠራር ሚና ትርምስን (ርል ኮንፊዩዥን) ይፈጥራል። ስለሆነም እንደዚህ ያለ አመራር በቤት ውስጥ መሰልጠን የለበትም። የቤቱ ራስ አባት መሆኑ በግልጽ መቀመጥና መረጋገጥም ይገባዋል። የእግዚአብሔር ቃልም የሚደግፈው ነውና፤ (1 ቆሮ. 11:3) ይመልከቱ።

በሌላ መልኩ እናት ድርሻ እንደሌላት ሊታይ አይገባም። ምክንያቱም የቤቱ ምክትል አስተዳዳሪ ናትና። ሐላፊነት እንዳላት የማይካድ ቢሆንም አንድ ወጥ አመራር ባለው መልኩ ልጆቿን በማስተማር በቡድን ስሜት በሥርዓት ታንፀውና ተመስርተው እንዲያድጉ ልትረዳቸው ትችላለች። በመርሆ ደረጃ ግን ሁል ጊዜ አባት ኃላፊነት አለበት። ነገር ግን አባት ከሌለ እናትም የቤተሰቡ ሳላፊ ናት።

ስለዚህ ወላጆች ልጆቻቸውን በጋራ በመመካከር፤ አንድነት ባለውና በስምምነት ድጋፍ፤ በገንቢ አስተሳሰብና ጥረት፤ በዲሲፕሊን በመምራት፤ በጥንቃቄና በታማኝነት በማስተማር በእግዚአብሔር መንገድ የማሳደግ ሀላፊነት አለባቸው (ዘዳ. 4:4-6) ይመልከቱ።

አንድ ጊዜ የመጀመሪያ ልጆችን ወደ 5 ዓመት ገደማ ሆኖት ግሩም ነገር በቤተሰባችን ውስጥ አስተማረን። ከእለታት አንድ ቀን እናቱ ወደ ሠርግ ቤት ለመሄድ ልብሷን ለባብላ ስትነሳ እኔንም ውሰጂኝ ብሎ ይለምናታል። እርሷም ወደ ሠርግ ቤት እንደምትሄድ ያላወቀ መስሎአት ሰርግ ቤት አልሄድም ወደ ስራ ነው ብላ ዋሽታ ስትመልስለትና «አንተን ከወሰድኩ ሌሎቼ ልጆች ያስቸግሩኛል» ስትለው ትምህርት «ቤት ወስደዋለሁ በይና ውሰጂኝ» ብሎ አጥብቆ ይለምናታል። ለካስ ቀኑ ቅዳሜ ስለነበር ትምህርት ስለሌለ ለምን ትዋሻለህ ስትለው «እ-ን-ደ-! ካንቺ ተማርኳ» አላትና በሁኔታው ደንግጣ ወደ ሰርግ ቤት ወሰደችው። በእርግጥ በቤት ውስጥ ብዙ ጊዜ ውሽት መጥፎ እንደሆነ አስተምረነው ነበር። ስለሆነም ውሽት መጥፎ መሆኑን ያውቅ ነበር። ይህ እንግዲህ እውነተኛ ምሳሌ ነው። ስለዚህ ወላጆች ልጆቻችንን ምን እንደምናስተምርና እንደምንነግር፤ በፊታቸውም ምን እንደምናደርግ መጠንቀቅ ይገባናል። የልጆች አእምሮ እንደ ነጭ ወረቀት ነው፤ ለምንጽፍበት ቀለም ሁሉ ዝግጁ ነው። ሕሊናቸውን ከማጉደፍ

እግዚአብሔር እኛን ወላጆችን እንዲጠብቀን መጸለይ አለብን። ስለዚህ ለልጆች ወጥነት ያለው (ኮንሲስታንሲ) አስተዳደግ አስፈላጊ ነው።

በሌላ በኩል ልጆች የራሳቸው ማንነት/ሰብዕና (ፐርሰናሊቲ)፣ የራሳቸው ስሜት (ፊሊንግ) እና የራሳቸው የሆነ እኔነት (አይዴንቲቲ) እንዳላቸው ግወቅ ለወላጆች እጅግ ጠቃሚ ነው። ቤተሰብን መምራት ቀላል አይደለም፤ በሌላው ዓለም ቤተሰብ እንዴት መምራት እንደሚቻል ለወላጆች ተከታታይ ትምህርት ይሰጣል። መውለድ ብቻ አይበቃምና ማሳደግም ዕውቀት ይጠይቃል። መጽሐፍ ቅዱስ እንደዚህ ይላል፤ በተለይ በምሳሌ መጽሐፍ፤ ፀሐፊው የልጅን ሁኔታ ጠንቅቆ የተረዳ ይመስላል።

- «ተስፋ ገና ሳለች ልጅህን ገሥፅ፤ መሞቱንም አትሻ» (ምሳሌ 19:18)።

- «ሕፃንን ከመቅጣት ችላ አትበል፤ በበትር ብትመታው አይሞትምና። በበትር ትመታዋለህ ነፍሱንም ትታደጋለህ» (ምሳሌ 23: 13-14)። በትር የሚለውን አዲሱ ትርጉም አርጩሜ ይለዋል።

- «ልጅን በሚሄድበት መንገድ ምራው፤ በሸመገለም ጊዜ ከእርሱ ፈቀቅ አይልም» (ምሳሌ 22:6)።

- «ስንፍና በሕፃን ልብ ታስሮአል፤ የተግሣጽ በትር ግን ከእርሱ ያርቃታል።» (ምሳሌ 22:15)።

- «በትርና ተግሣጽ ጥበብን ይሰጣሉ፤ ያልተቀጣ ብላቴና ግን እናቱን ያሳፍራል።» (ምሳሌ 29:15)።

- «ልጅህን ቅጣ ዕረፍትንም ይሰጥሃል፤ ለነፍሱም ተድላን ይሰጣታል» (ምሳሌ 29:17)።

- «በብትር ከመምታት የሚራራ ሰው ልጁን ይጠላል፤ ልጁን የሚወድድ ግን ተግቶ ይገሥጸዋል» (ምሳሌ 13:24)።

(ለማጣቀሻ በአዲሱ ትርጉም ቢነበብ ይመረጣል)።

መጽሐፍ ቅዱስ ስለወላጆች ይህንን ቢናገርም፤ በተናደዱ ቁጥር በትር እያነሱ ልጆችን የቁጣ መወጫ ማድረግ በተቃራኒው መንገድ እግዚአብሔርን መበደል ሆኖ ሊቆጠር ይችላል። ጌሪ ስሞሊይ የተባሉት የቤተሰብ ተመራማሪ ስንቀጣ እጃችንን እንዳንጠቀም አጥብቀው ያስተምራሉ። ምክንያቱም ልጆች ወደፊት የእጃችንን ጭካኔ ስለሚያስታውሱ በሌላ መቅጫ (በበትር) መቅጣትን ይጠቁማሉ።

ስንቀጣም ስህተታቸውን ማሳወቅ እንደሚገባ ያስገነዝባሉ። ቅጣትም በፍቅር መሆኑን ማረጋገጥ ይገባል ብለዋል (ስሞሊይ ገጽ 70)። በእርግጥ አትቅጡ ብለው የሚያስተምሩም አሉ። ይህ አመለካከት ደግሞ ትውልድ እንዲበላሽ የሚመኝና የሚያደርግ ነው። ይህ ልቅነት በሀገራት ላይ የቴክኖሎጂ ስልጣኔ ቢያመጣም የሕብረተሰብ መዝቀጥ አድርጏል። ለእርምት ለትምህርትና ለግሣጼ የሆነ ቅጣት በትር ብቻ አይደለም። የተለያየ የቅጣት ዓይነት ሊኖር ይችላል። አንድን ልጅ ለብቻው ወስዶ መገሰጽና መምከር በተደጋጋሚም ማረም ጥቅሙ ከፍተኛ ነው። ሁል ጊዜ በትር መጠቀም ነገርን ይሸፍንና ልጁ ድብቅ ባህርይ እንዲለማመድም ያደርጋል። በግልጽ መነጋገር ግን ወዳጅነትን ከመፍጠሩም በላይ ልጁን በወቅቱ ማረም ይቻላል። ተስፋ ስላለ በወቅቱ ማድረግ፣ ሳይከማችና ሳይጠራቀም ነጥብ በነጥብ ማረም ይጠቅማል። አድጎ የተጣመመ ባህርይ እንዳይኖረው በወቅቱ ለማቃናት ይቻላል።

ከዚህ በተረፈ ወላጆች አድልዎ የሌለበትና የተስተካከለ አስተዳደር በቤተሰብ መካከል ማድረግ ይጠበቅባቸዋል። «ማድላት በቁራሽ እንጀራም መበደል መልካም አይደለም» (ምሳሌ 28:21)። አንድ ጊዜ ያዕቆብ ያደረገውን (ዘፍ. 37:32) ማስታወስ ይጠቅማል። ወንድሞቹ በዮሴፍ ላይ በማደም ሊገድሉት የሞከሩት በኋላም የሸጡት አባቱ የተለየ ሽሚዝ ያለብሰው እንደነበር ሁሉ ሳይረዱ አይቀሩም። ወላጆች እንደዚህ ያለ የማበላለጥ ተግባር በልጆች መካከል ማድረግ ፈጽሞ አይጠበቅባቸውም። በእርግጥ ሰው ደካማ ነውና የዚህ ዓይነት አጋጣሚ እንኳን ቢታይ በቶሎ ማረም ይበጃል።

በቅርብ ቀን የመጀመሪያው ልጄ ከ4 ዓመት በፊት የያዘብኝን የአድልዎ ቂም ሲነግረኝ በእንባ ይቅርታ ጠየቅሁት። ነገሩ ትንሽ ቢሆንም የልጅ ጭንቅላት ሊሸከመው የሚችል ሆኖ አልተገኘም ነበር። ትንሽ እህቱን ሳያውቅ በድንገት በኳለ ይመታትና ይቅርታ እየጠየቃት ሳለ ሮጣ መጥታ ለኔ በመናገሯ መትቼው ነበር። ለካ ስመታው ከግድግዳ ተጋጭቷል። በዚህ ምክንያት ችግሩን ሳልረዳ በቁጣ በመምታቴ ጎድቼው ነበር። «አብዛኛው ቤተሰብ» ልጁን እንደሚወድ እኔም ልጆቼን የምወድ አባት ነኝ ብዬ እገምታለሁ። ልጄም ይህን የሚረዳ ይመስለኛል፤ ዳሩ ግን ስሜቱን ስለጎዳሁት ለ4 ዓመታት ያህል ቂም ይዞ አንድ ምሽት የመገላለጥ ምሽት ነበረንና እግዚአብሔር ረድቶት ቅሬታውን አውጥቶ ለመነጋገር ቻለ በግልጽ ባንነጋገር ኖሮ ምን ያህል እንደሚጎዳው መገመት አያዳግትም። ወላጆች ልጆች ስሜት እንዳላቸው ልብ በሉ፤ ለዚህ ተጠንቀቁላቸው። ልጆች በእግዚአብሔር አምሳል የተፈጠሩ የሰው ዘር አካልና ውጤት ናቸው።

ልጆችን መቅጣት አስፈላጊ ነው ብንልም የእግዚአብሔር ቃል የሚመክረንን አንርሳ። «አባቶች ሆይ ልባቸው እንዳይዝል ልጆቻችሁን አታበላጩአቸው» (ቆላ. 3:21) ሲል (በኤፌ. 6:4) ላይ ደግሞ «ልጆቻችሁን በጌታ ምክርና በተግማጽ አሳድጉአቸው እንጂ አታስቆጡአቸው» ይላል። የልጆችን ስሜት መጉዳት ከጉዳት ሁሉ የሚበልጥ ጉዳት ነው። የልጆችን ስሜት በብዙ መንገድ መጉዳት ይቻላል ለምሳሌ፤

- ለነሱ ደስ የሚላቸውን ነገር በማጥላላት መናገር፤
- ተስፋ የገባንላቸውን መለወጥ አለመጠበቅ
- ቃላቸንን አለማክበር፤
- ተቀጥተው ስላበቃው ነገር እንደገና መቅጣት፤
- ወላጆች ስህተት እንደማይሠሩ አድርጎ መቅረብ
- ሁልጊዜ ትክክለኛ ነኝ ብሎ መናገር፤
- ለልጆቻችን በቂ ጊዜ አለመስጠት - (በግልም ይሁን በጋራ)፤
- መጨቅጨቅና መነዝነዝ - ውሃ ለምን ቀጠነ ብሎ መተቸት፤
- እነሱን ለማዳመጥ አለመፈለግ - ፈንታ አለመስጠት፤
- በአንዳንድ ድክመቶቻቸው መቀለድ፤
- ሁልጊዜ ሕፃን አድርጎ መቆጠር፤ አለማክበር፤
- በቅድመ ሁኔታ መሣካት ብቻ ፍቅርን ማሳየት - ጥሩ ሥራ ሲሠሩ፤ ውጤት ሲያመጡ ብቻ መውደድ፤
- አባት እናታቸውን ሰው ፊት ሲያዋርዱት ማየት - (የወላጅ እርስ በእርስ አለመከባበር፤ መጭቃጨቅና መናናቅ)፤
- ወላጆች ልጆችን አለማመን፤ ልጆችን መጠርጠር፤
- ሥራ በዝቶብኛል በማለት ለጥያቄያቸው መልስ አለመስጠት፤ አለመምከር፤
- ምግብ ከመስጠት በቀር ፍቅርን አለማሳየት፤
- ልጅን በሰው ፊት ማዋረድና መሳደብ፤
- ልጅን አታድርግ እያሉ ያንኑ ስህተት መፈፀም፤

- አይዞህ፤ በርታ አለማለት አለማበረታታት፤

- ልጆቻቸውን በመወለዳቸው መፀፀትና ማማረር፤

እነዚህንና የመሳሰሉትን ነገሮች መፈጸም፤ ለልጆችም ቦታ አለመስጠት ከፍተኛ የሰሜት ቁስለት ያስከትላል። የሰሜት ቁስለትም የበታችነትና የዝቅተኝነት ስሜት ከማስከተሉም በላይ ለተለያየ በሽታ ያጋልጣል። ስለዚህ ወላጆች ለመውለድ ከማሰባቸውና ከማቀዳቸው በፊት፤ ወይም ከወለዱ በኋላ እነዚህን ሁኔታዎች መረዳት ቢችሉ ለጥሩ የልጆች አስተዳደግ ድርሻና ፈንታ አላቸው።

ለምሳሌ ስሜታቸው ሳናስበው ሊጎዳ ይችላል። አንድ ጊዜ እኔ ከውጭ ስመጣ ልጄ ሳሎን ነበርና እኔ ሰላም ስለው እርሱ አልሰማኝም። እርሱም ሰላም ሲለኝ እኔ ባለመስማቴ ለካስ ተጎድቶ ነበር። በኋላ ምነው ዛሬ ልጄ መጥቶ ሰላም አይለኝም ስለ ሽንት ቤት ገብቶ ያለቅሳል። ፈልጌ አገኘሁት ምነው ምን ሆነሃል ብለው ሊነግረኝ አልፈለገም። ባህሪውን ስለምረዳ አጥብቄ ጠየቅሁት። በብዙ ልመና ግልፅ ሆነና ነገረኝ ለካስ በኔ ተቀይሞ ኖሯል። ሰላም ሳትለኝ እኔ ሰላም ስልህ ብሎ ነበር ያለቅስ የነበረው። ወዲያው ሁኔታውን ተረድቼ ባልጠይቀውና ባላውጣጣው ምን ያህል ሊጎዳ እንደሚችል አንባቢው መገመት ይችላል። በሌላ ወቅት ደግሞ ይህ ልጄ ቁልፍ ስፋልኝ ብሎ ሱሪውን ሲያመጣ ሥራ አለብኝ ብዬ አመናጫኩት። በዚህ መንገድን ሌላ ጊዜ ሳነጋግረው ገለፀልኝ። ዕድሜው ገና 12 ዓመት ነው፤ ስሜቱ ግን እንደእናንተና እንደ እኔ ነው። ስለዚህ የልጆችን ባህርይ ማወቅ አስፈላጊ ነው። ከብዙ በጥቂቱ የልጆች ባህርይ የሚከተለውን ይመስላል።

5.2 የልጆች ባህርይ

ልጆች ባህርይያቸው እንደ እድሜ ከላላቸው የሚለያይና የሚበታተን ሲሆን በአግባቡ ያልተያዘ ባህርይ መጨረሻው የማያምር ይሆናል። የልጆች የሕይወት መሠረት ከጅምሩ ስለሆነ ገና በጨቅላነታቸው አስተዳደጋቸውን ሳንወስን የተፈጥሮ ዝንባሌያቸውን እያረጋገጥን ልንረዳቸው ህላፊነት ተሰጥቶናል። እግዚአብሔር ልጆችን ለወላጆች ሲሰጥ በሞግዚትነት (በአደራነት) ወይም በኃላፊነት እንድናሳድግ፤ በጥንቃቄና በሥርዓት እንድንከባከባቸው ነው።

ሕፃናት ልጆች አካላቸውና የነርቫቸው አሰካካ ሁሉ እንደላስቲክ የሚሳብና ወደ ተለጠጠበት የሚዘምም በመሆኑ ከፍተኛ ጥንቃቄ ልናደርግ ይገባል። በልጅነታቸው የሚገጥማቸው የአስተዳደግ ሁኔታ ሙሉ ሰው መሆን ቢችሉና ለአቅመ አዳም ሲደርሱ ለሚኖራቸው ባህርይ ከፍተኛ

አስተዋጽኦ አለው። የዕድገት ደረጃቸውና የሚቀሰሙት ባህርይ በልጅነት ከወላጆች እንደሚወረስ ጥናቶች ያረጋግጣሉ። በመሆኑም በአንድ ቤተሰብ ውስጥ የሚደረግ የአስተዳደግ ልምድ ለልጆች ዕድገትና የሕይወት ጉዞ ወላጅነት አለው። በሀገራችን የልጆች እድሜ በግልጽ በተጠና ባህርይ መከፋፈል ባይቻልም በሰለጠኑት ዓለም እስከ ሁለት ዓመት ያለው ዕድሜ ሕፃን ሲባል ከዚያ በላይ ያለው ግን እንደሚከተለው ተከፋፍሏል። በአጠቃላይ ተፈጥሮ ነውና በኛም ሀገር ብዙ ልዩነት አይኖርም።

ሀ. 2 - 6 ዓመት የመጀመሪያ የልጅነት ወቅት፤

ይህ ዕድሜ ልጆች የጾታ ልዩነት ሳያደርጉ አብረው የሚጫወቱበት፤ አካባቢያቸውን የሚያጠኑበትና የሚመረምሩበት፤ ነፃነትንና የግል ፍላጎትን የሚያንፀባርቁበት፤ በመውደቅና በሌላም አጋጣሚ ችግርና አደጋ የሚደርስባቸው ወቅት ነው። በጥያቄያቸው አዋቂ ሰው ሁሉን የሚያውቅ ስለሚመስላቸው እጅግ የሚያሰለቹበትና ሌሎችንም እንደሞዴል የሚከተሉበት ወቅት ነው። ይህ ዕድሜ የልጆቹ 80-90% ባህርይ የሚቀረጽበት ፤ ዓባላል። ስለዚህ አያውቁም አይባልም፤ በዚህ ዕድሜም ብዙ የሚያፋኑ ጉዳይ አለ።

የሰሜን ግንፍልነት ሁሉ ስላለባቸው በተስተካከለ አቅጣጫ በቀላሉ ለመምራት ያስችግራል። ያሰቡትን መሬፊም ሲያቅታቸው በጣም ይናደዳሉ። ስለዚህ ወላጆች እነዚህን ባህርያት በመገንዘብ ለምን የማይችሉትን እንዳልቻሉ ማስረዳትና በተገቢው መንገድ ተስተካክለው እንዲያድጉ ማስረዳት ይጠበቅባቸዋል። ተፈጥሮ ያስገኘላቸውን ባህርይ መረዳት የጤናማ ወላጆች ድርሻ ይሆናል። ለምን እንደዚህ ሆኑ ማለት አይቻልም። አዋቂውስ ሰው ለምን እንደዚያ ይሆናል? በዚህ ዕድሜ የሚገኙ ልጆች ወላጆቻቸውም ሆኑ ሌላ የሚወዱት ሰው የነገራቸውን ሁሉ ያለጥርጥር ያምናሉ። ለምሳሌ አንድ ነገር ከዓይናቸው ተሰወረ ማለት ለዘላለም ጠፋ ማለት ይመስላቸዋል። ዘላለምን ተረድተውት ሳይሆን ነገሩ ያለ ስለማይመስላቸው ነው። የተለያዩ ስዕሎችን በመጠቀም በዚህ ዕድሜ ስለ እግዚአብሔርም ማስተማር ይቻላል። ከተነገራቸው በፀሎት ለሁሉ መልስ ይገኛል ብለው ያምናሉ። ሳይጠራጠሩም ይፀልያሉ።

አንድ የሚፈሩት ሰው ቤታቸው ቢመጣ ዓይናችሁን ጨፍኑ እንዲጠፋ ብትሏቸው ዓይናቸውን ይጨፍናሉ። በመጨረሻቸው ሰውየው ከዚያ ቦታ የጠፋ ይመስላቸዋል። ዕድሜያቸው ደስ የሚያሰኝ ስለሆነ ሁሉ ሰው ትኩረት ይሰጣቸዋል፤ በዚህ እነሱም ደስተኞች ይሆናሉ። ከብዙ ዕድሜዎች ትዝ የሚለውና የምናስታውሰው የዚህን ዕድሜ ልምምድ ነው ይባላል።

ለ. ከ6-10 ዓመት የኋላ የልጅነት ወቅት፡-

ይህ ወቅት አንደኛ ደረጃ ትምህርት የመከታተያ ጊዜ ሲሆን ልጆችም የሚቀለጣጠፉበትና ሁሉን የሚያውቁ የሚመስላቸው ጊዜ ነው። ከበፊቱ በበለጠ ነፃነታቸውንና ፍላጎታቸውን ለማሟላት ይጥራሉ። በቤተሰብም እንደ ቀድሞው እንከብካቤያቸው ስለሚቀንስ የሚቆሻሸቸበትና አስቸጋሪ ሕይወትም የሚመሩበት ወቅት ይኖራል። ቁጣንና ንዴትን በሚመለከት ቀደም ሲል ያደርጉት እንደነበረው ላለማድረግ ይጥራሉ። የዕድገት ምልክት ነውና ማመዛዘን ይጀምራሉ። ፍርሃትና እፍረት ያጠቃቸዋል፤ በጨዋታ ማሸነፍ ከፍተኛ ደስታ ይሰጣቸዋል። ጥያቄዎችን መጠየቅ አያቆሙም፤ ግን የራሳቸውን አስተሳሰብ መሰንዘርም ይጀምራሉ። በቤት ስም በሰው ፊት መጠራትንና «ማሙሽ፤ ቸቹ፤ ሚጡ፤ ወዘተ.» መባልን አይፈልጉም።

ለምሳሌ በዚህ ዕድሜ የኔ ልጅ አፍ አውጥቶ «ሚጢ» አትበለኝ ብሎኛል። ቢለምድብኝም እንኳን በሰው ፊት በተቻለኝ መጠን «ሚጢ» ብዬ መጥራት አልፈልግም አቁሜያለሁ። በዚህ ዕድሜ ልልጅ ስለአግዚአብሔር መጠነኛ ቁም ነገር ቢነግሩት የበለጠ ግንዛቤ ሊያገኝ ይችላል። እውቀቱም ቤተሰቦቹ ስለእግዚአብሔር ባላቸው እውቀትና ትምህርት እንዲሁም አመለካከት ላይ የተወሰነ ይሆናል። እንደዚህ ያለውን ልጅ ለማስተማር እንደ እርሱ ዕድሜ ክልል በመሆን በተግባርና በምሳሌ ማስተማር እንጂ በስብከት መልክ መናገር እምብዛም ፍሬ ሊኖረው አይችልም። አንዳንዴ የጸለዩትም ካልተመለሰ ጥያቄ መጠየቅ ይጀምራሉ በተለይ ከ8ዓመት በኋላ።

የእግዚአብሔር የደህንነት ብርሃን ከበራለት በዚህ ዕድሜ ያለ ልጅ ጌታ ኢየሱስን እንደ ግል መድሐኒቱ አድርጎ ሊቀበል ወይም ሊያገኝ ይችላል። የደህንነትን ምስጢር መረዳት ይችላል። ይህ ዕድሜ በሰው ልጅ የሕይወት ዘመን ደስተኛ የሚኮንበት ነው ብለው ብዙ ተመራማሪዎች ይስማማሉ። መሳቅ መጫወት ያበዛሉ፤ ተደብቀው እናታቸውን ማስደንገጥ ትልቅ ደስታ ይሰጣቸዋል።

ሐ. ከ10 - 14 እና ከዚያም በላይ፡-

ይህ ዕድሜ ያላቸው የኮረዳነትና የወጣትነት መጀመሪያ ዕድሜ ክልል ይገባሉ። ይህ ለወንዱ ቅድመ ጉርምስና ለሴቷ ቅድመ ኮረዳነት ደረጃ ሊባል ይችላል። በዚህ ዕድሜ ክልል ያሉ ልጆች እንደ የሀገሩ ባህል የአየር ፀባይ አስተዳደግና የአመጋገብ ልምድ ዕድገታቸውም ሊለያይ እንደሚችል የልጆች ተመራማሪዎች ያረጋግጣሉ። ለምሳሌ የኩባ ልጃ ገረዶች በዓለም ላይ ቀድመው የወር አበባ በማየት የታወቁ ናቸው

ይባላል። ከዚህ በተረፈ አልፎ አልፎ ዕድሜያቸው ሲገፋ የሌሊት እርጥበት (ተጻብኦት) ወንዶችን ያጋጥማቸዋል። ሴቶችም ቢሆን የውስጥ ሱሪ የሚያደርጉ ከሆነ አንዳንድ እርጥበትና ምልክት በውስጥ ሱሪያቸው ሊያዩ ይችላሉ።

ይህ ወቅት ፈጣን ዕድገት የሚታይበት በመሆኑ የተተረጎመሱ ሰሜቶች በልጆች የሚታዩበትና ባህርያቸውም በየጊዜው የሚቀያየርበት ሁኔታ አለ። በዚህም ምክንያት ስለልጆች ሁኔታ ያልተረዱ ወላጆች ይደናገጡና ልጆቹን ወይም ያስጨንቃሉ ወይም ይጠላሉ። ልጆችም የልጅነት ዘመን ያበቃ ስለሚመስላቸው ራሳቸውን እንደ አዋቂ ሰው ይቆጥራሉ። አንዳንድ ጊዜ ግን ስለማያስተውሉና ለቁጣ ፋታ ስለሚሰጡት ራሳቸውን መጉዳት ደረጃ ላይ ሁሉ ይደርሳሉ። እርምጃ ለመውሰድ ፈጣኖች ናቸው፤ ከምሽታቸው ለመመለስ በጣም ያስቸግራል። በፍቅር ሳይሆን በቁጣና በግድ ከሆነ ማበላጨታችን አይቀሬ ነው። በሰው ልጅ የሕይወት ዕድገት ዘመን ይህ ክፍተኛና ሁለተኛው ፈጣን የአካል ለውጥ የሚታይበት ዕድሜ እንደሆነ ይነገራል። የመጀመሪያው እስከ ሁለት ዓመት እድሜ ክልል ያለው ዘመን ነው። በመሆኑም በአካላቸው ላይ ልዩ ልዩ ለውጦች ስለሚከሰቱ ልጆቻችንን ካልተረዳናቸው ማን ይረዳቸዋል? የወንድና የሴት ባህርያትም ቅርጽ ይዘው ሁለቱ የሚፈላለጉበት (ሄትሮሴክሹዋል) ወቅትም ይጀምራል።

አሁን ወላጆች ልጆቹን እንደትልቅ ሰው በመቁጠር ከልጆቻቸው ብዙ ስለሚጠብቁ ልጆቹ የሕይወት ትግል ይገጥማቸውና ብስጤ ይሆናሉ። በመሆኑም አንዳንድ ጊዜ ልጆቹ እንደ ትልቅ ልጅ የመሆን ብቃት ሲያንሳቸው ወደ ሕፃንነት የመመለስ (ሪግራሽን) ባህርይ ያምራቸዋል። ይህ የጤናማ ዕድገት ምልክት ባለመሆኑ በተቻለ መጠን ወላጆች በጸሎት ልጆቻቸውን መርዳትና በሕይወትም ትዕግሥትን ማሳየት ይጠበቅባቸዋል። በዚህ ዕድሜ የሚገኙ ልጆች አንዳንድ ጊዜ ከወላጆቻቸው ይልቅ የጓደኞቻቸውን ምክር ይቀበላሉ። ዝንባሌያቸውም ከወላጆቻቸው ወደ ባልንጀሮቻቸው የሚያደላበት ጊዜ ጥቂት አይደለም።

በቅርብ ጊዜ በመገናኛ ብዙሃን በዚሁ በሀገራችን ወለጋ አካባቢ አንዲት ልጃገረድ አባቱ ለምን ተቆጡኝ ብላ ራሷን መስቀሷን ስንሰማ አባትም በአጠገቧ ተሰቀለው ተገኙ ተባለ። ይህ እንግዲህ ምን ዓይነት አሰቃቂ ዜና እንደሆነ መረዳት ይቻላል። ከዚህ ትምህርት ልንቀስም ይገባል። ከመጠን ያለፈ ቁጣና ግሣ፤ በቦታውና በጊዜው ካልተደረገ ውጤቱ የከፋ እንደሚሆን መገመት አያዳግትም። ብዙ ልጆች ከቤት የሚኮበሉበትም ይህ የዕድሜ ክልል ነው። ይህ ክፍፍል አብዛኛዎቹ የልጆች ተመራማሪዎች የተሰማሙበት ሲሆን መጠነኛ መረዳት

ለለጂሰጥና ከሀገራችንም የልጆች አስተዳደግ ባህርይ ጋር የተቀራረበ ስለጂሆን በአጭሩ ቀርቧል። አንባቢው ከዚህ በይበልጥ ለማወቅ የተለያዩ ጽሁፎችን በማጣቀስ የልጆችን ባህርይ ሊረዳ ይችላል። ዳሩ ግን ትምህርተ ተሞክሮው በልጆቹ እየተረጋገጠ ስላለ ጥቅም እንዳለው ላልናገር ላልፍ አልወድም። አንድ ነገር ግን አደርጋለሁ፤ በልጅ ለየት ያለ ባህርይ ሳይ ስለልጆች ባህርይ የተጻፈ መጽሐፍ አገላብጣለሁ። በዚህም ተጠቅሜያለሁ።

5.3 የልጆች ድርሻ

«ልጅ ሆይ ኃጢአተኞች ቢያባብሱህ እሺ አትበል። . . . ልጅ ሆይ ከእነርሱ ጋር በመንገድ አትሂድ» (ምሳሌ 1፡ 10-15)። ልጆች የራሳቸው የሆነ ሰብዕና እንዳላቸውና ራሳቸውን የመምራት ባህርይ እንደሚጋሩ ተምረናል። በሌላ በኩል ለወላጆቻቸው እነርሱም ኃላፊነት አለባቸው። አድገው፤ ሥራ ይዘው ይጡሩአቸው ማለት ብቻ ሳይሆን አብረው በሚኖሩበት ወቅት እንኳን የቤተሰቡን፤ የቡድኑን ሰላምና ጤንነት ለመጠበቅና የጋራ አስተዳደር አንዲኖር ለቤተሰብ ሕግ መገዛት ይገባቸዋል። አብሮ መኖርን የሚሠራው ሰው ራሱ ነው፤ ሕብረቱንም የሚያፈርሰው ራሱ ሰው ነው። የቤተሰቡ ሰላም እንዲጠበቅ እያንዳንዱ አባል መተባበር ይጠበቅበታል። ግዴታም ይኖርበታል። ከመጽሐፍ ቅዱስ አንዳንድ ጥቅሶች እንመልከት፤ ጥሩ ማሳሰቢያዎች ናቸውና።

«ልጅ ሆይ የአባትህን ትዕዛዝ ጠብቅ፤ የእናትህንም ሕግ አትተው» (ምሳሌ 6፡20)።

«እናንተ ልጆች የአባትን ተግዛጽ ስሙ፤ ማስተውልንም ታውቁ ዘንድ አድምጡ» (ምሳሌ 4፡1)።

«ጠቢብ ልጅ አባቱን ደስ ያሰኛል፤ ሰነፍ ልጅ ግን ለእናቱ ሀዘን ነው» (ምሳሌ 10፡1)።

«ባለአእምሮ ልጅ የአባቱን ተግዛጽ ይሰማል፤ ፌዘኛ ግን ተግዛጽን አይሰማም» (ምሳሌ 13፡1)።

«የሽማግሌዎች አክሊል የልጅ ልጆች ናቸው፤ የልጆችም ከብር አባቶቻቸው ናቸው» (ምሳሌ 17፡6)።

«ሰነፍ ልጅ ለአባቱ ፀፀት ነው፤ ለወለደችውም ምራት ነው» (ምሳሌ 17፡25)።

«ሰነፍ ልጅ ለአባቱ ሐዘን ነው» (ምሳሌ 19፡13)።

«አባቱን የሚያስከፋ እናቱንም የሚያሳድድ የሚያሳፍርና ጎስቋላ ልጅ ነው።» (ምሳሌ 19:26)።

«አባቱን ወይም እናቱን የሚሰድብ በድቅድቅ ጨለማ መብራቱ ይጠፋል» (ምሳሌ 20:20)።

«የወለደህን አባትህን ስማ እናትህም ባረጃች ጊዜ አትናቃት» (ምሳሌ 23:22)።

«ከአባቱና ከእናቱ የሚሰርቅ ኃጢአትንም አልሠራሁም የሚልም፤ የአጥፊ ባልንጀራ ነው» (ምሳሌ 28:24)።

«በአባቷ የምታላግጥ የእናትዋንም ትዕዛዝ የምትንቅን ዓይን የሸለቆ ቁራዎች ይገጠጉጡአታል፤ አሞራዎችም ይበሉአታል» (ምሳሌ 30:17)።

ልጆች ከቤተሰቦቻቸው ጋር ሲኖሩ አንዳንድ ጊዜ ቀንበር ሊከብዳቸው ይችላል ይሆናል። ቢሆንም በተለይ ጌታን የሚያውቁ ልጆች በመታገሣቸው የቤተሰባቸውን ሕይወት የሚታደጉበት ወቅት አለ። ወላጆቻቸውን በተለያየ ተግባር ቢረዱ በረከትን ያገኛሉ። ነገር ግን የባህል ጉዳይ ይሆንና አንዳንድ ልጆች ለወላጆቻቸው ሸክም ሆነው የሚኖሩ አይጠፉም። ይህ እንግዲህ መታረም ይገባዋል።

እንደ ጊዜ አንድ እናት በኑሮ ዝቅተኛ የሆኑ ለቤተሰባቸው መተዳደሪያ ቢሆን ብለው የጓሮ አትክልት ይጀምራሉ። አትክልቱም መብቀል እንደ ጀመረ ሴትየዋ ሕመምተኛ ስለነበሩና በሽታው ስለጠናባቸው (ውሃ ከወንዝ እየቀዱ ነበርና አትክልቱን የሚያጠጡት) መቅዳት ሲያቅታቸው በኋላ አትክልቱ ደረቀ። ለነገሩ እኚህ ሴት 10 ልጆች ነበሯቸው፤ ግን ምን ያደርጋል ያልዳበረ የሥራ ባህል ያመጣው ተጽዕኖና ወላጆችን ባለዕዳ እንደሆኑ በመገመት በፋክክር ውሃ ከወንዝ የሚቀዳ ጠፍቶ አትክልቱ ደረቀ። የመሥራት ባህላችሁን አዳብራችኋል ወይ? የመሥራት ልምምድ ከሌለና ፍላጎትን ካላበረታታነው ሥራ ጠላታችን ሊሆንብን ይችላል። በ(ኤፌ. 6:1-2) «ልጆች ሆይ ለወላጆቻችሁ በጌታ ታዘዙ፤ ይህ የሚገባ ነውና» ሲል በ(ቆላ. 3:20) «ልጆች ሆይ ይህ ለጌታ ደስ የሚያሰኝ ነውና በሁሉ ለወላጆቻችሁ ታዘዙ» ይላል።

በመጨረሻም አንድ ነገር ማስታወስ ይገባናል፤ እናትንና አባትን ማክበር የእግዚአብሔር ትዕዛዝ ነው። ሙሴ እንደዚህ ብሎ ያስተምር ነበር «እግዚአብሔር አምላክህ እንዳዘዘህ አባትህንና እናትህን አክብር፤ እግዚአብሔር አምላክህ በሚሰጥህ ምድር ላይ ዕድሜህ እንዲረዝም፤

መልካም እንዲሆንልህ፤ (ዘዳ. 5:16)። እውሎስም (በኤፌ. 6:2-3)
«መልካም እንዲሆንልህ ዕድሜህም በምድር ላይ እንዲረዝም አባትህንና
እናትህን አክብር፤ እርሰዋም የተስፋ ቃል ያላት ፊተኛይቱ ትዕዛዝ ናት . .
» ይላል። ስለዚህ መታዘዝ በሥራም ቢሆን ጥቅሙ የጋራ ይሆናል።
የተስፋ ቃልም ይገኝበታል። ተስፋውም ይፈፀማል።

በጸሐፊው ቤተሰብ አንድ ልምድ አለ፤ አልጋቸውን የሚያነጥፉት፤
ከፍላቸውን የሚያስተካክሉት ልጆቻችን ራሳቸው ናቸው። ለወላጆቻቸው
ሥራ ሲሠሩ ይከፈላቸዋል። አንድ ጊዜ ሁለተኛው ልጆችን የሥራውን
ክብደት በማስረዳት ተከራክሮ የክፍያ ጭማሪ አድርገንለታል። በእኛ
እምነት ይህ ለሥራ ፍላጎት መልካም ምሳሌ ይሆናል ብለን እንገምታለን።
ሥራ እንዳይንቁ አቅማቸው የሚችለውን ሁሉ ያለማማረጥ እንዲሠሩ
እናደርጋቸዋለን። ከመጀመሪያው ጊዜ ይልቅ አሁን ለውጥ እንዳላቸው
ተገንዝበናል። የገንዘብንም ጥቅም ማወቅ ጀምረዋል። በፊት ግን
የገንዘብን ጥቅም/ ዋጋ (ቫሊዩ) ባለማወቅ የሃያ አምስት ሳንቲም ከረሜላ
ለመግዛት ብር ይዘው እንደሆነ ከረሜላውን ሲያገኙ መልሱን ትተው
ይመጡ ነበር። ልጆች ሥራ ይሥሩ ሲባል ከአቅማቸው በላይ የሆነና
ዕድሜያቸው የማይመጥነውን ሁሉ ማሠራት ለአደጋ ያጋልጣል። በዚህ
ወላጆች ጥንቃቄ ልናደርግ ያስፈልጋል። ይህ ጉዳይ በገጠሪቱ ኢትዮጵያ
ሊታሰብበት ይገባል። ከአቅማቸው በላይ ማሰራት ደግሞ በዕድገታቸው
ላይ ተጽዕኖ ማድረግ ነው።

ትርፍ ጊዜ ሲኖር ሥራን ለመልመድ መሞከር ይጠቅማል።
ለምሳሌ «እንጀራ እንዴት ነው የሚጋገረው ብለው ሲጠይቁት እንደ ዳቦ
ነው እንዳለችው» እንዳይሆኑ ሴቶች ልጆችም ከእናቶቻቸው ሙያ ቢማሩ
የሀገሪቷ ባህል የተጠበቀ ይሆናል፤ እነርሱም የማያላፍሩ ይሆናሉ።
ለምሳሌ በግ ድንገት ለሞት ብትቃረብ ወዲያውኑ ባርኮ የሚገፋት ጠፍቶ
«አራጅ» ፍለጋ ከመሄድ እንዴት እንደሚገፈፍ ቀደም ብሎ ከወላጅ
ማጥናት ጥቅሙ የኋላ ኋላ ለራስ ነው። ምክንያቱም አራጅ እስኪመጣ
ድረስ ልትሞት ትችላለችና።

ፍቅርና የቤተሰብ ሕይወት

“ፍቅር” የፍፁም ቅን ርምጃ ምህፃረ ቃል ሊሆን የሚችል ነው። ሰዎች ፍቅርን በተለያዩ መልኩ ይገልፁታል። በግሪክ ቋንቋም አንዲ አጋፔ (ለእግዚአብሔር የሆነ)፤ ሌላ ጊዜም ፊሊዎ (ለወዳጅ ወይም ለጓደኛ የሆነ) በማለት ሌላም ሌላም ይባላል። በተግባር ከሌለና ካልታየ ስለፍቅር የዓመት ትምህርት ቢግሩም ለውጥ ላይመጣ ይችላል። «ፍቅር ውሳኔ ነው»፤ ፍቅር እርምጃ ነው፤ ፍቅር ተግባር ነው። አንድ ሰው ለመውደድ ወይም ለመጥላት ውሳኔ ሊያደርግ ይችላል። ለምሳሌ «ፈጽሞ ይቅር አልለውም፤ የእርሱን ነገር እግዚአብሔር ያሳየኝ» ካለ ላለማፍቀር፤ ይቅር ላለማለት ወስኖ ነው። ከመውደድ መጥላትን መረጠ ማለት ነው። ስለዚህ ፍቅር በምርጫ ይወሰናል፤ ለማፍቀር ወይም ላለማፍቀር።

በቤተሰብ ሕይወት ውስጥ ፍቅር ዋነኛ ድርሻ አለው። ቤተሰብ በፍቅር ካልተመራ የጦርነት ሜዳ ይሆናል። መሸናነፍ የሌለበት ጦርነት ኪሣራ እንጂ ለአንዱም አይጠቅምም። በመጨረሻም የትዳር ጓደኞችን ያጠፋቸዋል ያጎላቁላቸዋል። ፍቅር የሌለው ሰው ፍቅርን ለማስተማርም ባይነሣ መልካም ነው። መጀመሪያ ራሱ ይማረው።

አንድ ምሳሌ ቀደም ሲል ስለፍቅር በሚሰበክበት ዘመን የሚጠቀስ ነበር። ይኸውም አንድ የፓስተር (መጋቢ) ሚስት ያደረገችው ነው። ባሏ በአንድ ወቅት በቤተክርስቲያኑ ስለፍቅር ያስተምራል። እንደመሰለው ሚስቱ የለችም ብሎ የማይኖረውን የፍቅር ትምህርት ያስተምራል። ስብከቱ ትሰማ የነበረች ሚስቱ ግን ጥበበኛ ነበረችና ወዲያው ወደ ቤቷ ሮጣ ፍራሽ አመጣች። ፍራሹንም አምጥታ በመድረኩ አነጠፈችው ስለፍቅር «ጥሩ ንግግር» ያደረገበት ቦታ መኖር ለትዳሯ መልካም ነው። እርሱ ላይገባው ይችላል። እርሷ ግን ቃል ተግባር ከሌለው ሙት መሆኑን ተረድታለች። ስለዚህም የሴትዬዋ ድርጊት ለእርሱ እብደት ይመስለው ይሆናል፤ ያበደው ግን እርሱ ነበር። የማይኖረውን የሕልም ዓለም ነበር ለሌሎች የሚያስተምረው። የሚያስተምር ሁሉ የሚኖረውን ቢሰብክ ውጤታማ ይሆናል። ይህን ዓይነት ተግባር የሚፈጽም እርሱ ብቻ አይመስለኝም፤ አሁንም በዚህን ወቅት «ለቤቱ ቀጋ (እሾህ) ሆኖ ለውጭ ግን አልጋ» የሚሆን ሞልቷል። ቤቱ የሚያተራምስ ውጭ ግን ያለ እርሱ ወይም ያለ እርሷ የሌለ የሚመስላቸው አይጠፋም። አገልጋዮች እንጠንቀቅ። እንደዚህ ዓይነት ባህርይ እጅግ አስከፊ ነው። ለጉዳቱም ፈውስ አይኖረውም። ቢኖርም ይዘገያል። ማስመሰል ዉሽት ነዉና።

በ(ሮሜ 13: 10) ውስጥ እንደ ተጠቀሰው «ፍቅር ግን የሕግ ፍፃሜ ነው።» በ(1 ጢሞ. 1:5) ውስጥ እንደ ተጠቀሰው ደግሞ «ፍቅር የትዕዛዝ ሁሉ ፍፃሜ ነው።» ፍቅር ደረጃ ያለውና ሊተገበር የሚገባ ልምምድ ነው። ፍቅር ፍፁምና ቅን የሆነ ርምጃ ነው። ፍቅር ሽቶ አያስፈልገውም ራሱ በራሱ ያውዳል። ስለሚያውድም መልካም መዐዛን የሚወድ ሁሉ ይከተለዋል። ጌታችን ኢየሱስ በምድር በነበረበት ጊዜ ፍቅሩን አሳይቷል። በሞቱ ብቻ አልነበረም ያሳየው በሕይወቱም ነው። እነ ሶቅራጥስ፣ ፕላቶና አርስቶታል 130 ዓመት በድምሩ ማለት ነው አስተምረው የጌታ ኢየሱስን ያህል ተከታይ አላገኙም ነበር። ጌታ ግን በ3 ዓመት አገልግሎቱ ዓለምን በፍቅሩ አናውጧል። ብዙ ተከታዮችን አፍርቷልም። የፍቅር ባህርይ መስዋዕትነትን ይጠይቃል። ጌታም ያደረገው ይህንኑ ነበር። ይህ በጉልበት አይገኝም በፈቃደኝነት ላይ በተመሠረተ መስጠት በስተቀር። ይህን በሚመለከት አንዳንድ ነጥቦችን መነካካት መልካም ይሆናል።

6.1 የጋብቻ ፍቅር

ፍቅር የተለያየ ነው ቢባልም ቅንነቱ የትም ቢሆን አስፈላጊ ነው። በጋብቻ ውስጥም ፍቅር የሚቀዘቅዝ ሳይሆን የሚያድግና የሚጎለብት መሆን ይገባዋል። በአፍላ ስሜት፣ በምቅት ፈረስ የተጀመረ ግንኙነት ፍቅር ሊባል አይችልም። ግላዊ የስሜት/የወሲብ ፍቅር (ኤሮስ) ለመስዋዕትነት አያደርስም፣ አያበቃም። ራሱን የሚወድ ሰው ሌላውን ለመውደድ ይከብደዋልና። ስለዚህ ፍቅር ለሌላው የመስጠት ባህርይ አለው።

በጋብቻ ውስጥ ፍቅር እንደ አሮጌ ጫማ እየተመቸ መሄድ እንዳለበት ብዙዎች ያስተምራሉ። የሚኖሩት ከሆነ መልካም ነው። የጋብቻ ፍቅር መስዋዕትነትን የሚጠይቅ ነው፤ «አንተ ትብስ፤ አንቺ ትብጂ» የሚባልበትና በጋራ የሚረዳዱበት ነው። የዚህ ዓይነት ፍቅር እያደገ የሚሄድና ሌሎችንም የሚያስቀና ነው። የዚህ ዓይነት ፍቅር በጌታ ፍቅር የሚኖሩት ነው። በዮሐ. 15:9-10 እንደተጠቀሰው «በፍቅሪ ኑሩ» ተብሏል። የምታገቡና ያገባችሁ የትዳር ባልንጀራዎች ሁሉ በፍቅሩ ኑሩ ተብሏል፤ የጌታ ፍቅር እኛ እንደወደድነው ሳይሆን እርሱ እንደወደደን ነው። በጋብቻቸው ውስጥ ችግር ያለባቸው አገልጋዮች ቢቻላቸው ይህን ስብከት ባይሰብኩ ይሻላል። ዕድሉን ለሌላ ሰው ቢሰጡ በጣም ይመረጣል። ምክንያቱም በምዕመኑ ውስጥ ጎዳቸውን የሚያውቅ ሊኖር ይችላል። ስለዚህም የሚናገሩት መልካም ቢሆንም፤ ካልኖሩት ውጤታማ አይሆንም፤ ትርፉ ለትችት መጋለጥ ነው። ትችትም ብቻ አይደለም

መጥፎ ምግባራችን ክርስቶስን ያሰድባል። (1 ዲ.ጥ. 2:12 ፤ ቲቶ 2: 7-8)
ይመልከቱ።

ተጋቢዎች ወስነው ቢያገቡ፤ ባለትዳሮችም ኑሮ የጋራና የወል መሆኑን ቢያጤኑ ጠቃሚ ነው። ባልና ሚስት በፍቅርና በመረዳዳት ሰማያዊ ጉዞአቸውን የሚዘልቁበት ነው። መንገድ ሲኪድ ሰው ብቻውን ሊሄድ ይችላል። ከሰው ጋር መሄድ ግን ጠቀሜታ ይኖረዋል። አንዱ ቢወድቅ የሚያነሣው አለው። ባልና ሚስትም በፍቅር ቢኖሩ ጉዞአቸውን እየተረዳዱ ሊጓዙ ይችላሉ። (መከብብ 4:10-12)
ይመልከቱ።

አንድ ነገር እዚህ ክፍል መጠቀስ ይገባዋል። ባለትዳሮች ጋብቻ የወሲብ ጨዋታ ብቻ የሚመስላቸውና መስሏቸውም የነበረ ከሆነ ወሲባዊ ፍላጎታቸው ሊሰክን ወደ ሌላ መመልከት ወይም ሚስታቸውን ማንቋሸሽ ይወዳሉ። የጋብቻ ፍቅር ግን ከወንድማማች እና ከእህትማማች ፍቅር በላይ መሆን አለበት። መጋጨት ቢመጣም ከመበታተን ለመገጣጠም መሞከር ጠቃሚ ነው።

በቅርቡ በአሜሪካን አገር የተከሰተ የአንድ ባለሥልጣን ነውር ተገልጦ ነበር። እኚህ ሰው ከፍተኛ ባለስልጣንና የፕሬዝዳንቱ አማካሪ ነበሩ። በአሁኑ ወቅት ግን በወሲብ ቅሬት ተከሰው ከከብር ቦታቸው ተባረዋል። ባለትዳርና ለ20 ዓመታት አብረዋቸው የኖሩ ሚስት አላቸው። ሚስትዬዋም ጉዳን የሰሙት እንደማንም ሰው በመገናኛ ብዙሃን ነበር። ይሁን እንጂ እኚህ ሚስት የ20 ዓመት ባለቤታቸውን አሳልፈው ላለመስጠት ወስነው የሕግ አዋቂ በመሆናቸው ጥብቅና ቆመውላቸው ነበር። አይገርምም? አይደንቅም? በላል ሴት በመሆናቸው የ20 ዓመት ባለቤታቸውን ይቅር ማለት የሚችል ልብ ነበራቸው። ይህም ብቻ አይደለም ጥብቅና ቆመውላቸው። ሴትዬዋ በብዙዎች ተተችተው ነበር። በሴቶች መብት አስጠባቂዎችም ወራዳ ተብለዋል፤ ግን ትዕግሥታቸውና መጎዳት ያልገደበው ይቅርታቸው አስገራሚ ነው።

ይቅር መባባል ምንኛ ከባድ ነው? የፍቅር መንገድ ግን በይቅርታ መስጠት ውስጥ አለ። ፍቅር ቀላል አለመሆኑን በዚህ መረዳት ይቻላል። እግዚአብሔር እኛን በምን ውለታችን ይቅር አለን? ይቅርታ ይገባን ነበር ወይ? እንደዚሁ ግን ይቅር አለን። ፍቅሩም ልጁን እስከመስጠት አደረሰው፤ እንግዲህ ፍቅርስ እንደዚህ ነው። ፍቅር እኛ እርሱን እንደወደድነው ሳይሆን እርሱ እኛን እንደወደደን ነው (1 ዮሐ. 4:10)። ስለዚህ ይቅር መባባል ተገቢ ነው (ማቴ. 18:21-25 እና ኤፌ 5: 25-30)
ይመልከቱ።

6.2 የጋብቻ ኑሮ/ልምምድ

ተጋቢዎች ኑሮአቸውን ከመጠን ሳያልፉ በልኩ ቢኖሩ መልካም ነው። አንዳንድ ጊዜ ይህ ኑሮ በጋብቻ ማግስት ጀምሮ የሚከሰት ነው። በጋብቻ ቀን ጥሪታቸውን ያባከኑ በጋብቻ ማግስት ችግር ይገጥማቸዋል። ለታይታ፣ ለውድድርና ለፋክክር የተደረገ ጋብቻ ዞሮ ዞሮ ኑሮን ማናጋቱ አይቀሬ ነው። ስለዚህ ጠንቀቅ ቢባል ይበጃል። አቅምን አውቆ መኖር ወይም ሁኔታን ማድረግ ወንጀል አይደለም በአቅማችን ነገርን ማድረግ ጥበብ ነው።

በሌላ መልኩ ደግሞ ዘወትር ጥዋትና ማታ መስታወት ትመለከት የነበረች ሴት ትዳር ስትጀምር መስታወቷን ትረላና ማድቤት መዝናኛዋ ይሆናል። ይህ እንግዲህ በብዛት በከተማው ዓለም የሚከሰት ችግር ሲሆን በገጠሩም እንደዚያው እንደልማዱ በጋብቻ ማግስት ራሷን ትጥላለች። አንዳንዶችም ልጅ እንደወለዱ ራሳችሁን ጣሉ የተባሉ ይመስል ሁለመናቸውን ይጥሉታል። ይህ ደግሞ ለአቶ ባል ትልቅ ችግር ነው። በእርግጥ አንዳንድ ቀናተኛ ባሎች ሚስቶቻቸው ሲለባብሱና ሲያጌጡ ይቆጣሉ ይባላል። ይህ ፍራቻና አለመተማመን ያመጣው ጦስ ነው። ሚስትህን እመናት እርሷም ታምንሃለች። እመኛው እርሱም ያምንሻል። ጥርጣሬ በመካከላችሁ አታስገቡ። ቅናት አጥንት ያነቅዛልና ለቅናት ቦታ መስጠት ተገቢ አይደለም። «ለዲያቢሎስ ፈንታ አትስጡት» (ኤፌ. 4:27) ይመልከቱ። ወንዱ ባለቤቱ በሥርዓት ካልያዘችው፤ እንደ ቀድሞው ጊዜ፤ እንደ አጀማመራቸው ካልቀጠለች ወደሌላ እንዲመኝ (እንዲፈተን) ማድረግ አይቀሬ ነው። ወንዱም እንደዚሁ ማድረግ ይጠበቅበታል። አንድ ጊዜ እግሩን መታጠብ የሚሰንፍ ባል ሚስቱን አስቸግሯት ነበር። ይህ እንግዲህ በክርስቲያኖችም ያለ ነው። ስለዚህ ሚስቶች በተለይ ብዙ ባሎች በዚህ ነገር ያማርራሉና ራሳችሁን ብትመረምሩ መልካም ይሆናል። ባሎችም እንደዚሁ።

እንግዲህ ሚስት ከቀድሞው በበለጠ ራስሽን በመጠበቅና በንጽህና በመያዝ ባልሽን ለመንከባከብ ሞክሪ። ይህን ብታደርግ ዓይኑ ወደሌላ እንዳይመለከት፤ ምኞትም እንዳያጠቃው፤ የሌላይቱም ሽቱ እንዳያምረው ታደርግያለሽ። እድሜሽ ቢገፋም፤ ልጆች ቢመጡም፤ አካልሽ ቅርጹን ቢያጣም ሞራልሽን አትጣይ። በጋብቻ ዓለም ሞራል ወሳኝ ነውና። አቅምሽ በፈቀደ መጠን ባልሽን ለመንከባከብና ለማስደሰት ሞክሪ። ባልም እንደዚሁ። በተጨማሪም የእግዚአብሔር ቃል እንደሚመክረን «ለእያንዳንዳችሁ በክርስቶስ ፍርሃት የተገዛችሁ ሁኑ» (ኤፌ. 5:21)። ፍቅርና ይቅርታን በቤታችሁ ተለማመዱ፤ ኑሮም የጣፈጠ ይሆንላችኋል። ብትጣሉም፤ ብትከፋፉም፤ ቆም በሉና አስቡ፤ ነገ እንደ ዛሬ አይሆንምና

ተስፋ ገና ቀርቶላችኋል። እግዚአብሔር ፍቅር ነው። ይቅር ባይም ነው፤ ስለዚህ እናንተም ይቅር ተባባሉ። ለእግዚአብሔር የሚላነው የለምና ለችግራችሁ ድል ይሰጣችኋል። ጌታ መፋታትን ይጠላልና እናንተም ጥሉት። አዕምሮአችሁንም አትፍቀዱለት (ቆላ. 3:13) ይመልከቱ።

6.3 የቤተሰብ ሕይወት

የቤተሰብ ሕይወት የግህበር ሕይወት ነው። ግህበረሰቡ በሰላምና በደስታ ለመኖር ይፈልጋል። አንዱ አባል ግን በሽተኛ ቢሆን ሁሉን ያሳምማል። በዚህ መልኩ የባልና የሚስት ጥል ያለበት ቤት ለልጆቻቸው ምንኛ አስከፊ ነው? ይህ እንግዲህ ሊታረም የሚገባው ነው። አባት ከልጆቹ እናት ጋር ቅያሜ ካለው ልጆቹን በሙሉ ያተራምሳል፤ ያመስቃቅሳል። ይህ ምንኛ አለመታደል ነው? በሰላም ማሰሪያ የመንፈስን አንድነት መጠበቅ ማለት እንደዚህ ባለው ሕይወትም ተገቢ ጉዳይ ነው። (ኤፌ. 4:3) ይመልከቱ። ልጆችም እርስ በእርስ የሚጣሉና የሚቀያየሙ ከሆነ ይህ ለቤተሰቡ ጉዳት ነው። ስለዚህ በተቻለ መጠን የአብሮ መኖርን ጥበብ መለማመድ ጠቃሚ ነው።

አንዱ ለአንዱ ትዕግሥትን በማሳየት የቤተሰቡ ሕብረት እንዲጠበቅ ቢጥር ያ ቤት የሰላምና የደህንነት፤ የፍቅርና የመረዳዳት፤ የደስታና የመዝናናት፤ የመተላለብና የመነፋፈቅ ቤት ይሆናል። ቤተሰብ የክርስቶስ ፍቅር የሚገለጽበትና ለግህበረሰቡ የተለየ ውክልና ያለው ነው። ይህን ለማድረግ ብቃት የሌለው የእግዚአብሔርን ስም ከማሰደብ በስተቀር ሌላ ውጤት የለውም።

የቤተሰብ ሕይወት እስከ ዕለተ ሞት ድረስ ኮንትራት ስለሆነ እግዚአብሔር እንደተናገረው መፋታትን ይጠላል። ስለዚህ ጋብቻ ቅዱስና ክቡር ሆኖ ከማንኛውም ባህልና ልምምድ በላይ ነው። ቤተሰብ ይቅርታ ማድረግንና ግልጽነትን መተማመንና መረዳዳትን መመካከርን ባህሉ ቢያደርግ በአብላጫው ይጠቀማል። የቤተሰብ ሕይወት የጋራ ሕይወት ነው። ደስታው ተላላፊ እንደመሆኑ መጠን ሀዘንም ይተላለፋል። አይን ብትታመም ሌላው አካል ጤነኛ እንደማይሆን ቤተሰብ እንደአካል ብልቶች ይቆጠራል። ተባብረው ሲሠሩ ውጤት ያመጣሉ፤ ተበታትነው ሲሠሩ ግን ውጤት አልባ ናቸው (1 ቆሮ. 12:14-25) ይመልከቱ። በአሁኑ ጊዜ ጋብቻ እንደቀላል ነገር በመታየቱ መፋታትም እየቀለለ መጥቷል። ቸኩለው እንደተጋቡ ቸኩለው ይፋታሉ። አለመቻቻል ለአደጋ ያጋልጣል፤ የሕይወት ምስቅልቅል ይከተላል። መፋታት ቀላል አይደለም። የሕይወት መስመርን ያስለቅቃል። ዓላማንም ያስታል። እግዚአብሔር የፀጋ መጓደልን ሊሞላ ይችላልና በትዕግሥት መቆየት

የበለስን ፍሬ ያስበላል። መቸኮል ግን ጉዳት ነው። ሁለቱም ወገኖች አይጠቀሙም። በአጠቃላይ የቤተሰብ ሕይወት አንዱ ለሌላው የሚኖርበት ሕይወት ነው። ለዚህ ፈቃደኛ ትሆናለህ? ትሆኛለሽ?

አንድ የአግዚአብሔር ሰው እንዲህ ብሎ ነበር፤ «ወንጌልን ስበክ፤ አስፈላጊ ከሆነም ቃላትን ተጠቀም»። ይህ ግለት አትናገር ግለት ነው? አይደለም፤ ወንጌል ግን ሕይወት ነውና ኑረው ካልኖርከው ለሌላው እንዴት ኑረው ብለህ ታስተምራለህ ግለቱ ነው። በሕይወትህም ስበከው ግለቱ ነው። ይህ አባባል አገልጋዮች ነን የምንለውን ሁሉ ይከሰናል። ስለዚህ ክርስትናን እንኑረው፤ ልጆቻችንም እኛን በግየት ይኖሩታል። በዚህም ለሌሎች ምሳሌ መሆን ይቻላል። ካልሆን ግን በሁሉ መጭንገፍን ያስከትላል። ከዚህ መራቅ ፍቅርንም አጥብቆ መያዝ ምንኛ መታደል ነው።

ማጠቃለያና አስተያየት

በዚህ አነስተኛ መጽሐፍ ውስጥ ጋብቻ በተለያዩ መልኩ ተገልጾልኋል። ጋብቻ በአምላክ የተመሠረተና የተጀመረ ነው። በሰው ሲጀመርም ራሱን ፈትኖ፤ ዋጋን ተምኖ፤ በጋራ የመኖር ባህልን ተቀብሎ መጋባት መልካም ነው። ይህ ለራስ ብቻ ሳይሆን ለልጅ ልጅ የሚተርፍ እንደ አንድ የሕብረተሰብ ትምህርት ቤት የሚቆጠር ውህድ ነው። ጋብቻ የቃል ኪዳን ጥምር ወይም መተሣሠር ነው። ሰዎች ከግላዊነት ተላቀው ግህበራዊ ኑሮ የሚለግመዱበት፤ ደግሞ በአምላክ ትዕዛዝም ትውልድ የሚተካበት እንቅስቃሴም ነው። ጋብቻ ችግር ሊኖረው ይችላል። ግን በመነጋገርና በመወያየት፤ ለመፍትሄው በመስራት አባጣ ጎርባጣውን መንገድ ለማለፍ ጌታ ራሱ ያስችላል። በወንድና በሴት መካከል ልዩ ልዩ የማይመሳሰሉ ባህርያትና አመለካከቶች ይኖራሉ። ሆኖም አንዱ የሌላውን አየተረዳ ቢተጋገዝ፤ ያምለኔ፤ ያምለኔ እያለ ራሱን ባያስቀድም ተልእኮው ተላክቶ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ማስከበር ያስችላል። ለዚህም አብሮ መኖርና አብሮ መጸለይ ተቀዳሚ ተግባር ነው። የቤተሰብም ልዩ ፕሮግራም ማድረግ ጥሩ ነው።

ጋብቻ ለራስ ብቻ አይደለም፤ ተጋቢዎች ሌላ ትውልድ የመተካት ጋላፊነት አለባቸው። ባይፈልጉትም ይህ የአምላክ ፈቃድና የተፈጥሮ ሕግ ነው። ስለዚህ ወላጆች የምንጫወተው ድርሻ አለ። ልጆች አሻንጉሊቶች አይደሉም። ወይም የወሲብ ውጤት አይደሉም፤ በአምላካዊ ዕቅድ ትውልዶች ይቀጥላሉ። ማንም ሊያቆማቸው አይችልም። በዚህም መልካም ጋብቻ መልካም የሕብረተሰብ መሠረት ይሆናል። የቀለለም ጋብቻ ሕብረተሰብን ያቀላል። ስለዚህ ትዳራችንን በታ እንስጠው።

በዚህ መጽሐፍ አያሌ የተነካኩ ነጥቦች ቢኖሩም በሚቀጥለው ተከታታይ እትም የሚዳስሱ ነጥቦች ለየት ያሉ ይሆናል የሚል ግምት አለ። በዚህ መልኩ የተጀመረው የምክር አገልግሎት በይበልጥ እንዲዳብርና እንዲያድግ ትምህርቶች በግልጽና በማያሻማ መልኩ መሰጠት ይኖርባቸዋል። አብያተ ክርስቲያናትም ስለቤተሰብ ተሃድሶ መጸለይና እግዚአብሔር ለቤተሰብ ያለውን ዕቅድና ተስፋ መቀበል ይገባቸዋል።

የመጽሐፉም ዓላማ ይኸው ነው። እግዚአብሔርን የሚያስከብር ጋብቻ ለወንጌል ሥርጭትም ዋነኛ ምሳሌ ሊሆን ይችላል። ከአካባቢያችን ያልተለየንና ያልተሻልን ከሆንን ግን ሌሎችን እንዴት ልንመክርና

ልናስተምር እንችላለን? ጋብቻ ሕይወት ነው፤ ፍቅርም ውሳኔ ነው። ስለሆነም እግዚአብሔርን በጋብቻ ፍቅር ውስጥ ለሰዎች ማሳየት ይቻላል። ካልሆነ ግን የእግዚአብሔር ስምና ትምህርቱ ይሰደባል።

በአሁኑ ወቅት ሕብረተሰብን የሚያናጉ ብዙ ጥያቄዎች ይቀርባሉ፤ ልጆቻችንን የሚሻሙ ልዩ ልዩ አዳዲስና የሚስቡ ክስተቶች እየተገለጹ ናቸው። ወላጆች ልጆቻችንን በቅርብ በመከታተል፣ በመጠበቅ፣ በመንከባከብ፣ በግልጽ በመረዳትና በፍቅር በመያዝ ካላሳደግናቸው ሳናውቀው ያመልጡናል። ከማን ጋር እንደሚውሉ፣ የት እንደሚሄዱ፣ ምርጫቸውንና ፍላጎታቸውን በትክክል በማወቅ በሚገጥማቸው ማንኛውም የሕይወት ትግል/ተግዳሮት (ቻሌንጅ) ማበረታታት ይገባናል። ለዚህም እግዚአብሔር ይርዳን (2 ቆሮ. 3፡ 4-6 ኤፌ. 3፡20-21) ይመልከቱ። አስጀምሮ ላስጨረሰኝ፤ እናንተም እንብባችሁ እንድትጨርሱ ለረዳችሁ እግዚአብሔር ክብርና ምስጋና ዛሬም እስከ ለዘለዓለምም ይሁን። አሜን!

References (ዋቢ መጻሕፍት)

1. A. Mack, Wayne. Marriage Relations, Pres. and ref. Pub. Co., New Jersey, 1972.
2. L. Drarer, Perry. Parents, Take Charge, Tyndale House Pub., 1928.
3. Mac Arthur, John. The Family, Moody Bible Inst. Chicago, 1982.
4. Smally Gary. Love is a decision, Word Pub. Dallas, 1989.
5. Smally Gary & Trent John. The blessing, Pocket Books Pub. NY., 1982.
6. Smally Gary. The key to your Child's heart, NY. 1982.
7. Williams, H. Page. Do yourself a favor: Love your wife, Bridge Pub. Inc., New Jersey, 1973.
8. Wright, H. Norman. More Communication, Keys for your marriage, Regal Books, 1983.